

NEMZETKÖZI STATISZTIKAI DOKUMENTUMOK
(Nemzetközi előírások és ajánlások
a statisztikai módszerek és osztályozások köréből)

14.

EURÓPAI REGIONÁLIS STATISZTIKA
FELHASZNÁLÓI KÉZIKÖNYV,
2003. ÉVI KIADÁS

Központi Statisztikai Hivatal, 2004

Az eredeti angol nyelvű kiadás címe:
European Regional Statistics Reference Guide
2003 Edition
Copyright © European Communities 2003

A fordítás a Központi Statisztikai Hivatal Tájékoztatási főosztályán készült

Magyarországon kiadja a
Központi Statisztikai Hivatal

ISSN 1585–6828
ISBN 963 215 739 7

***Sorozatszerkesztő:
Dr. Pozsonyi Pál
főosztályvezető***

Fordította: Sipőcz Balázs
Lektorálta: Dr. Szép Katalin

A kiadvány megrendelhető:
a KSH Marketingosztályán,
1024 Budapest II., Keleti K. u. 5–7.
Telefon 345-6570, fax: 345-6669

E-mail: marketing.ksh@office.ksh.hu

A kiadvány megvásárolható:
a KSH Statisztikai Szakkönyvesboltjában
1024 Budapest II., Keleti K. u. 10.
Telefon: 212-4348
valamint a KSH területi igazgatóságain

Információs szolgálat:
Telefon: 345-6789; Fax: 345-6788

Másodlagos publikálás csak a forrás megjelölésével történhet!

Előszó

A területi statisztika iránti fokozott érdeklődés miatt szükségesnek láttuk, hogy a hazai felhasználók széles körében ismertté tegyük az európai regionális statisztika rendszerét. Ennek az igénynek a kielégítésére – az Eurostat hozzájárulásával – fordításban közreadjuk a 2003. évi felhasználói kézikönyvet. Tartalmának rövid bemutatásához idézzük az eredeti kiadvány bevezetőjét.

„Az összehasonlítható **területi statisztikai adatok** az Európai Statisztikai Rendszer egyik sarokkövét képezik. Használatuk széles körű, kiterjed többek között a strukturális alapok racionális és következetes elosztására is.

Az Eurostat immáron több évtizede gyűjt számos területi statisztikai adatot. Ez a **felhasználói kézikönyv** olyan vademecum, amely bemutatja az európai területi statisztika háttérét, ezen belül a NUTS-rendszert is. Adatgyűjtésünk legfrissebb változásait fejtjük ki legrészletesebben, továbbá átfogóan mutatjuk be a tárolt adatok struktúráját.

Az Eurostat által gyűjtött területi statisztikai adatok tárolási helye a New Cronos nyilvános adatbázis, azon belül az 1. számú, „általános statisztika” (Theme 1 “General Statistics”) elnevezésű témakör REGIO tárgyköre. Amennyiben hozzá kíván férni a REGIO tartalmához, forduljon az Eurostat legközelebbi datashopjához (lásd a 9. oldal lábjegyzetét), amely tájékoztatni fogja a teendőkről.

Ez a felhasználói kézikönyv a 2002. évi (KS-BD-02-001-EN-N katalógusszámú) kiadás helyébe lép. Továbbra is csak pdf-formátumban létezik, és ingyenesen letölthető az Internetről. Az Eurostat minden év elején elkészíti e felhasználói kézikönyv frissített változatát.

Ha bármilyen észrevétele, **módszertani** kérdése vagy a felhasználói kézikönyv fejlesztésére vonatkozó javaslata van, e-mailt az alábbi címre küldhet: berthold.feldmann@cec.eu.int. Területi **adatkéréseiket** közvetlenül a legközelebbi datashopnak címezzék.”

TARTALOMJEGYZÉK

I. A TERÜLETI ADATOK ÁTTEKINTÉSE	9
1. MI A RÉGIÓ?	9
1.1. A régió definíciója	9
1.2. A régiók megkülönböztetése	9
1.3. A régiók lehatárolása	10
1.4. A régió mint közigazgatási fogalom	11
2. A NUTS TERÜLETBEOSZTÁSI RENDSZERE	11
2.1. Az alapelvek	12
2.2. A NUTS alkalmazása konkrét tagállam esetében	14
2.3. A NUTS karbantartása	15
2.4. A NUTS területbeosztási rendszerének kiterjesztése a tagjelölt országokra	16
2.5. A NUTS-99 és a NUTS-2003 közötti különbség	17
3. A STATISZTIKAI TÉMAKÖRÖK (ADATGYŰJTEMÉNYEK)	17
3.1. Változások a New Cronosban	17
3.2. Területi statisztikai témakörök a REGIO adatbázisban	18
3.3. A REGIO-adatbázis (tagállamokra vonatkozó) táblázatainak áttekintése	19
4. A TAGJELÖLT ORSZÁGOKBÓL ÉRKEZŐ TERÜLETI ADATOK	21
5. LOKÁLIS SZINTŰ TERÜLETI EGYSÉGEK	21
5.1. SIRE – Az európai infraregionális információs rendszer	21
5.2. Népszámlálások (népesség- és lakásösszeírások)	22
6. GYAKRAN ISMÉTELT KÉRDÉSEK	22
6.1. A NUTS melyik változata?	22
6.2. A NUTS mely szintje?	23
6.3. Az euróra való áttérés hatása a nemzeti valuta adatait tartalmazó táblázatokra	23
6.4. Mikor történik az adatok frissítése?	24
6.5. Kiszűrjük-e az adatok közötti ellentmondásokat?	24
6.6. Találhatók-e regionális adatok a NewCronos más témaköreiben?	24
6.7. Mi a helyzet a városi statisztikával?	24
7. MÓDSZERTANI PÉLDÁK	26
7.1. A regionális GDP becslése	26
7.2. Regionális munkanélküliségi ráták	28
8. A TÉMAKÖRÖK BEMUTATÁSÁNAK VÁZLATA	29
9. A SZERVEZETI FELÉPÍTÉS ÉS A KAPCSOLATTARTÓ SZEMÉLYEK	30
10. TERÜLETI STATISZTIKAI KIADVÁNYOK	32
10.1. A régiók portréja	32
10.2. A területi évkönyv	33
10.3. Fókuszban a statisztika	33
10.4. Osztályozások	33
11. KITEKINTÉS	34
12. JELÖLÉSEK ÉS RÖVIDÍTÉSEK	35

II. A REGIO ADATBÁZIS RÉSZLETES BEMUTATÁSA	36
1. MEZŐGAZDASÁGI STATISZTIKA	36
1.1. Általános tudnivalók	36
1.2. Az Eurostat kiadványai és adatbázisai	38
1.3. Adatforrások	38
1.4. Jogi háttér	39
1.5. Kapcsolattartó személy	39
1.6. A táblázatok jegyzéke	40
1.7. Részletes leírás	41
2. DEMOGRÁFIAI STATISZTIKA	52
2.1. Általános tudnivalók	52
2.2. Az Eurostat kiadványai	54
2.3. Adatforrások	54
2.4. Jogi háttér	54
2.5. Kapcsolattartó személy	54
2.6. A táblázatok jegyzéke	54
2.7. Részletes leírás	56
3. GAZDASÁGI SZÁMLÁK	63
3.1. Általános tudnivalók	63
3.2. Az Eurostat kiadványai	66
3.3. Adatforrások	66
3.4. Jogi háttér	66
3.5. Kapcsolattartó személy	66
3.6. A táblázatok jegyzéke	66
3.7. Részletes leírás	68
4. OKTATÁS	73
4.1. Általános tudnivalók	73
4.2. Az Eurostat kiadványai	74
4.3. Adatforrások	74
4.4. Jogi háttér	74
4.5. Kapcsolattartó személy	74
4.6. A táblázatok jegyzéke	74
4.7. Részletes leírás	76
5. KÖZÖSSÉGI MUNKAERŐ-FELMÉRÉS	81
5.1. Általános tudnivalók	81
5.2. Az Eurostat kiadványai	82
5.3. Adatforrások	82
5.4. Jogi háttér	82
5.5. Kapcsolattartó személy	82
5.6. A táblázatok jegyzéke	83
5.7. Részletes leírás	84
6. VÁNDORLÁSI STATISZTIKA	88
6.1. Általános tudnivalók	88
6.2. Az Eurostat kiadványai	89
6.3. Adatforrások	89
6.4. Jogi háttér	89
6.5. Kapcsolattartó személy	89
6.6. A táblázatok jegyzéke	89
6.7. Részletes leírás	91
7. TUDOMÁNY ÉS TECHNOLÓGIA (K+F, SZABADALMAK)	95
7.1. Általános tudnivalók	95
7.2. Az Eurostat kiadványai	96
7.3. Adatforrások	96
7.4. Jogi háttér	96

7.5. Kapcsolattartó személy	96
7.6. A táblázatok jegyzéke	96
7.7. Részletes leírás	98
8. GAZDASÁGSZERKEZETI STATISZTIKA (SBS)	102
8.1. Általános tudnivalók	102
8.2. Az Eurostat kiadványai	103
8.3. Adatforrások	103
8.4. Jogi háttér	103
8.5. Kapcsolattartó személy	103
8.6. A táblázatok jegyzéke	103
8.7. Részletes leírás	104
9. EGÉSZSÉGÜGYI STATISZTIKA	109
9.1. Általános tudnivalók	109
9.2. Az Eurostat kiadványai	119
9.3. Adatforrások	119
9.4. Jogi háttér	119
9.5. Kapcsolattartó személy	119
9.6. A táblázatok jegyzéke	119
9.7. Részletes leírás	120
10. IDEGENFORGALMI STATISZTIKA	124
10.1. Általános tudnivalók	124
10.2. Az Eurostat kiadványai	127
10.3. Adatforrások	127
10.4. Jogi háttér	127
10.5. Kapcsolattartó személy	128
10.6. A táblázatok jegyzéke	128
10.7. Részletes leírás	129
11. SZÁLLÍTÁSI ÉS ENERGIASZÁMADÉK STATISZTIKA	131
11.1. Általános tudnivalók	131
11.2. Az Eurostat kiadványai	132
11.3. Adatforrások	132
11.4. Jogi háttér	133
11.5. Kapcsolattartó személy	134
11.6. A táblázatok jegyzéke	134
11.7. Részletes leírás	136
12. MUNKAERŐSTATISZTIKA	148
12.1. Általános tudnivalók	148
12.2. Az Eurostat kiadványai	149
12.3. Adatforrások	149
12.4. Jogi háttér	149
12.5. Kapcsolattartó személy	149
12.6. A táblázatok jegyzéke	149
12.7. Részletes leírás	150
13. KÖRNYEZETSTATISZTIKA	152
13.1. Általános tudnivalók	152
13.2. Az Eurostat kiadványai	157
13.3. Adatforrások	157
13.4. Jogi háttér	157
13.5. Kapcsolattartó személy	157
13.6. A táblázatok jegyzéke	157
13.7. Részletes leírás	158
I. SZÁMÚ FÜGGELÉK	163
II. SZÁMÚ FÜGGELÉK	171
III. SZÁMÚ FÜGGELÉK	173

I. A TERÜLETI ADATOK ÁTTEKINTÉSE

Az Eurostat területi statisztikai adatai az Európai Unió **gazdasági és társadalmi életének** főbb területeit fedik le. Ezek között említhetjük a demográfiát, a gazdasági számlákat, a foglalkoztatottságot, a munkanélküliséget stb. Igyekeztünk olyan koncepciókat és definíciókat használni, amelyek a lehető legközelebb állnak az Eurostat által az országos szintű statisztikai adatok előállításához, illetve gyűjtéséhez használtakhoz.

Ez a kézikönyv kimerítő leírást ad az Eurostat területi statisztikai adatbázisának tartalmáról; 120 különböző táblázatot mutat be.

Az 5.1 pontban röviden kitérünk az Európai infraregionális (lokális) statisztika (SIRE) tájékoztatási rendszerére, hogy a részletes területi bontású információt igénylő felhasználók tudjanak róla, hogy mi áll rendelkezésre ebből a forrásból. A SIRE ugyanakkor nem képezi a REGIO adatbázis részét, ennek megfelelően ebben a kézikönyvben másutt nem szerepel.

Röviden kitérünk a városi statisztikára is a 6.7. pontban. A REGIO-ban városi adatok sem szerepelnek, de ez 2003 folyamán változhat.

Az útmutatónak francia és német nyelvű fordítása is lesz.

Ha bármilyen észrevétele, módszertani kérdése vagy a felhasználói kézikönyv fejlesztésére vonatkozó javaslata van, e-mailt az alábbi címre küldhet: berthold.feldmann@cec.eu.int.

Területi **adatkéréseiket** közvetlenül a legközelebbi **datashop**nak címezzék. Naprakész információt talál valamennyi datashopról az Eurostat honlapján: www.europa.eu.int/comm/eurostat.¹

1. Mi a régió?

1.1. A régió definíciója

- Régió**
1. olyan földterület, tér, hely, amelynek többé-kevésbé jól meghatározott határai vagy jellemzői vannak;
  2. országrész stb.

Ez a definíció 2 fontos szempontra hívja fel a figyelmet:

- térségi lehatárolás egy vagy több kritérium alapján;
- adminisztratív célú felhasználás a nemzetállam alatti szinteken.

1.2. A régiók megkülönböztetése

A régiókat olyan különleges jellemzők szerint különböztethetjük meg, mint:

fizikai jellemzők	táj (hegyvidék, tengerpart, termőföldterület, erdő); éghajlat (száraz, esős, tundra);
--------------------------	--

---

¹ A datashopok listájának megtekintéséhez válassza a kívánt nyelvet, majd az új képernyőn válassza a „Datashop Services” gombot, kattintson rá, és válassza ki a következő feliratot: „List of datashops”. Itt naprakészen megtalálhatók a teljes Datashop-hálózat legfrissebb elérhetőségei.

kultúra

nyelv (nyilvánvaló példa Belgium flamand és vallon régiói, de Finnországnak és Olaszországnak is vannak nyelvi szempontból egyedi régiói, csakúgy, mint Spanyolországnak);

etnikai hovatartozás (gyakran átfedésben van a régió nyelvi identitásával. Példa: Wales, Bretagne, Svédország és Finnország északi része és a spanyol Baszkföld);

közös történelem (pl. Bajorország, Aragónia, Shetland-szigetek, Piemont).

1.3. A régiók lehatárolása

A fenti jellemzők legtöbbje – ha nem az összes – különösen fontos lehet egy adott helyen, de általában – változó mértékben – olyan nagy területre vonatkozik, hogy önmagukban nem elégségesek az egyes régiók megkülönböztetésére. Ahhoz viszont, hogy a régiók közigazgatási (vagy akár statisztikai) célt szolgálhassanak, pontos határokkal kell rendelkezniük. A régiókat gyakran a következő szempontok valamelyike alapján határolják le:

a) természetes határok

Folyók, hegyek, tenger- vagy tópartok, illetve ritkán lakott területek: sűrű erdős területek vagy mocsárvidék.

Ezek mindegyike olyan fizikai határ, amely elválaszt egymástól két embercsoportot, így azok nem alkothatnak nagyobb egységet.

A múltban ezek a természetes határok gyakran megfelelőek voltak ahhoz, hogy a szomszédos helyhatóságok határait képezzék. Így lettek belőlük

b) történelmi határok

Nem is olyan rég Európa nagy részét dukátusok, hercegségek, szabad városok, királyságok stb. alkották. A feudalizmus elszórt területei számos esetben mint enklávék szerepelnek a mai térképeken (Baarle Nassau, Llívia, Busingen, Ceuta stb.).

Ezekből a történelmi határokból gyakran attól függően lesznek régióhatárok, hogy a nemzetállam kialakulásakor milyen mértékben maradt meg a régi területbeosztási rendszer. Észak-Spanyolországban például teljes közigazgatási határok tükrözik az aragóniai és navarrai királyok egykori birtokainak területhatárait. Ezzel ellentétben Franciaország Napóleon idején teljesen átalakította közigazgatási határait. Németország és Olaszország egyesítésekor a kisebb súlyú politikai területek megszűntek létezni mint felismerhető régiók, míg a jelentősebbek megőrizték régió funkciójukat az új nemzetállamon belül.

c) közigazgatási határok

A kormányzati funkciókat (amelyek kezdetben a honvédelem, az adóztatás és az igazságszolgáltatás voltak) a nemzetállam alatti közigazgatási egységek szintjén kell gyakorolni: akár a feladatok „vertikális” megosztásával, akár szövetségi struktúrában.

Lehetnek ezek „természetes” vagy „történelmi” térségek is, de gyakran többé-kevésbé önkényesen kialakított egységek. A politikai vagy népesedési folyamatok függvényében ezek a települések, megyék, tartományok stb. változhatnak.

A mai területbeosztási rendszerekben gyakran megjelennek még a vallási jellegű közigazgatási határok mint a plébániák vagy püspökségek (melyek a legrégebbi közigazgatási határok közé számítanak), illetve a demokratikus képviselőnek megfelelően kialakított határok (választókerzetek, választókerületek) is.

1.4. A régió mint közigazgatási fogalom

A régió egy közigazgatási célú logikai egység létrehozásához szükséges hasonló tulajdonságokkal rendelkező emberek vagy helységek csoportja. Elismeri tehát, hogy olyan közigazgatási struktúra kialakítására van szükség, amely figyelembe veszi a földrajzi eltéréseket.

Ebben az összefüggésben a „közigazgatási struktúra” azt jelenti, hogy egy közigazgatási hatóságnak joga van közigazgatási, költségvetési vagy politikai döntéseket hozni az érintett területen az ország jogi és intézményi keretein belül.

Az ideális régióval kapcsolatos elvárások

Megfelelő határok:

- az igazgatása alá tartozó lakosság számára megfelelő,
- a területi egység homogenitása,
- megfelelő méret.

Stabil határok:

- hosszabb időszakra teszik lehetővé az adatgyűjtést (*idősorok*),
- jelentéssel bíró régiók (*amelyekkel azonosulni tudnak az emberek*).

A régiók hierarchiája

A kisebb régiókat közigazgatásilag gyakran a nagyobbak részeként kezelik, utóbbiak pedig a nemzetállamot alkotják.

Fontos megjegyezni, hogy nem feltétlenül politikai hierarchiáról van szó. A politikai hatalom lehet centralizált, (az ország fővárosában), vagy éppen ellenkezőleg, átruházhatják azt az egyes régiókra is.

Nagymértékben decentralizált (döntéshozói jogkörrel rendelkező) regionális hatóságok:

- *Comunidades Autónomas* Spanyolországban,
- *Länder* Németországban,
- *Gewesten* Belgiumban.

2. A NUTS területbeosztási rendszere

Minden területi statisztika alapja a vizsgált térség földrajzi felosztása. Az Eurostat a Bizottság más főigazgatóságaival együttműködésben az 1970-es évek elején hozta létre a statisztikai területi egységek osztályozási rendszerét (NUTS – Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques). Ennek célja az volt, hogy egyetlen egységes területbeosztási rendszer álljon rendelkezésre az Európai Unió területi statisztikai adatainak az előállításához. A NUTS legújabb

állapota megtekinthető az osztályozások „RAMON” elnevezésű szerverén, az Eurostat internetes honlapján.²

A NUTS osztályozási rendszerének jelenleg nincs önálló jogszabályi háttere*, tehát nincs érvényben olyan rendelet, amely részletesen taglalná a rendszer kialakításának és karbantartásának szabályait. Ezeket a kérdéseket eddig az Eurostat és a tagállamok közötti hallgatólagos megállapodások (gentleman's agreements) keretében rendezték, néha hosszú és nehéz tárgyalások során. A NUTS így kialakított osztályozási rendszerét az Eurostat azután kiadvány formájában jelenteti meg (az utolsó változat 1999-ben jelent meg**).

2000 tavaszán megkezdődött a NUTS jogszabályi hátterét (**rendelet** formájában) biztosító munka. A NUTS-rendelet jelenleg szövegtervezet formáját ölti, és a Parlament végső jóváhagyására vár, amely 2003 áprilisában várható. Ezután a rendelet bekerül az EU jogszabályai közé.

Különösen fontos célja a rendeletnek zökkenőmentesen szabályozni a tagállamok közigazgatási struktúrájának elkerülhetetlen változásait, és ezáltal a lehető legkisebbre csökkenteni ezek hatásait a területi statisztikai adatok körére és összehasonlíthatóságára. Az Európai Unió külsőbővítésén álló bővítése még inkább hangsúlyossá teszi ezt a célkitűzést.

2.1. Az alapelvek

A NUTS az intézményi területbeosztást részesíti előnyben

Rendszerint kétfajta területbeosztási rendszert különböztethetünk meg:

- A **normatív régiók** politikai szándék kifejezői. Határaikat a helyi hatóságok hatásköre alapján, illetve a feladataik ellátásához szükséges erőforrások gazdaságilag optimális felhasználásához megfelelőknek vélt regionális népességnagyság szerint rögzítik. Ezenkívül történelmi tényezők is magyarázhatják, hogy megállapodás születik egyes közigazgatási területfelosztások autonómiájának megőrzéséről.
- Az **analitikus (vagy funkcionális) régiókat** az elemzési igényeknek megfelelően határozzák meg. Az elemi területi egységeket földrajzi kritériumok (például magasság vagy talajtípus) vagy társadalmi-gazdasági feltételek (például a régiók gazdasági homogenitása, komplementaritása vagy polarizációja) alapján osztályozzák.

Statisztikai szempontból mindkét előző típusú területbeosztási rendszernek egyaránt vannak előnyei és hátrányai. A normatív régiókra rendszerint törvényi szabályozás vonatkozik az adott ország közigazgatási gyakorlatában. Egyértelműen meghatározottak, rendszerint mindenki által elismertek és viszonylag stabilak. Részben az általuk alkotott struktúrában történik

---

² A RAMON megtekintéséhez az Eurostat honlapján (www.europa.eu.int/comm/eurostat) válassza a kívánt nyelvet, majd az új képernyőn keresse meg a „Metadata” jelzésű gombot. Kattintson rá, és válassza a „Classifications”, majd a „RAMON” szavakat.

Közvetlen link a NUTS-osztályozás eléréséhez:

http://www.europa.eu.int/comm/eurostat/ramon/nuts/splash_regions.html (felhívjuk a figyelmét, hogy ez a link a jövőben változhat – ez 2003 márciusában volt érvényes).

* Az eredeti kiadvány lezárása után, 2003. május 26-án született meg az Európai Parlament és a Tanács 1059/2003/EK rendelete a statisztikai célú területi egységek nomenklatúrájának (NUTS) létrehozásáról (HL L 154. szám, 2004. 6. 21.), amelynek magyar nyelvű fordítását az I. számú függelék tartalmazza.

** A NUTS osztályozási rendszere 2003 folyamán megváltozott, a területi változások rövid ismertetése a II. számú függelékben szerepel.

az államhatalmi funkciók ellátása, különösen ha a regionális politikáról beszélünk. A nemzeti statisztikai rendszerek ezért általában a normatív vagy közigazgatási régiókat ismerik el az adatok gyűjtése, feldolgozása és a tájékoztatás legmegfelelőbb alapegységeiként.

Hátránya viszont ennek a megközelítésnek, hogy országonként nagyon eltérő közigazgatási és történelmi okai vannak az ilyen régiók kialakulásának. Nemzetközi szintű összehasonlíthatóságuk így még a terület és a népesség esetén is nehezen biztosítható.

Amint a nevük is mutatja, az analitikus vagy funkcionális régiók elsősorban gazdasági elemzésre alkalmasak. Több országban már történtek ilyen lehatárolások (foglalkoztatási vagy infrastrukturális vonzaskörzetek) és használják is azokat. Az ilyen régiók kialakításakor használt szabályok harmonizált alkalmazása lehetővé tenné a nemzetközi szintű összehasonlíthatóságot, maga a területbeosztás (a térkép) pedig mindenfajta statisztikai adat nélkül is érdekes információ. Sajnos ahány elemzési téma van, annyiféleképpen lehetséges adott területet felosztani.

Gyakorlati okokból – a rendelkezésre álló adatok miatt és a területpolitika végrehajtásához – a NUTS-rendszer ennek megfelelően nagy részben a tagállamokban jelenleg érvényes intézményi területbeosztásokon alapul (normatív kritérium).

A NUTS az általános földrajzi területi egységeket részesíti előnyben

Fent már említettük, hogy a tagállamok lehatárolhatnak és alkalmazhatnak is valamilyen gazdasági tevékenységgel jellemezhető földrajzi egységeket (szénmedencék, foglalkoztatási vonzaskörzetek, vasúti közlekedési övezetek, mezőgazdasági régiók, városi térségek stb.). A fogalom értelme szerint azonban a bármely mutató (például az erdőterületek kiterjedése) szempontjából legmegfelelőbb területbeosztási rendszer kevésbé alkalmazható vagy esetleg teljesen használhatatlan más mutatók (például a kórházi ágyak száma) esetében. Emiatt ilyen területi egységek nem szerepelnek a NUTS-rendszerben, helyettük általános jellegű földrajzi egységeket alkalmaznak.

A NUTS hierarchikus osztályozási rendszer

Regionális (1–3.) szintek

A NUTS minden tagállamot **egész számú** NUTS 1 régióra bont fel. Ezek azután NUTS 2, majd a NUTS 2 szintűek NUTS 3 szintű régiókra tagolódnak. Ha a lokális szintet (települések) nem vesszük figyelembe, a tagállamok közigazgatási struktúrája a három helyett általában két fő regionális szinten alapul. Képezhetik az alapját például NUTS 1 és NUTS 3 szintű (*Länder*, illetve *Kreise* Németországban), de NUTS 2 és NUTS 3 szintű régiók is (*régions*, illetve *départements* Franciaországban, *Comunidades autonomas*, illetve *provincias* Spanyolországban, *regioni*, illetve *provincie* Olaszországban stb.).

A teljes rendszer – vagyis a NUTS valamennyi fenti szintjének – létrehozása tehát feltételezi, hogy a fent említett két főbb regionális szint mellett minden egyes tagállamban ki kell alakítani egy további is. Ez a kiegészítő szint ezért olyan regionális struktúrának felel meg, amelyet ritkábban használnak adminisztratív célokra, vagy esetleg kizárólag statisztikai célból jött létre, és semmiféle közigazgatási funkciót nem tölt be. A már létező szintek függvényében a kialakítandó szint a NUTS három szintjének bármelyike lehet. Franciaországban például a funkcionális közigazgatási egységek a rendszer 2. és 3. szintjén helyezkednek el, ezért a kialakítandó szint a NUTS 1 szint volt. Ugyanez vonatkozik Olaszországra, Görögországra és

Spanyolországra is, míg Németországban és az Egyesült Királyságban a NUTS 2, Belgiumban a NUTS 3 szint jelenti a kiegészítő, ún. nem közigazgatási szintet.

A NUTS-rendszerről szóló fent említett rendelet a következő alsó és felső küszöbértékek között állapítja meg a NUTS-régiók átlagos méretét:

Szint	Alsó határ	Felső határ
NUTS 1	3 millió	7 millió
NUTS 2	800 000	3 millió
NUTS 3	150 000	800 000

A következő táblázat a tagállamok NUTS-99 szerinti régióinak átlagos **népességnagyságát** mutatja (1000 főben) 2000-ben. Szerepel még benne 10 tagjelölt ország statisztikai régióinak átlagos mérete is.

A NUTS / statisztikai régiók átlagos mérete

	1. szint	2. szint	3. szint
Tagállamok	4 862	1 797	355
Tagjelölt országok	10 439	1 970	555

Lokális (4. és 5.) szintek

Az 1990-es évek kezdetéig a NUTS-rendszer csupán ebből a három regionális szintből állt. Ugyanakkor a közösségi politikákat gyakran olyan területi egységekre alkalmazzák, amelyek nem egyeztethetők össze a NUTS területbeosztási rendszerével. Már hosszú idő óta ez a helyzet a mezőgazdasággal, mivel léteznek a hegyvidéki és a hátrányos helyzetű mezőgazdasági térségeket támogató programok, illetve újabban továbbiak is (például a tengerparti vagy városi térségek támogatására). A közösségi politikák meghatározásával, végrehajtásával és monitoringjával kapcsolatos statisztikai adatok iránti igény, valamint a lokális szintű információk iránti egyre növekvő általános igény kielégítése érdekében az Eurostat kialakított egy infraregionális információs rendszert. Ennek első lépéseként létrehozták a lokális egységeknek a NUTS-rendszerrel összeegyeztethető közösségi osztályozási rendszerét.

A NUTS alapelveivel összhangban két további szintet állapítottak meg, de **valamennyi** tagállamra csak az utolsót és egyben legkisebbet (5. szint) határozták meg, amely rendszerint a település fogalmának felel meg.

Lásd még az 5. fejezetet.

2.2. A NUTS alkalmazása konkrét tagállam esetében

A rendszer alkalmazása adott tagállam esetében több szakaszból áll. Először megvizsgálják az ország **közigazgatási** struktúráját, majd ellenőrzik – és rendszerint arra az eredményre is jutnak –, hogy a területi adatgyűjtés és tájékoztatás e területi felosztás alapján történik-e. Ezt követően a létező közigazgatási szintek területi egységeinek – leginkább a népesség alapján számított – átlagos méretét vizsgálják. Ennek célja meghatározni, hogy ezek a szintek hol illeszkednek a NUTS hierarchiájába. Két lehetséges eredmény születhet:

- ♦ A vizsgált szint átlagos mérete nagyjából megfelel valamely – az Unió többi tagállamának átlagában kialakított – NUTS-szintnek. Ebben az esetben a kérdéses közigazgatási struktú-

rát a maga teljességében, változtatás nélkül emelik be a NUTS-rendszer megfelelő szintjére. Ez azt jelenti, hogy az adott NUTS-szinten az érintett ország egyes területi egységeinek mérete akár nagymértékben is eltérhet az Unió területi egységeinek átlagos nagyságától.

Példa: Olaszország esetében a 20 *regioni* NUTS 2 szintű alkalmazásáról döntöttek. Átlagos népességnagyságuk (körülbelül 2,9 millió lakos) hasonló ugyan az Unió átlagához (körülbelül 1,8 millió fő), egyes területi egységek esetében népességük azonban jóval kisebb (Valle d’Aosta: 120 000 fő), illetve jóval nagyobb (Lombardia: közel 9 millió lakos) annál.

- ♦ Egyetlen közigazgatási struktúra átlagos mérete sem hasonlít a közösségi átlaghoz. Ebben az esetben – az érintett tagállammal együttműködve – *ad hoc* jellegű, ún. **nem közigazgatási régiókat** hoznak létre a létező kisebb közigazgatási egységek egyesítésével.

Példa: Portugália esetében nem volt 3. szinten alkalmazható közigazgatási struktúra, ezért azt a 4. szinten használt 305 területi egység (*concelhos*) 30 *grupos de concelhos* elnevezésű egységbe szervezésével alakították ki.

A következő táblázat a tagállamok NUTS-régióinak a számát mutatja be (a jelenlegi NUTS-99 szerint). A „**nem közigazgatási**” szinteket **szürkével** jelöltük.

	1. szint	2. szint	3. szint
Ausztria	3	9	35
Belgium	3	11	43
Dánia	1	1	15
Egyesült Királyság	12	37	133
Finnország	2	6	20
Franciaország	9	26	100
Görögország	4	13	51
Hollandia	4	12	40
Írország	1	2	8
Luxemburg	1	1	1
Németország	16	40	441
Olaszország	11	20	103
Portugália	3	7	30
Spanyolország	7	18	52
Svédország	1	8	21

2.3. A NUTS karbantartása

Adott ország NUTS-rendszerének karbantartása a múltban mindig az érintett tagállam statisztikai hivatalának kezdeményezésére történt. Az alkalmazott eljárás igen nagymértékben függött a területbeosztási rendszer létrehozásának módjától.

Ha valamely NUTS-szint meghatározásához a nemzeti **közigazgatási** struktúrát alkalmazták, akkor a rendszer bármely változása szinte automatikusan vonta maga után a NUTS változását is.

Közelmúltbeli példák:

- ♦ a tizedik NUTS 2 régió (*province*) megalkotása Belgiumban,
- ♦ az ír tervezési régiók (*planning regions*) átalakítása regionális hatóságok régióivá (*regional authority regions*) NUTS 3 szinten,

- ♦ több olasz NUTS 3 szintű régió (*provincie*) felosztása,
- ♦ a svéd NUTS 3 régiók (*län*) átszervezése stb.

A helyzet bonyolultabb volt, amennyiben a tagállam olyan NUTS-szintet kívánt módosítani, melynek nem volt megfelelője az adott ország közigazgatási struktúrájában, hanem kisebb közigazgatási egységekből építkezett (vagyis csak **nem közigazgatási egységek** léteztek azon a szinten, amelyet módosítani kívántak). Ilyenkor az Eurostatnak meg kellett vizsgálnia a változtatás okát (változás következhetett be például az érintett szint alatti közigazgatási struktúra „építőköveiben”, vagy jelentősen változhattak a kezdeti lehatároláskor alkalmazott gazdasági és statisztikai kritériumok), valamint azt, hogy a javasolt új struktúra milyen mértékben felelt meg a NUTS alapelveinek. Ilyen esetekben sokkal inkább beszélhetünk az adott szint újraalkotásáról, mint módosításról.

Közelmúltbeli példa: az Egyesült Királyság NUTS 2 szintjének megváltoztatása.

A tagállammal folytatott tárgyalás ebben az esetben nehezebb volt, mivel azok a statisztikai kritériumok, amelyeket az új területbeosztási rendszer alkalmazhatóságának vizsgálatához használtak, nem voltak kellően pontosak, így bizonyos fokú mozgásszabadságot biztosítottak. A kompromisszum eléréséhez ennek eredményeként hosszú tárgyalássorozatra volt szükség az Eurostat és az érintett nemzeti statisztikai hivatal között.

A közeljövőben megjelenő NUTS-rendeletnek egyértelműen kell majd szabályoznia a NUTS változásait. Lényegében a rendelet által felállított bizottság fog majd dönteni a NUTS módosításairól, így lehetőség nyílik valamennyi tagállam bevonására.

Minden felhasználónak érdeke, hogy az osztályozási rendszerek stabilak legyenek, hiszen ezáltal lehetséges az adatok időbeli alakulásának elemzése. A leendő NUTS-rendelet ezért legalább hároméves időszakot fog biztosítani, amíg a NUTS nem változhat. Legkorábban háromévente fognak felülvizsgálatot tartani, amikor a NUTS minden, az előző felülvizsgálat óta bejelentett és jóváhagyott változását életbe léptetik.

2.4. A NUTS területbeosztási rendszerének kiterjesztése a tagjelölt országokra

Noha szoros értelemben véve az Európai Unión kívüli országok esetében nem beszélhetünk NUTS-régiókról, nyilvánvalóan lényeges, hogy legyen valamilyen elfogadott területbeosztási rendszer, amely a csatlakozási tárgyalások alapját képezi. 1996, illetve 1997 folyamán az Eurostat javaslatot tett a Phare-programban akkor részt vevő mind a tíz ország területbeosztási rendszerére vonatkozóan. Az érintett országokkal egyetértésben ezeket a területbeosztási rendszereket 1998-ra el is fogadták.

A fentieket az Eurostat „*Az EFTA-országok és a tagjelölt országok statisztikai régiói*” című kiadványa tartalmazza, melynek új kiadása 2001 végén jelent meg (ISBN 92-894-2092-8).

Mivel ezek az országok csak néhány éve nyerték el vagy nyerték vissza gazdasági és/vagy politikai függetlenségüket, közigazgatási struktúrájuknak számos szempontnak kellett megfelelnie, hogy optimalizálni lehessen a gazdasági átszervezés nehéz feladatának közigazgatási teendőit. Ennek eredményeként több esetben változtak az Eurostat és az érintett országok megállapodásával eredetileg kialakított területbeosztási rendszerek.

Románia például megtartotta 3. szintű struktúráját (*judet*), de egyes 3. szintű régióinak más 2. szintű régióhoz csatolásával módosította a 2. szintű területbeosztását. Lengyelország teljesen átalakította területi struktúráját, mivel a 49 darab 3. szintű vajdaságából 16 darab 2. szintű vajdaságot hozott létre, majd az Eurostattal folytatott tárgyalások után kisebb (4. szintű) régiók csoportosításával alakította ki 3. szintű struktúráját. A Cseh Köztársaság, Bulgária és Szlo-

vákia szintén gyökeresen átszervezte területbeosztási rendszerét, Észtország pedig 2001-ben módosított öt darab 3. szintű régiójából hármat, hogy ezáltal jobban kifejezésre jusson az ország népességének eloszlása, illetve gazdasági struktúrája. 2003. január óta Lengyelországban eggyel több 3. szintű régió található.

Mára már valamennyi tagjelölt ország* – köztük Málta, Ciprus és Törökország – statisztikai régióit kialakították. A statisztikai régiók legújabb állapota megtekinthető az osztályozások „RAMON” elnevezésű serverén, az Eurostat internetes honlapján.³

2.5. A NUTS-99 és a NUTS-2003 közötti különbség

A NUTS-rendelet végleges elfogadása előtt részleteket nem lehet közölni, de nagyon valószínű, hogy a következő országok területi beosztása fog megváltozni:

- ◆ Németország   NUTS 2 szinten
- ◆ Spanyolország   NUTS 2 szinten
- ◆ Olaszország   NUTS 1 szinten
- ◆ Portugália   NUTS 2 szinten
- ◆ Finnország   NUTS 2 szinten

Jelenleg úgy tűnik, hogy a többi ország esetében nem lesznek változások.

3. A statisztikai témakörök (adatgyűjtemények)

3.1. Változások a New Cronosban

2000 és 2001 folyamán az adatoknak a NewCronos REGIO fejezetébe szervezése jelentősen megváltozott. Ezek a változások mostanra lezárultak.

A változásoknak két fő oka volt:

- ◆ További területi adatok épültek be az adatbázisba, így például gazdaságszerkezeti (vállalkozás-) statisztika (a gazdaság szerkezeti felméréséből), egészségügyi statisztika, oktatási statisztika, bővült az idegenforgalmi statisztika, a K+F-statisztika stb.
- ◆ Az adatok átadása gyakran nem volt elég hatékony. Ezen a téren javulás történt, illetve az folyamatban van.

---

* 2004. május 1. óta Ciprus, a Cseh Köztársaság, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Szlovákia és Szlovénia az Európai Unió teljes tagállama.

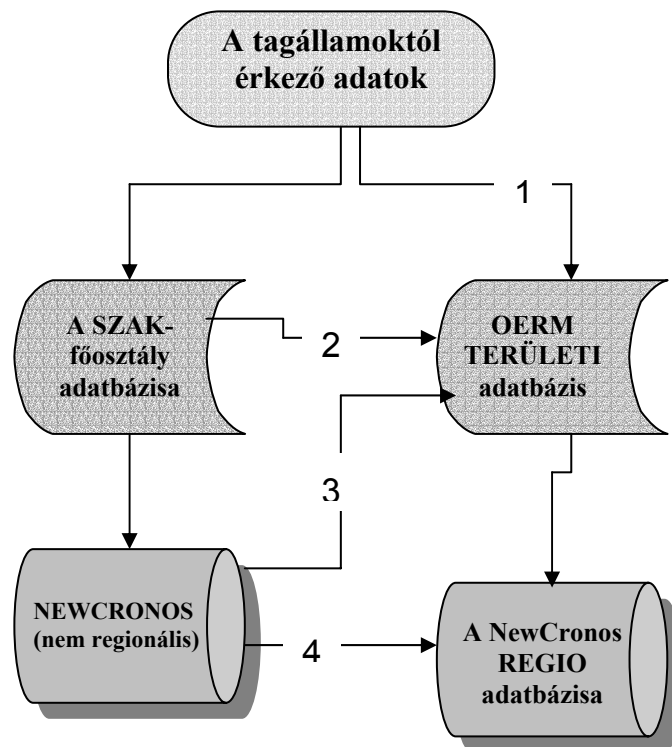
³ A RAMON megtekintéséhez az Eurostat honlapján (www.europa.eu.int/comm/eurostat) válassza a kívánt nyelvet, majd az új képernyőn keresse meg a „Metadata” jelzésű gombot. Kattintson rá, és válassza a „Classifications”, majd a „RAMON” szavakat.

Közvetlen link a NUTS-osztályozás eléréséhez:

http://www.europa.eu.int/comm/eurostat/ramon/nuts/splash_regions.html (felhívjuk a figyelmét, hogy ez a link a jövőben változhat – ez 2003 márciusában volt érvényes).

Az adatáramlás két éve a következő alapmodell szerint történik (lásd a diagramot). A tagállamok az adatokat első lépésben az Eurostat tematikus egységeinek (szakfőosztályainak) küldik, akik ellenőrzik az adatok helyességét (jóváhagyják azokat). Ezután az érintett tematikus egység betölti az adatállományt a New Cronosba. Ezt követően vagy a területi statisztikai osztály másolja át ezeket az információkat a saját, Oracle Express (production database OERM) adatbázisába (3. számú lehetőség), vagy pedig közvetlenül a New Cronos tematikus fejezetéből kerülnek a friss adatok a REGIO adatbázisba (4. számú lehetőség).

Egyes témakörök esetén az ábrán szereplő további lehetőségek szintén léteznek.

3.2. Területi statisztikai témakörök a REGIO adatbázisban

A NewCronos REGIO fejezetét alkotó területi adatbázis 14 adatállományból épül fel, melyeket témaköröknek (adatgyűjteményeknek) nevezünk. Valamennyi témakör **csoportokból** áll, amelyek a **táblázatok** tartalmazzák (lehetséges egy csoport különböző témákra osztása is, ekkor azok tartalmazzák a táblázatok).

A REGIO tizennégy témaköre a következő (ebben a sorrendben):

agri-r	Mezőgazdaság
demo-r	Demográfiai statisztika
econ-r	Gazdasági számlák
educ-r	Oktatásstatisztika
lfs-r	Közösségi lakossági munkaerő-felmérés
migr-r	Vándorlásstatisztika
rd	Kutatás-fejlesztés, szabadalmak
sbs-r	Gazdaságszerkezeti statisztika
health-r	Egészségügyi statisztika
tour-r	Idegenforgalmi statisztika
tran_enr	Közlekedés- és energiastatisztika
unemp	Munkanélküliség
env-r	Környezetstatisztika
reg_ybk	<i>Az előző évi Regionális Statisztikai Évkönyv (Regions: Statistical yearbook)</i>

Az utolsó témakört (*reg_ybk*) ebben a felhasználói kézikönyvben nem mutatjuk be, mivel az az Eurostat Regionális Évkönyv című kiadványának táblázatait és egyéb dokumentumait tartalmazza. Ez a témakör önálló egységet képez, és adatállományát évente frissítik az új évkönyv táblagarnitúrájával.

A témakörökről most térjünk át a bennük található egyes táblázatokra! Utóbbiak nevében a témakör címének első egy vagy két betűje után a NUTS-rendszernek (illetve a tagjelölt országok megfelelő statisztikai régióinak) az a szintje következik, amelyen adatokat gyűjtöttek az adott táblázathoz, végül a táblázat címének rövidítése következik.

Példa:

- un2ltu:** a „munkanélküliség” témaköre, NUTS 2 szint, tartós munkanélküliség
t2net: a „közlekedés” témaköre, NUTS 2 szint, közúti, vasúti és vízi úthálózatok
e3vamp: a „gazdasági számlák” témaköre, NUTS 3 szint, bruttó hozzáadott érték piaci áron

A legtöbb táblának három vagy négy dimenziója van, de előfordulhat ennél több is. Az első dimenzió felel meg a területi bontásnak (NUTS), egy másik pedig az időnek (TIME). Az egyes táblázatok leírásánál megadjuk a további dimenziók kulcsszavait.

Megjegyzés: sem Franciaország, sem az EU-15 sora nem tartalmazza a francia tengerentúli megyék adatait, kivéve a regionális számlák ESA95 szerinti adatait. 1991-től Németország „az újraegyesítés utáni Németországot” jelenti. A népesség tekintetében ez már 1990-től érvényes.

3.3. A REGIO-adatbázis (tagállamokra vonatkozó) táblázatainak áttekintése

Jelenleg összesen 179 **táblázat** szerepel az Eurostat területi adatbázisában. Ebből 115 vonatkozik az EU tagállamaira, 64 pedig a tagjelölt országokra. Ez a felhasználói kézikönyv valamennyit bemutatja. Az alábbi áttekintésből kiderül, hogy milyen adatok állnak rendelkezésre területi bontásban.

A táblázatok áttekintése

A, Á		Bruttó hazai termék (GDP) NUTS 3 szinten (ESA79)	69
		Bruttó hazai termék (GDP) NUTS 3 szinten (ESA95)	69
		Bruttó hozzáadott érték (GVA) alapján NUTS 2 szinten (ESA95)	71
Aktivitási ráták életkor és nemek szerint	85	Bruttó hozzáadott érték (GVA) alapján NUTS 3 szinten (ESA95)	71
Állatállomány	42	Bruttó hozzáadott érték (GVA) piaci áron NUTS 2 szinten (ESA79)	68
Áruszállító járművek által megtett útszakaszok	143	Bruttó hozzáadott érték (GVA) piaci áron NUTS 3 szinten (ESA79)	68
Átlagnépesség nemek szerint és korévesen	57	Bruttó hozzáadott érték (GVA) termelési áron NUTS 2 szinten (ESA79)	68
B		Bruttó hozzáadott érték (GVA) termelési áron NUTS 3 szinten (ESA79)	68
Belföldi elvándorlás	91	Bruttó hozzáadott érték (GVA) termelési áron NUTS 3 szinten (ESA79)	68
Belföldi odavándorlás	91		
Belföldi vándorlás nemek, származási és célrégiók szerint	92		
Belföldi vendégek száma	129		
Belföldi vendégéjszakák száma	129		
Bevándorlás nemek és korcsoportok szerint	93		
Bruttó állóeszköz-felhalmozás (ESA79)	70		
Bruttó állóeszköz-felhalmozás (ESA95)	70		
Bruttó hazai termék (GDP) NUTS 2 szinten (ESA79)	68		
Bruttó hazai termék (GDP) NUTS 2 szinten (ESA95)	68		
		C, CS	
		Csecsemőhalálozás	61
		Csúcstechnikai ágazatokban foglalkoztatottak	98
		Csúcstechnikai szabadalmi bejelentések	99

E,É

Egészségügyben foglalkoztatottak	122
Élveszületés az anya életkora szerint	59
Élveszületés és halálózás	59
Évi átlagnépesség nemek szerint	57
(Az adott) év vége előtti elhalálozás valószínűsége	61

F

Fertőző betegségek	123
Foglalkoztatottak ágazatok, teljes/részmunkaidő szerint	86
Foglalkoztatottak ágazatok szerint – tagjelölt országok	86
Foglalkoztatottak életkor és nemek szerint	86
Foglalkoztatottak száma NUTS 2 szinten (ESA79)	69
Foglalkoztatottak száma NUTS 2 szinten (ESA95)	69
Foglalkoztatottak száma NUTS 3 szinten (ESA79)	70
Foglalkoztatottak száma NUTS 3 szinten (ESA95)	70
Foglalkoztatottsági ráták nemek szerint	87
Foglalkoztatottsági ráták relatív szórása	84
Földhasználat	41

G, GY

Gazdaságilag aktív népesség életkor és nemek szerint	85
Gazdaságilag aktív népesség NUTS 3 szinten	151
Gazdaságok szerkezete régiók szerint	48
Gazdaság szerkezeti statisztika gazdasági tevékenység szerint	104

H

Halálokok	120
Halálozás nemek és korcsoportok szerint	60
Halálozás nemek szerint és korévesen	60
Hallgatók száma a képzés szintje szerint (ISCED97)	78
Hallgatók száma a tanult modern nyelv szerint	80
Hallgatók száma nemek és életkor szerint (ISCED97)	79
(A) háztartások elsődleges jövedelmeinek elosztása	71
(A) háztartások jövedelmeinek másodlagos elosztása	72
Háztartások száma	87
Hitelintézetek statisztika	106

J

Január 1-jei népesség nemek és korcsoportok szerint	56
Január 1-jei népesség nemek szerint és korévesen	56

K

K+F-ben foglalkoztatottak intézményi szektorok szerint	98
Kivándorlás nemek és korcsoportok szerint	93
Kor szerinti születési gyakoriságok	62
Kórházi ágyak	122
Közúti biztonság	141
Közúti szállítás, járműállomány kategóriák szerint	139
Közúti, vasúti és hajózható belvízi úthálózatok	138
Külföldi hallgatók a felsőoktatásban	77
Külföldi hallgatók száma a felsőoktatásban (ISCED97)	80
Külföldi vendégek száma	130
Külföldi vendégéjszakák száma	130

L

Légi áruszállítás	144
Légi áruszállítás (új módszertan)	145
Légi személyszállítás	144
Légi személyszállítás (új módszertan)	145

M

Mezőgazdasági számlák az EAA97 szerint	44
Mezőgazdasági számlák regionális szinten	46
(A) munkaerő regionális forgatókönyvei nemek és életkor szerint	58
Munkanélküliek száma életkor és nemek szerint	84
Munkanélküliség NUTS 3 szinten	150
Munkanélküliségi ráta NUTS 3 szinten	150
Munkanélküliségi ráták relatív szórása	150
Munkavállalói jövedelem (ESA'79)	70
Munkavállalói jövedelem (ESA'95)	70

N

Népesség életkor és nemek szerint	84
(A) népesség regionális forgatókönyvei nemek és korcsoportok szerint	58
(A) népességváltozás indikátorai	61
Népsűrűség (az átlagos össznépesség alapján)	57
Növénytermesztés	41

R

Ráfordítások a K+F-ben intézményi szektorok szerint	98
Ráfordítások szektorok szerint – tagjelölt országok	101
Regionális hulladékstatisztika	161
Regionális szennyvízstatisztika	159
Regionális vízstatisztika	158

S, SZ

Szabadalmi bejelentések az NSzO szekciói szerint	99
Szálláshelyek, szobák és ágyak száma	129

T

Tanulók és hallgatók a képzés szintje és nemek szerint	76
Tanulók és hallgatók nemek és életkor szerint	77
Tartós munkanélküliség	151
Tehéntej-felvásárlás	43
Tehéntejtermelés a gazdaságokban	43
Tengeri áruszállítás	146
Tengeri áruszállítás (új módszertan)	147
Tengeri személyszállítás	146
Tengeri személyszállítás (új módszertan)	147
(A) térségek területe	57
A tudomány és technológia emberi erőforrásai és azok különböző alcsoportjainak éves adatai	100

V

Villamosenergia-felhasználás ágazatok szerint	137
Villamosenergia-termelési kapacitás	136

4. A tagjelölt országokból érkező területi adatok

A Phare által finanszírozott projekt keretében, mely az érintett országok nemzeti statisztikai hivatalainak lelkes együttműködésével zajlott, 1999 és 2000 folyamán nagy mennyiségű területi statisztikai adatot gyűjtöttünk és szerveztünk adatbázisba a tagjelölt országokról, ami jelentősen gazdagítja a REGIO adatbázis információtartalmát.

A projekt kifejezetten azoknak az adatállományoknak az előállítását célozta, amelyek a tagállamokról rendelkezésre állnak. Mégis az a döntés született, hogy a NewCronos REGIO adatbázisának külön tábláiban szerepeljenek ezek az adatok, hogy ne keveredhessenek össze az EU adataival. A tagjelölt országok régióinak területi kódja előtt ezért X szerepel.

A tényleges adatgyűjtésen kívül jelentős erőfeszítéseket tettünk a módszertani információk gyűjtésére, összehasonlítására és harmonizálására. 2001-ben elkészült egy háromrészes kiadvány, amely összefoglalja ezt a munkát, és amelyet széles körben terjesztettünk. További példányok Niall Finn-nél igényelhetők (niall.finn@cec.eu.int).

Megjegyezzük, hogy három tagjelölt ország – **Törökország, Ciprus és Málta** – még lemaradásban van a területi statisztikai adatok terén. Közülük egyik ország sem volt a csatlakozásra való felkészülés olyan fázisában, hogy bekerülhetett volna a fenti projektbe. 2002 folyamán megállapodás született Ciprus, Málta és Törökország területbeosztási rendszeréről. Ezzel a 3 országgal is bővülnek majd a regionális táblázatok, amint régiós adataik beérkeznek az Eurostathoz.

A gyűjtött adatok ennél fogva a következő **tagjelölt országokra** vonatkoznak:

Bulgária	Csehország
Észtország	Lengyelország
Lettország	Litvánia
Magyarország	Románia
Szlovákia	Szlovénia
Ciprus	Málta
Törökország <i>(jelenleg nagyon kevés adat áll rendelkezésre)</i>	

Tíz ország 2004. évi **csatlakozása után**, az érintett tagjelölt országok valamennyi táblázatát **átmásolják** a tagállamok táblázataiba.

5. Lokális szintű területi egységek

5.1. SIRE – Az európai infraregionális információs rendszer

A regionális szintű adatgyűjteményeken túlmenően az Eurostatnak a lokális (szintű) közigazgatási egységekre is vannak adatai /településszint (LAU)/. A lokális szintű adatokat egy külön adatgyűjtemény, a SIRE (európai infraregionális információs rendszer) tartalmazza. Ennek bemutatásával csak ez a fejezet foglalkozik, a felhasználói kézikönyvben máshol nem található rá vonatkozó információ, mivel a SIRE nem képezi részét a REGIO adatbázisnak. A SIRE-adatbázis nem nyilvános, csak az Európai Bizottság felhasználói számára érhető el. Tartalmát a lokális szintű területbeosztási rendszerek (LAU 1 és 2 szint, korábban NUTS 4, illetve

NUTS 5 szint) és a tízévenkénti népszámlálásokból származó statisztikai adatok képezik. Található benne továbbá arra vonatkozó jelzés is, hogy adott területi egység jogosult-e a Strukturális Alapokból való részesedésre (az EU Regionális Politikája keretében). A lokális területi egységek száma körülbelül 100 000 az EU 15 tagállamában és további 25 000 az EFTA- és a tagjelölt országokban (kivéve Törökországot).

A lokális közigazgatási egységek gyakran változnak, ezért az Eurostat létrehozott egy rendszert az időbeli változások kezelésére. Egyes országokban nagyon gyakran változnak a lokális egységek, míg más országok gyakorlatilag sosem változtatják meg azokat. A lokális egységek változásainak nyomon követése így csupán néhány ország (elsősorban az Egyesült Királyság és Németország) esetében igényel komolyabb erőfeszítést. A különböző népszámlálásokból származó adatok összekapcsolására nem történt átfogó kísérlet. A NUTS regionális szintjeihez való kapcsolódást a lokális közigazgatási egységek uniós kódjai biztosítják.

5.2. Népszámlálások (népesség- és lakásösszeírások)

A SIRE-adatbázis a 10 éves gyakorisággal megtartott népesség- és lakásösszeírások statisztikai adatait tartalmazza. A népszámlálások időpontja tagállamonként eltérő. A népszámlálások időszakában az először és az utolsóként népszámlálást tartó ország körülbelül három év eltéréssel tartja az összeírást. Az 1981. és 1991. évi népszámlálások adatai már szerepelnek az adatbázisban. Folyamatban vannak a 2001. évi népszámlálási adatok gyűjtésének, ellenőrzésének és betöltésének az előkészületei. Több ország esetében várhatóan már 2003-ban lesznek adatok, de mivel az egyes tagállamok népszámlálásának időpontjai eltérőek, az összes táblázat legkorábban 2005-re készülhet el.

A népszámlálásokból mintegy 30 változót gyűjtöttünk össze. Említhetjük például a népesség nagyságát, nemek és életkor szerinti megoszlását, a népesség gazdasági aktivitását, a háztartások számát, a bérelt lakások állományát, és az iskolai végzettséget. Adatvédelmi okokból a tagállamok egyes esetekben eltekinthetnek a kistelepülések adatainak közzétételétől. A népesség nagysága ugyanakkor valamennyi településre megvan, csakúgy, mint a területnagyság adatai. Több országban nem tartanak népszámlálást, a megfelelő információkat ezért regiszterekből és egyéb közigazgatási nyilvántartásokból nyerik. A táblázó program valamennyi változóját minden országról nem lehet visszakeresni. A lokális szintű adatok gyűjtésének nincs jogszabályi háttere. Részletesebb információkkal az alábbi kiadványok szolgálnak a témáról: „Guidelines and table programme for the Community programme of population and housing censuses in 2001” (Eurostat Theme 3, 1999), továbbá a belső használatra készült „SIRE European infra-regional information system. Description of the SIRE data” (Eurostat August 1998) című kiadvány.

6. Gyakran ismételt kérdések

6.1. A NUTS melyik változata?

A REGIO-adatbázis valamennyi adata a NUTS legutóbbi változatának (**NUTS-99**) felel meg. Olyan táblázatok esetén, amelyek a NewCronos más fejezetéből származnak, egy külön adatbázis (production database) először NUTS-99 formátumúvá alakítja át az adatokat, melyek csak ezután kerülnek betöltésre a NewCronos REGIO fejezetébe (adatbázisába). Ez az alapszabály biztosítja a felhasználónak, hogy minden lehetséges változó esetében területi összehasonlítást végezhesen.

Sajnos a nemzeti statisztikai hivatalok nem fordítanak elég gondot arra, hogy az idősoros adatokat NUTS-99 formátumnak megfelelően adják meg, azaz újraszámítsák azokat a területi határok megváltozása után. Ez azt vonja maga után, hogy egyes régiók területi statisztikai adatai hiányozhatnak (különösen igaz ez Svédországra, Finnországra, Angliára [az Egyesült Királyság további területeit nem érinti ilyen komoly mértékben a NUTS 2 határok megváltozása] és Németország keleti felére).

Nagyon valószínűen 2003 tavaszán jóváhagyják a NUTS-rendeletet, és akkor fog életbe lépni a **NUTS-2003** területbeosztási rendszer.

6.2. A NUTS mely szintje?

Az adatok általában NUTS 2 szintűek. Vannak olyan változók is, amelyeknek NUTS 3 szinten is adottak, de ezek összességében kivételt képeznek. A tagjelölt országok esetében az adatoknak viszonylag nagy hányada áll rendelkezésre NUTS 3 szinten, amely mutatja, hogy a tíz országból négynek nincs második szintű területi tagolása. Néhány ország esetében előfordulnak olyan statisztikák, amelyek csak NUTS 1 szinten érhetők el, ez azonban megint csak (sajnálatos) kivételt jelent.

6.3. Az euróra való áttérés hatása a nemzeti valuta adatait tartalmazó táblázatokra

A következő megállapítások, amelyek az Eurostat minden adatbázisára alkalmazhatók, a REGIO **pénzértékben** kifejezett mutatókat tartalmazó táblázataira vonatkoznak.

Összefoglalás

- ➔ 2002. január 1-jén az euró lett a nemzeti valuta az eurózóna (Belgium, Németország, Görögország, Spanyolország, Franciaország, Írország, Olaszország, Luxemburg, Hollandia, Ausztria, Portugália, Finnország) állampolgárai számára. 2001 decembere és 2002. január 31. között az Eurostat folyamatosan töltötte be adatbázisaiba az eurózóna tagállamainak euróban kifejezett országos idősorait. 2002. március 1. óta a régi idősorokat fokozatosan megszüntették.
- ➔ A létező „euró/ECU” idősorokat a jövőben is megadják.
- ➔ A felhasználó továbbra is összehasonlíthatja egymással az országokat (és azok aggregátumait), illetve elemezheti az eurózóna konkrét tagállamának idősorát (lásd az alábbi magyarázatokat).

Új szerkezet

2002 márciusa óta az Eurostat az adatsorok két nagyobb családját jelentette meg:

1. „Nemzeti valutában” kifejezett adatok (ezen belül az eurózóna országainak „**euróban rögzített**” idősorai);
2. euróban/ECU-ben kifejezett adatok.

A korábbiakhoz hasonlóan a két adatállomány természetes felhasználása eltérő és egyértelműen elkülöníthető. Az első adatállomány szolgál egy ország idősorainak elemzéséhez (időbeli összehasonlítás), a második adatállomány az országok közötti összehasonlításhoz és aggregátumok képzéséhez.

6.4. Mikor történik az adatok frissítése?

Az Eurostat többi tematikus egységétől származó legtöbb táblázatot többé-kevésbé folyamatosan karbantartják. Nem lehet meghatározni, hogy a karbantartás pontosan melyik hónapban történik.

Kivétel: a regionális **GDP** és a regionális **munkanélküliség** becslését maga a területi egység végzi évente egyszer. Itt megemlíthető, hogy a regionális GDP adatait mindig januárban frissítik, a regionális munkanélküliséget pedig rendszerint május hónapban. 2003-ban a regionális munkanélküliségi ráták jelentős reformját tervezik. A második negyedévi eredményekről az éves átlagokra fog eltolódni a hangsúly. Mivel az összes negyedév eredményei csak később állnak rendelkezésre mint a második negyedév, a megjelenés dátuma októberre fog kitolódni.

Egyes adatokat még mindig maga a területi részleg kér be a tagállamoktól. Ezeket az adatkéréseket évente küldik ki, de az éven belüli ütemezés függ a témakörtől. A REGIO táblázatainak frissítése akkor történik, amikor az adatok megérkeznek az Eurostathoz, és miután a témagazda (domain manager) és/vagy munkatársa (asszisztense) ellenőrizte azokat.

Vegyük példaként a mezőgazdasági statisztikát regionális szinten. Normális esetben az Eurostat áprilisban kéri az adatokat. Az országok egy része rendkívül gyorsan válaszol, mások hónapokat késnek, megint mások egyszerűen nem küldenek adatokat.

6.5. Kiszűrrik-e az adatok közötti ellentmondásokat?

Minden egyes mutatócsoport adatainak meg kell felelnie bizonyos szabályoknak. Ezek általában az alapösszefüggések szabályait jelentik, vagyis egy főindikátor (alapmutató) részösszegeinek összege nem lehet nagyobb, mint maga a főindikátor (alapmutató). Az adatok jelentős részére azonban ez nem teljesül, a témagazdának tehát rá kell kérdeznie a tagállamnál, hogy melyik elemi adat rossz.

A témagazda azt is ellenőrzi, hogy melyik adatok hiányoznak, és hogy van-e ennek alapos oka. *Nyilvánvaló, hogy nem sok értelme van Helsinkibe telefonálni és megkérdezni, hogy „hol vannak az olajfaültetvényekre vonatkozó adataik?”.*

Az ellenőrzött adatokat – alapesetben – ezután töltik be a REGIO-ba.

6.6. Találhatók-e regionális adatok a NewCronos más témaköreiben?

Nem. Korábban ez volt a helyzet, mivel az Eurostat több tematikus egységének az adatbázisban a saját témakörén belül is voltak regionális adatai. 2000 óta viszont komoly erőfeszítések történtek, hogy minden európai regionális adat következetesen a REGIO-ban szerepeljen. Az egyetlen kivétel ez alól az általános szabály alól a nomenklatúra: amennyiben valamely adathalmaz a NUTS-tól jelentősen eltérő területi egységeket használ, ezek az adatok nem kellően érettek arra, hogy a REGIO-ban szerepeljenek. Még ha rövid távon nem is érhetők el emiatt egyes adatok, csak így maradhatnak összehasonlíthatók a REGIO egyes témakörei.

6.7. Mi a helyzet a városi statisztikával?

1997 júniusában a Bizottság pályázati felhívást tett közzé, és kiválasztotta a szerződő partnert azzal a céllal, hogy kísérletet végezzen összehasonlítható adatok gyűjtésére mintegy hatvan európai nagyvárosról.

Ezt a „városi vizsgálatot” (Urban Audit) mintaprojektnek tervezték, ami azt jelenti, hogy nem vártak végleges eredményeket a feladattól. Célja inkább az volt, hogy ellenőrizzék, mennyire kivitelezhető a módszer, és tanuljanak a tervezés esetleges hibáiból.

Körülbelül 480 változót gyűjtöttek össze, amelyek több mint 100 mutatószám számításának alapjául szolgálnak. A célmutatók kiválasztása a rendelkezésre állás és az összehasonlíthatóság kritériumai alapján történt.

Az 58 kiválasztott város az egyes tagállamok legnagyobb városait foglalta magába, amelyek átlagosan 15%-át adják az ország teljes népességének. Párizst és Londont ebből a kísérleti fázisból kihagyták, mivel túl nehéz lett volna velük foglalkozni.

A „**központi város**” lehatárolásához a város közigazgatási határát használták néhány módosítástól eltekintve olyan országok esetén, ahol a fogalom ebben a formában nem létezik, vagy eltérő közigazgatási szint (Egyesült Királyság, Portugália). Néhány esetben a **vonzáskörzetet** is figyelembe vették, amennyiben annak népessége jelentősen meghaladta a közigazgatásilag körülhatárolt városét.

Kísérlet történt néhány mutató tekintetében a **városrészek** szintjére is lemenni, hogy láthatóvá váljon a városokon belüli statisztikus ingadozás (szórás). Ez a városi vizsgálat (Urban Audit) fontos aspektusa a társadalmi-gazdasági eltérések méréséhez.

Valamennyi mutatóról három évre gyűjtöttek információkat (1996-ra, 1991-re és 1981-re vagy a legközelebbi meglevő évre).

Az Urban Audit kísérleti fázisáról további információk találhatóak a következő honlapon: http://europa.eu.int/comm/regional_policy/urban2/urban/audit/index.html

Az Urban Audit 2000 tavaszán történő lezárása után a Bizottság úgy döntött, hogy egyértelműen **folytatni és javítani** kell ezt az eljárást, amely összehasonlítható információkat gyűjt a városi folyamatokról.

A kísérleti fázis eredményeit alaposan kiértékelték, mely folyamatba bevonták a városi szervezetek statisztikai szakértőit és több szakterületen az Eurostat szakértőit is. Ez az értékelés számos eredményt hozott mind a gyűjtött változók listáját, mind a részt vevő városok listáját, mind pedig az Urban Audit későbbi területi dimenzióját illetően, amely az alábbiakban vázolható.

Változók

A kísérleti fázisban körülbelül 480 változót gyűjtöttek. A válaszadás a nulla és a hiánytalan közötti skálán váltakozott. Az elemzés alapján körülbelül 300 változó gyűjtését abbahagyták az Urban Audit II. fázisában, míg 150 új változót vontak be. Így az Urban Audit II adatgyűjtési folyamatában csak körülbelül 330 változó gyűlt össze. A változók listáját külön kérésre megküldik.

A városok kiválasztása

Az Urban Audit kísérleti fázisában döntés született arról, hogy az Európai Unió legnagyobb nagyvárosi agglomerációit vizsgálják. Londont és Párizst ugyanakkor kihagyták, mivel azok egy mintaprojekt számára túl nagy feladatnak bizonyultak. Az Urban Audit II adatgyűjtésének azonban már része ez a két nagyváros is.

Ezen túlmenően már figyelmet fordítanak a középvárosokra is (50 000–250 000 lakossal), melyeket a kísérleti fázisban nem kellően vizsgáltak, noha az EU népességének jelentős aránya ilyen középvárosokban él. Az európai várospolitiká működése szempontjából értékes len-

ne, ha részletes információkat kapna arról, hogy milyenek az életminőség különböző aspektusai ezekben a városokban.

Összességében az Európai Unió 189 városa vesz részt az Urban Audit II elnevezésű projektben. A városok listáját külön kérésre megküldik.

Jelenleg a PHARE-programon belül egy önálló tevékenységet terveznek, hogy a városi kérdések információs bázisát a tagjelölt országok legalább 20 városának statisztikai adataival lehessen gazdagítani.

Területi egységek

A kísérleti fázishoz hasonlóan a területi egységek három szintjén gyűjtik a megállapításokat. Ezek közül az első a „központi” vagy „magváros”, vagyis az a közigazgatási egység, amelyről általában gazdag adatállomány áll rendelkezésre. Másodszor a városi vonzáskörzetet (agglomerációt) tanulmányozzák, hogy ezáltal olyan információkat nyerjenek, amelyek a „hátszögöt” is magukba foglalják. Végezetül azáltal, hogy adatokat gyűjtenek a városi kerületekről (városrészekről), figyelembe veszik a városokon belül tapasztalható különbségeket is.

Az első adatállomány 2003 júniusára várható. Még nem döntöttek arról, hogy hogyan és milyen arányban lehet majd hozzáférni ezekhez a városi statisztikai adatokhoz a NewCronoson keresztül.

7. Módszertani példák

Figyelembe kell venni, hogy amit a következő fejezetek tartalmaznak, nem csak az EU országaira vonatkozik, hanem a tagjelölt országokra is. Mindazonáltal a NUTS osztályozási rendszere csak az EU tagállamaira érvényes; a tagjelölt országok esetében az SRE (Statistical Regions of Europe – európai statisztikai régiók) rendszerét kell használni. Mindkét osztályozás ugyanazokon a követelményeken és feltételezéseken alapul, ezért összehasonlíthatók. Ezen túlmenően az ESA95-ről szóló tanácsi rendelet csak az EU tagállamaira vonatkozik, ugyanakkor a tagjelölt országok is részt vesznek az ESA95 átadási programjában.

7.1. A regionális GDP becslése

Az ESA79 szerint rendelkezésre álló adatok (csak az EU tagállamairól)

Az Eurostat az 1977 és 1996 közötti évekre az ESA79 szerint ad becsléseket a regionális GDP-ről NUTS 3 szint mélységig. Az ESA95-höz új idősor készült, melynek adatai 1995-tel kezdődnek. A Bizottság az 1994–1996. évi (ESA79 szerinti) adatokat használta, amikor kialakította az EU Strukturális Alapjainak keretein belül az 1. célterület finanszírozásából 2000 és 2006 között részesülő régiók listáját. Az ESA79 szerinti adatok megtalálhatók a NewCronos REGIO fejezetének „E3GDP79” táblázatában.

Az ESA95 szerint rendelkezésre álló adatok

2000-től kezdődően az Eurostat a regionális GDP becsléseit az ESA95 nemzeti és regionális számláinak adatai alapján végezte el, az 1995-ös vonatkozási évvel kezdődően. A tagállamok minden év vége előtt megküldik adataikat a t-2 évre vonatkozóan. Az adatok csak azután kerülnek nyilvánosságra, hogy az Eurostaton belül feldolgozták azokat (2003. januárban például

a 2000. évi adatokat teszik közzé). Az adatok megtalálhatók a REGIO-ban, „E3GDP95” elnevezéssel az EU országaira és „XEGDP” néven a tagjelölt országokra vonatkozóan.

A nemzeti számlákból származó adatok, tehát a GDP ECU-ben/euróban (illetve PPS-ben) és a régiók népességének számadatai mindig januári állapotot tükröznek.

Az országos GDP területi felbontásának módszertana ugyanaz, mint a korábbi években, vagyis a területi bontás az alapáras bruttó hozzáadott érték – amely az ESA95 új fogalma – területi struktúrájának legfrissebb adatai szerint történik.

A becslési algoritmus nem egyidejűleg készít valamennyi régióra becsléseket. Ehelyett hierarchikus felépítésű, tehát először a NUTS 1 szintű régiókra készülnek becslések, ezt követően a NUTS 2, végezetül a NUTS 3 régiókra. Ennek az eljárásnak az az előnye, hogy eltérő évek bruttó hozzáadott értékének struktúráját lehet figyelembe venni különböző NUTS szinteken.

Ahol vannak extrarégiós adatok, ezek bruttó hozzáadott értéke az adott ország régióinak arányában kerül felosztásra.

A regionális GDP ECU-ben/euróban, illetve PPS-ben (vásárlóerő-paritáson) kifejezve is szerepel. A jelenlegi európai strukturális politika szabályai jobban igénylik az egy főre számított értékeket, mint a regionális GDP értékeit önmagukban. Ezeknek a származtatott mutatóknak a képzéséhez a regionális GDP becsléseit elosztják a megfelelő évi átlagnépességgel. Ahhoz, hogy a regionális számlák adatai egyezzenek a nemzeti számlákéival, a regionális népességszámokat úgy módosítják, hogy az adott ország régióinak összege legyen egyenlő a nemzeti számlák által kiadott népességszámmal.

A bruttó hozzáadott érték adatait a pénzközvetítői szolgáltatások közvetett módon mért díjával (FISIM) nem korrigálják.

Ez a becslési eljárás több feltételezéssel él, és sok érdekes jellemzője van. Az alaphipotézis szerint a bruttó hozzáadott érték regionális struktúrája megfelel a GDP területi szerkezetének.

Továbbá az országos vásárlóerő-paritások alkalmazása azon a **feltételezésen** alapul, hogy nincsenek, illetve elhanyagolhatók a vásárlóerő-paritásbeli eltérések az egyes országok régiói között. Jóllehet ez a feltételezés irreális, az adatok jelenlegi helyzetét tekintve elkerülhetetlen, még ha torzulásokhoz vezet is. Az Eurostat elindított egy munkaprogramot, amely néhány éven belül bevezetné a regionális vásárlóerő-paritást is, de a régiók szintjét és a részleteket még nem határozták meg.

A regionális bruttó hozzáadott érték számadatai szilárd alapadatokat képeznek. Kialakításukban az EU tagállamai és a tagjelölt országok vesznek részt, az Eurostat pedig arra ügyel, hogy ne legyenek ellentmondások. Az országos felmérési eljárások és feldolgozási módszerek közötti eltérések még nem feltétlenül adnak okot aggodalomra, feltéve, hogy az eredmények összehasonlíthatók maradnak a pontosság szempontjából. Annak érdekében, hogy a lehető legteljesebb mértékben átláthatók legyenek az országos módszertanok, az Eurostat valamennyi tagállam regionális bruttó hozzáadott értékéről minőségjelentést (Quality Report) készített. Ezekben részletesen bemutatja az egyes országokban alkalmazott módszereket.

Néhány esetben becslési problémák merülnek fel a „jelenre vonatkozó előrejelzések” szintjén. A tapasztalatok szerint a $t+2$. évben valamennyi ország sosem tudta megadni a bruttó hozzáadott érték struktúrájának a t . évre vonatkozó adatait minden egyes regionális szintre, amely lehetővé tenné a t év regionális GDP-értékeinek becslését. Hasonló problémák esetenként felmerülnek az évi átlagos népesség adataival kapcsolatban is, különösen NUTS 3 szinten. Annak eléréséhez azonban, hogy a t . év adatait becsülni lehessen, ilyen esetekben a $t-1$. év, illetve korábbi évek bruttó hozzáadott érték-struktúráját tekintik állandónak. Ez azt jelenti, hogy a becslés alapjául nem a t . év bruttó hozzáadott értékének struktúrája szolgál, hanem az

utolsó, amely rendelkezésre áll. Hasonló eljárást követnek, amikor az évi átlagos népesség adatai hiányoznak.

7.2. Regionális munkanélküliségi ráták

Definíciók

Az Eurostat úgy számítja a munkanélküliségi rátákat, hogy a munkanélküliek számát a munkaerő (gazdaságilag aktív) arányában határozza meg. Utóbbi kategória a foglalkoztatottakat és a munkanélkülieket tartalmazza. Mind a számláló, mind a nevező értékei legnagyobb részben megfelelnek a munkaügyi statisztikusok tizenharmadik nemzetközi konferenciáján kialakított definícióknak.

A regionális munkanélküliségi ráták (kivéve a tartós munkanélküliségi rátát) becsléséhez az Eurostat először is külön-külön kiszámolja négy népességi kategória munkanélküliségi rátáinak nevezőit és számlálóit:

- ☐ 25 éves kor alatti munka nélküli és gazdaságilag aktív nők;
- ☐ 25 éves kor alatti munka nélküli és gazdaságilag aktív férfiak;
- ☐ 25 éves vagy idősebb munka nélküli és gazdaságilag aktív nők;
- ☐ 25 éves vagy idősebb munka nélküli és gazdaságilag aktív férfiak.

A megfelelő értékek összegezésével megkapjuk a fiatalok, a férfiak és a nők munkanélküliségi rátáját, végül a teljes munkanélküliségi ráta számlálóit és nevezőit is.

2003-ban a regionális munkanélküliségi ráták **jelentős reformját** tervezik. A második negyedévi eredményekről az éves átlagokra fog áttevődni a hangsúly. Mivel a 2001. vonatkozási évig az eredmények alapját a régi módszertan képezi, az alábbiakban megtalálhatók a vonatkozó módszertani információk, azt követően pedig az új módszertan leírása olvasható.

A régi módszertan

A regionális munkanélküliségi ráták becslését a közösségi munkaerő-felmérés országos szintű eredményeire alapozzák. Ilyeneket valamennyi tagországban végeznek legalább évente egyszer. Az adatokat kiigazítják, mégpedig oly módon, hogy a ráták számításához használt valamennyi információ elvben az adott év áprilisának meghatározott időpontjára vonatkozzon.

A munkanélküliségi adatok régiókra történő felosztása vagy közvetlenül a közösségi/nemzeti munkaerő-felmérések második negyedévi eredményei alapján vagy a regisztrált munkanélküliek adatainak felhasználásával történik. Az Eurostat mindkét esetben a közösségi munkaerő-felmérések országos szintű eredményeiből indul ki, és a munkanélküliek számát vagy ezeknek a felméréseknek a regionális eredményei, vagy a regisztrált munkanélküliek száma arányában osztja fel az egyes régiók között.

A munkaerő régiókra történő felosztásának alapját NUTS 2 szintig a közösségi munkaerő-felmérés második negyedévi eredménye képezi. A rendelkezésre álló adatok függvényében a NUTS 3 szintre történő további bontás vagy szintén a munkaerő-felmérés eredményein alapul, vagy pedig a rendelkezésre álló legfrissebb népszámlálási adatokon.

A regionális tartós munkanélküliségi ráták becslése ettől eltérően történik, közvetlenül a közösségi munkaerő-felmérésből NUTS 2 szintig (azt is beleértve). Megfelelő adatok hiányában hasonló eredmények NUTS 3 szinten nem állnak rendelkezésre.

Az új módszertan

A regionális mutatószámok minőségi felülvizsgálata keretében az Eurostat létrehozott egy a regionális munkanélküliségi ráták becslésének módszertanával foglalkozó munkacsoportot (task force). Ez a munkacsoport javaslatokat dolgozott ki a regionális munkanélküliségi ráták új számítási módszereire. Az Eurostat és a tagállamok megvitatták ezeket a javaslatokat az Eurostat megfelelő munkaértekezletein. Megegyezés született arról, hogy ezeket az új szabályokat kell majd alkalmazni, miután a szükséges adatok rendelkezésre állnak.

Ennek az új eljárásnak a megértéséhez szükség van némi háttér-információra: a számítás egyik legfontosabb alkotóeleme a közösségi munkaerő-felmérés. Hosszú évekig csak a második negyedévre álltak rendelkezésre a munkaerő-felmérés adatai. Mind az Eurostat, mind a tagállamok komoly erőfeszítéseket tettek a helyzet megváltoztatására, így most mind a négy negyedévről rendelkezésre áll csaknem valamennyi ország adata. Mivel évente csak egyszer teszik közzé a regionális adatokat, kár lenne, ha ezt az információt figyelmen kívül hagynák – különösen annak tükrében, hogy az éves átlagok növelni fogják a regionális adatok megbízhatóságát. A tagjelölt országok esetében már részben ezt az új módszertant alkalmazzák.

Az új módszertan egyszerűbb, ezért jobban átlátható, mint a régi. NUTS 2 szintig a munkanélküliek száma és a gazdaságilag aktívak adatai a munkaerő-felmérés éves átlagai.

Mivel a munkaerő-felmérés eredményei NUTS 3 szinten csak néhány esetben tekinthetők megbízhatónak, ezt a területi felosztást külön kell kezelni. Döntés csak az Eurostat és az érintett nemzeti statisztikai hivatal szoros együttműködése révén születethet.

- A munkanélküliségi adatok területi felosztása vagy közvetlenül a munkaerő-felmérés megbízható eredményei alapján történik (pl. a munkaerő-felmérés hároméves átlagainak területi struktúráját alkalmazva), vagy a regisztrált munkanélküliek adatainak felhasználásával.
- A rendelkezésre álló adatoktól is függően a gazdaságilag aktívak NUTS 3 szintre történő további bontása vagy szintén a munkaerő-felmérés hároméves átlagai, vagy a legfrissebb népszámlálási eredmények, vagy bármilyen egyéb olyan eredmény alapján történik, amelyről feltételezhető, hogy az adott regionális szinten megbízható.

8. A témakörök bemutatásának vázlata

A felhasználói kézikönyv következő fejezetei a REGIO egy-egy témakörével foglalkoznak, az alábbi aspektusokból nyújtva információt az olvasónak az egyes témakörökről:

⇒ Általános tudnivalók

Ez a rész az adott témakör tartalmának általános bemutatására szolgál, és lehetőség szerint definíciókat és módszertani magyarázatokat is tartalmaz.

⇒ Kapcsolódó kiadványok

Az adott témakör adatait tartalmazó Eurostat-kiadványok listája.

⇒ Adatforrás

Itt található arra vonatkozó utalás, hogy az adott témakör egyes adatai honnan származnak.

⇒ Jogi háttér

Annak jelzése, hogy a statisztikai adatgyűjtés alapját közösségi jogszabály vagy hallgatólágos megállapodás (gentleman's agreement) képezi-e.

⇒ Kapcsolattartó személy

A szervezeti egységen belül az adott témakör adatállományaért felelős témagazdát jelöli. Fentebbiek értelmében minden adatkérést a datashopokhoz kell küldeni, de részletesebb kérdések az illetékes témagazdáknak is címezhetők.

⇒ A táblázatok jegyzéke

Az adott témakörben található táblázatok felsorolása.

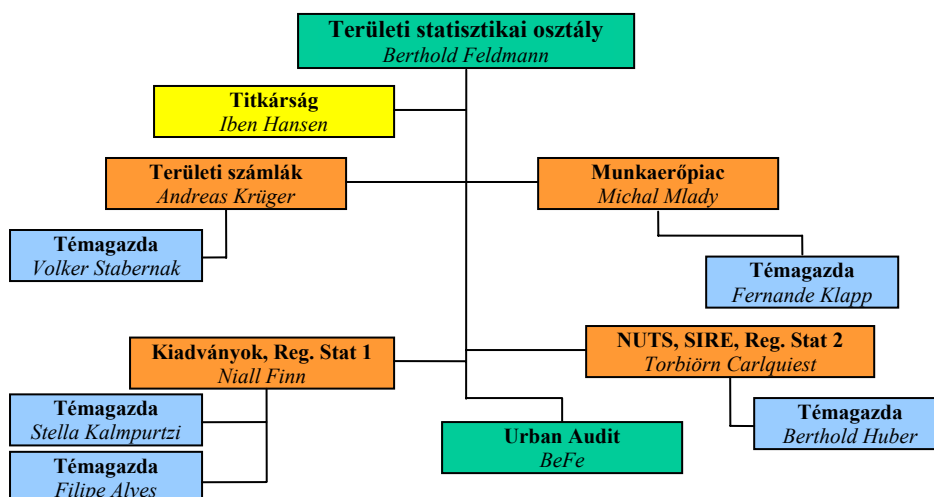
⇒ Részletes leírás

Ez az utolsó rész mutatja be részleteiben az adott témakör különböző táblázatainak valamenynyí dimenzióját és tartalmát.

9. A szervezeti felépítés és a kapcsolattartó személyek

Az Eurostat összes területi statisztikai adatát az Eurostat F4-es egységének „Területi statisztikai” **osztálya** (section) gyűjti össze, tárolja és teszi közzé. Ezt az osztályt 1999 májusában hozták létre. A területi statisztikán kívül az F4-es egységhez tartoznak a *földrajzi információs rendszerek* (GISCO) is. Az F4-es egység vezetője Roger **Cubitt**, e-mail címe: roger.cubitt@cec.eu.int

A személyi összetétel* idővel változhat, a következő áttekintés mégis jelezni kívánja, hogy kinek mi a feladata a Területi statisztikai **osztályon**. (Forrás: a kézikönyv 2004. évi kiadása)

A következő táblázat* arról nyújt áttekintést, hogy a különböző területi statisztikai témakörök az osztály mely témagazdáinak felelősségi körébe tartoznak. A módszertani kérdéseket a tematikus egységek szakértőinek kell feltenni. Megkönnyíti a kapcsolatfelvételt, hogy az alábbiakban megtalálhatók az e-mail címek (Forrás: a kézikönyv 2004. évi kiadása):

* A kézikönyv 2004. évi kiadása alapján.

Területi statisztikai kapcsolattartó személyek

Téma	Témagazda	Módszertani szakértő
Mezőgazdaság	stergiani.kalmpurtzi@cec.eu.int	<p>Eurofarm-adatok: guenther.tosstorff@cec.eu.int</p> <p>Mezőgazdasági számlák: ulrich.eidmann@cec.eu.int</p> <p>Tejstatisztika: franco.zampogna@cec.eu.int</p> <p>Földhasználat: manola.bettio@cec.eu.int</p> <p>Növénytermesztés: pierre.bruyas@cec.eu.int</p> <p>Állatállomány: francis.weiler@cec.eu.int</p>
Demográfia és vándorlás	berthold.huber@cec.eu.int	<p>Demográfia: francois.bovagnet@cec.eu.int</p> <p>Vándorlás: david.thorogood@cec.eu.int</p>
Gazdasági számlák	volker.stabernak@cec.eu.int	andreas.krueger@cec.eu.int
Közösségi munkaerő-felmérés	fernande.klapp@cec.eu.int	michal.mlady@cec.eu.int ana.franco@cec.eu.int
Tudomány és technika (kutatás-fejlesztés, szabadalmak)	filipe.alves@cec.eu.int	august.goetzfried@cec.eu.int
Gazdaságszerkezeti statisztika	filipe.alves@cec.eu.int	paul.feuvrier@cec.eu.int
Egészségügyi statisztika	filipe.alves@cec.eu.int	antoni.montserrat@cec.eu.int
Oktatásstatisztika	filipe.alves@cec.eu.int	spyridon.pilos@cec.eu.int
Idegenforgalmi statisztika	berthold.huber@cec.eu.int	hanswerner.schmidt@cec.eu.int
Közlekedés- és energia-statisztika	berthold.huber@cec.eu.int	<p>energia: pekka.loesoenen@cec.eu.int</p> <p>közlekedés: josefine.oberhausen@cec.eu.int</p>
Munkanélküliség	fernande.klapp@cec.eu.int	michal.mlady@cec.eu.int
Környezetstatisztika	berthold.huber@cec.eu.int	pascal.wolff@cec.eu.int

10. Területi statisztikai kiadványok

A jelen felhasználói kézikönyvön kívül még két meglehetősen eltérő kiadvány mutatja be részleteiben a területi statisztikát: a „Régiók portréja” és a „Területi évkönyv”. A nomenklatúrákról külön kiadás készül.

10.1. A régiók portréja

A papír alapú változat

Ez a 11 kötetes kiadvány azzal a céllal készült, hogy átfogó képet adjon Európa régióiról. Az érintett országok szakértői egy sor gazdasági és társadalmi mutatószámra vonatkozó egységes statisztikai adatgyűjtés alapján több szempontból vizsgálják az egyes régiókat. A régióknak ez a téma szerinti jellemzése, amelyet fényképek, térképek, grafikonok és statisztikai táblázatok is gazdagítanak, az adott régió földrajzát és történelmét mutatja be, majd számba veszi annak demográfiai, gazdasági és kulturális téren jelentkező erősségeit, illetve gyengeségeit. A megfigyelt jellemzők között szerepel a munkaerőpiac, az oktatás, az infrastruktúra és az erőforrások.

1993-ban jelent meg az első három kötet az akkori 12 tagállamról. Az 1. kötet Németországról, a Benelux-államokról és Dániáról szólt, a 2. kötet Franciaországról, az Egyesült Királyságról és Írországról, a 3. pedig Portugáliáról, Spanyolországról, Olaszországról és Görögországról. Nem sokkal ezután – bár csak 1996-ban jelenhetett meg – kezdődött meg a negyedik kötet elkészítésével kapcsolatos munka, amelyben az EFTA-országok – Ausztria, Finnország, Svédország (természetesen mindegyikük tagállam volt már, amikor a könyv megjelent), Izland, Liechtenstein, Norvégia és Svájc – régióit vizsgálták. Hasonlóan az első 3 kötethez, a 4. kötet is angol, francia és német kiadásban jelent meg. Ugyanez a gyakorlat érvényesült Magyarország esetében is, amikor ezt az országot választották egy Phare-ország kísérleti „Portré”-jának elkészítésére. Ez az ötödik kötet 1997-ben jelent meg.

1997 és 1998 folyamán további négy ország (Lengyelország, Cseh Köztársaság, Szlovákia és Románia) tanulmányozásával folytatódott a munka. Az adatok összegyűjtése és a végleges kiadványok megjelenése között a statisztikai régiók rendszere sajnos nagymértékben átalakult ezekben az országokban, ami jelentősen csökkentette az adattartalom értékét. A román statisztikai hivatal előző vezetése leállította a kiadvány megjelentetésének előkészületeit, így azok 2001 végéig nem is folytatódhattak. Ezalatt 1998-ban hasonló projekteket indítottak, amelyekbe a balti országokat, Szlovéniát, majd – miután 1999-ben megállapodtak új területbeosztási rendszeréről – Bulgáriát vonták be. Mindezek eredményeként 2000-ben a következő „Portrék” jelentek meg:

Kötet	Ország
6.	Lengyelország és Cseh Köztársaság
7.	Szlovákia
8.	Észtország, Lettország és Litvánia
9.	Szlovénia
10.	Bulgária

Ezek a kötetek csak angolul jelentek meg. Abban is különböznek a korábbi kiadványoktól, hogy a 8. és 9. kötetek csak a 3. szintre készültek el, míg a 10. kötet kiterjed a 2. (tervezési régiók) és a 3. (oblasti) szintre is. A 11. kötet (Románia) 2001-ben jelent meg.

Az internetes változat

A „Portré” elemzések naprakész változatainak elkészítése és azoknak az Eurostat honlapján egy különlegesen megtervezett és könnyen kezelhető oldalon való megjelenítése már folyamatban van. Az ezzel kapcsolatos munka várhatóan 2003 végére fog lezárulni.

10.2. A területi évkönyv

A kiadvány alapgondolata 2000-ben radikálisan megváltozott. Ma már három nyelven jelenik meg (németül, angolul és franciául), és fejezetei a REGIO adatbázis egyes témaköreit vizsgálják. Az egyes fejezetek színes térképei, valamint grafikonjai és szöveges elemzései a lehető legteljesebb képet nyújtják az olvasó számára a vizsgált mutatószám vagy mutatócsoport területi megoszlásáról. A felhasználó hozzáférhet az adatokhoz, és elektronikusan kezelheti is azokat, mivel megtalálhatók a kiadvánnyal együtt forgalmazott CD-ROM-on. Az évkönyv minden év nyár elején készül el, és legkésőbb szeptemberben jelenik meg a piacon. A tagjelölt országok adatai a 2001-es évkönyvben jelentek meg először.

10.3. Fókuszban a statisztika

Minden év során több, 8–12 oldalas brosúra jelenik meg „Fókuszban a statisztika” címmel. Általában a következő „Fókuszban a statisztikákat” készítjük el:

Téma	Időpont
Regionális GDP az EU-ban	január
Regionális GDP a tagjelölt országokban	január
Regionális munkanélküliség az EU-ban	október
Regionális munkanélküliség a tagjelölt országokban	október

Ha különösen érdekes téma adódik, a „Fókuszban a statisztikából” további számok is megjelenhetnek.

10.4. Osztályozások

Az 1., 2. és 3. szintű területi egységek osztályozását az Eurostat szabályos időközönként közlésezi az 1. számú témakörön belül. A NUTS, amely az EU tagállamaira vonatkozik, illetve a „statisztikai régiók”, amelyek az EFTA- és a tagjelölt országokban találhatók, külön kiadványokban szerepelnek. Ugyanakkor ezek az osztályozások elérhetők az Eurostat RAMON szerverén is.

Ezek a kiadványok tartalmazzák a területi egységek listáját, valamint a régiók közösségi kódjait és nevét. A listák gerincét az osztályozás hierarchikus felépítése alkotja. Térképek is állnak rendelkezésre valamennyi országról. Ha elfogadják a NUTS-rendeletet, a jelenlegi NUTS-99-et a sorozat új kiadványa (NUTS-2003) fogja felváltani.

A NUTS 1981 és 1999 közötti változásait bemutató kiadvány 2002-ben jelent meg (katalógus száma: KS-BD-02-002-EN-N). Csak pdf-formátumban létezik, és letölthető az Internetről.

http://europa.eu.int/comm/eurostat/ramon/nuts/splash_regions.html

Jelenlegi változatok	Időpont
A statisztikai területi egységek osztályozása – NUTS	1999
Az EFTA-országok és a tagjelölt országok statisztikai régiói	2001. december
(csak pdf-formátumban)	

Megjegyzés: a legutóbbi változat az Eurostat honlapján, a RAMON osztályozási szerveren található meg.

11. Kitekintés

Az adatbázis tartalma folyamatosan bővül. A 2003-ban várható főbb fejlesztések:

- ◆ 2003-ban a legnagyobb változás a REGIO adatbázisban a NUTS-99-ről a NUTS-2003-ra való átállás lesz. Meglehetősen összetett a feladat, ezért végrehajtását év végén tervezik.
- ◆ Ekkortájt vagy 2004 elején a csatlakozó országok összes táblázatát integrálják a tagállamokéival.
- ◆ Számítani lehet továbbá az energiasztisztika területének aktualizálására.
- ◆ Létrejön és folyamatosan bővülni fog a környezeti fejezet.
- ◆ Jelenleg is dolgoznak azon, hogy az **Urban Audit** 1999-es kísérleti fázisának eredményei átalakíthatók legyenek adatbázisba beolvasható formátumúra. Ezáltal a városi statisztikai adatok egy része bekerülhet a NewCronosba.
- ◆ A REGIO adatbázisban található **magyarázatok és módszertani megjegyzések** teljes rendszerét felülvizsgálják, aktualizálják, és olyan egységes formátumúvá alakítják át, hogy a NewCronos teljes környezetében használható legyen. Ezzel párhuzamosan folyik a szövegek fordítása, hogy az adatbázis mindenre kiterjedően háromnyelvű (német, angol és francia) szolgáltatást nyújtson. Ezeknek a fejlesztéseknek a tervek szerint 2003. május 1-jéig kell lezárulniuk.

12. Jelölések és rövidítések

-	Nincs adat
0	Kevesebb a használt mértékegység felénél
	Átlag
:	Az adat nem ismeretes
*	az Eurostat becslése
mio	Millió
hab	Lakos
ECU	ECU – közös európai pénznem (1998. december 31-ig)
EUR	euró (1999. január 1-jétől)
PPS	Vásárlóerő-színvonal
m ³	Köbméter
km	Kilométer
ha	Hektár
kg	Kilogramm
t	1000 kilogramm
kWh	Kilowattóra
TJ	Terajoule (= 10 ⁹ kilojoule)
ÉME	Éves munkaerőegység (AWU)
EUME	Európai méretegység (ESU)
LSU	Számosállat
NC	Nemzeti valuta
CECC	Közép-európai tagjelölt országok (Central European candidate countries)
CC	Tagjelölt országok (candidate countries). A kiadványban Ciprust, Máltát és Törökországot nem tartalmazza ez a definíció, ezért megegyezik a CECC országaival.

II. A REGIO ADATBÁZIS RÉSZLETES BEMUTATÁSA

1. Mezőgazdasági statisztika

1.1. Általános tudnivalók

A REGIO adatbázis mezőgazdasági témaköre számos változót tartalmaz: mezőgazdasági számlák, gazdaságok szerkezete, földhasználat, részben a mezőgazdasági termelés stb. Mindezek részletesebb bemutatására az alábbiakban kerül sor.

Az Eurostatnak történő témánkénti adatszolgáltatás alapját közösségi jogszabályok vagy hallgatólagos megállapodások képezik. Az információk gyűjtése és kezelése során használt változók, illetve módszertan részletes definíciói megtalálhatók az alábbiakban a megfelelő helyeken jelzett jogszabályokban vagy kézikönyvekben. A dokumentáció országos szintű és területi adatokra egyaránt vonatkozik. A regionális adatok esetén szükséges esetleges módosítások szintén említésre kerülnek az alábbiakban.

Az ebben a fejezetben található statisztikai információk táblázatainak neve „A”-val kezdődik. Ezt az adatok NUTS-szintjét jelző szám követi (itt NUTS 2 szint), végül a táblázat tartalmára történik utalás.

Földhasználat (A2LAND és XALAND táblázatok)

A definíciók megegyeznek az Eurostat mezőgazdasági statisztikájában használtakkal. Az országos és területi statisztikák között esetleg előforduló kis eltérések abból adódnak, hogy a mezőgazdasági felmérések folyamán bizonyos területeket nem regisztrálnak. Ezeket országos szinten becsülik, de ugyanilyen pontossággal regionális szintre már nem tagolhatók.

Növénytermesztés (termőterület, termés mennyiség és terméshozam) (A2CROPS és XACROPS táblázatok)

Az adatok elvben a „betakarított” termésnek felelnek meg, amely magában foglalja a gazdaságok veszteségeit és a hulladékmennyiséget, a gazdaságokban közvetlenül elfogyasztott mennyiséget és a piacra vitt mennyiséget egyaránt.

Állatállomány (A2ANIMAL és XAANIMAL táblázatok)

A szarvasmarha-, a sertés-, a juh- és a kecskeállomány adatai az állatállomány decemberben végrehajtott közösségi felméréseiből származnak. Ugyanakkor Hollandia és az Egyesült Királyság esetében a decemberi felmérés eredményeit egy, a tárgyévben végzett másik felmérés alapján bontják meg régiókra. A lóállomány adatai május-júniusban vagy decemberben végzett országos felmérésekből vagy összeírásokból származnak.

Tehéntejtermelés a gazdaságokban (A2MILKPR táblázat)

A korábbi A2MILK táblázattól eltérően ebben a tagállamoknak az adott régióban termelt (nem pedig felvásárolt) tejről kell adatokat szolgáltatniuk.

Amennyiben valamely tagállam nem tudja megadni az adatokat, az Eurostat (F2-es egysége) megbecsüli azt (a tagállam beleegyezésével). Ennek módszerét a tej- és tejtermék-statisztikai munkacsoport tagjai 2001. november 14-15-i ülésükön fogadták el. A becslési módszer alapját egyrészt – a 97/80/EK-határozat C táblázatának megfelelően – a gazdaságokban termelt teljes tehéntejmennyiség, másrészt a tejhasznú tehenek területi megoszlása képezi.

A tagjelölt országok területi statisztikai adatai ehhez a táblázathoz még nem állnak rendelkezésre.

Tehéntej-felvásárlás (A2MILK és XAMILK táblázatok)

Az adatok az átvevőhelyekre szállított mennyiségre vonatkoznak.

A felvásárolt tejszínmennyiséget tejegyenértékben fejezik ki, és hozzáadják a felvásárolt tej mennyiségéhez. A gazdaságban elfogyasztott vagy a közvetlenül értékesített tejmennyiséget nem kell figyelembe venni.

Az adatok azokra a régiókra vonatkoznak, ahol az átvevőhelyek – nem pedig a tejet előállító gazdaságok – találhatók.

Módszertani változás miatt ennek a tejszínstatisztikai táblázatnak a helyébe az A2MILKPR táblázat lépett, amely inkább termelési mint felvásárlási adatokat használ. 1998 óta adatkérés nem történt, a legújabb adatok 1997. évi.

Regionális mezőgazdasági számlák az EAA 97 Rev 1.1 szerint (A2ACCT97 táblázat)

Annak eredményeként, hogy a nemzeti számlák rendszerét 1995-ben felülvizsgálták, valamint szükségessé vált, hogy a mezőgazdasági szektor alkalmazkodjon a gazdasági és szerkezeti átalakulásokhoz, radikális változások következtek be a Mezőgazdasági számlarendszer (MSZR, angolul Economic Accounts for Agriculture – EAA) alapjául szolgáló módszertanban. Ezeket a módosításokat hivatalosan a mezőgazdasági számlák rendszerének munkacsoportja fogadta el. A változásoknak két – gyakran ellentétes – célkitűzése volt: biztosítani egyrészt a módszertan összhangját a nemzeti számlák európai rendszerével, másrészt a megvalósíthatóságot.

Így jött létre 1997-ben a mezőgazdasági számlák új rendszere. Az új elszámolási rendszernek megfelelő adatokat az A2ACCT97 táblázat tartalmazza.

A tagjelölt országok területi statisztikai adatai ehhez a táblázathoz még nem állnak rendelkezésre.

Regionális mezőgazdasági számlák az EAA 89/92 szerint (A2ACCT táblázat)

A regionális számlák kialakításához használt fogalmak azonosak az országos szintű mezőgazdasági számlákéival. Mindamelllett a különböző földrajzi szintek végső kibocsátásának (és folyó termelőfelhasználásának) összhangja úgy biztosítható, hogy ha egy adott régió vásárlója az ország egy másik régiója végső kibocsátásának (mezőgazdasági termékeinek közbenső felhasználója), akkor ez a „vásárló” régióban negatív végső kibocsátásnak számít, nem pedig folyó termelőfelhasználásnak.

A tagjelölt országok területi statisztikai adatai ehhez a táblázathoz még nem állnak rendelkezésre.

Módszertani változás miatt a mezőgazdasági számláknak ezt a táblázatát az A2ACCT97 táblázat váltotta fel, amely inkább az EAA 97 Rev. 1.1, mint az EAA 89/92 szerinti adatokat használ. 2000 óta adatkérés nem történt, a legfrissebb adatok 1998-ra vonatkoznak.

A gazdaságok szerkezete régiók szerint, főbb mutatószámok (A2EFARM táblázat)

Ez a táblázat a gazdaságok struktúrájáról készített közösségi felmérések főbb jellemzőit mutatja be 1990-től kezdődően.

Az Eurostat ugyanis 1990 óta kapja meg az egyes gazdaságok adatait, amelyeket a gazdaságok struktúrájának felmérése során az Európai Unió valamennyi tagállamában gyűjtenek.

A gazdaságok szerkezetének adatai az 1989–1991 közötti (Dánia, Spanyolország, Luxemburg és Portugália esetében 1989, Belgium, Olaszország, Franciaország, Hollandia és az Egyesült Királyság esetében 1990, Németország, Görögország és Írország vonatkozásában pedig 1991), 1993-as, 1995-ös stb. közösségi felmérésből származnak, a felmérések vonatkozási dátumának megfelelően.

A tagjelölt országok területi statisztikai adatai ehhez a táblázathoz még nem állnak rendelkezésre.

1.2. Az Eurostat kiadványai és adatbázisai:

MEZŐGAZDASÁGI Statisztikai Évkönyv;

Növénytermesztés – negyedéves adatok;

Növénytermesztés – glosszárium;

Állattenyésztés – negyedéves adatok;

Állattenyésztés – glosszárium;

Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási számlák kézikönyve, 1998;

MEZŐGAZDASÁG – Gazdasági számlák, mezőgazdaság és erdőgazdálkodás;

MEZŐGAZDASÁG – a gazdaságok struktúrájának módszertana a közösségi felmérésekben, Brüsszel, Luxemburg 1996;

Mezőgazdasági jövedelem, éves kiadvány.

1.3. Adatforrások

Az A2LAND (földhasználat), A2CROPS (növénytermesztés) és A2ANIMAL (állatállomány) táblázatok adatait közvetlenül az egyes országok statisztikai hivatalaitól vagy a mezőgazdasági minisztériumoktól kapjuk.

A többi táblázat adatait az Eurostat más egységei kérik be a statisztikai hivataloktól, majd továbbítják azokat nekünk:

- ◆ az A2MILKPR (Tehéntejtermelés a gazdaságokban) táblázat adatai az Eurostat F2-es egységétől,

- ◆ az A2ACCT97 (Regionális szintű mezőgazdasági számlák az EAA 97 Rev 1.1 szerint) és az A2EFARM (A gazdaságok szerkezete régiók szerint, főbb mutatószámok) táblázatok adatai az Eurostat F1-es egységétől származnak.

1.4. Jogi háttér

Az A2CROPS (növénytermesztés) táblázathoz:

A Tanács 837/90/EGK-rendelete a gabonafélékről, HL L 88. szám, 1990. április 3.;
A Tanács 959/93/EGK-rendelete az egyéb növényi termékekről, HL L 98. szám, 1993. április 24.

Az A2ANIMAL (állatállomány) táblázathoz:

A Bizottság 94/432/EGK-határozata a sertésállományról, HL L 179. szám, 1994. július 13;
A Bizottság 94/433/EGK-határozata a szarvasmarha-állományról, HL L 179. szám, 1994. július 13;
A Bizottság 94/434/EGK-határozata a juh- és kecskeállományokról, HL L 179. szám, 1994. július 13.

Az A2MILK (tehéntej-felvásárlás) táblázathoz:

A Tanács 96/16/EGK-irányelve, HL L 79. szám, 1996. március 26;
A Bizottság 97/80/EGK-határozata, HL L 24. szám, 1997. január 25.

Az A2EFARM (gazdaságok szerkezete régiók szerint, főbb mutatószámok) táblázathoz:

A Bizottság 89/651/EGK-határozata, HL L 391. szám, 1989. október 26;
A Bizottság 91/268/EK-határozata, HL L 134. szám, 1991. április 26;
A Bizottság 96/170/EK-határozata, HL L 47. szám, 1996. február 15.

A további négy (**A2LAND**, **A2ACCT**, **A2ACCT97**, **A2MILKPR**) táblázat jogi hátterét hallgatólagos megállapodás képezi.

1.5. Kapcsolattartó személy

A regionális mezőgazdasági statisztika területén Stella Kalmpurtzi a kapcsolattartó személy.
E-mail címe: stergiani.kalmpurtzi@cec.eu.int.

Módszertani kérdésekben keressék az F Igazgatóság szakértőit:

- ◆ Eurofarm-adatok: guenther.tosstorff@cec.eu.int;
- ◆ Mezőgazdasági számlák: ulrich.eidmann@cec.eu.int;
- ◆ Tejstatisztika: franco.zampogna@cec.eu.int;
- ◆ Földhasználat: manola.bettio@cec.eu.int;
- ◆ Növénytermesztés: pierre.bruyas@cec.eu.int;
- ◆ Állattenyésztés: francis.weiler@cec.eu.int

1.6. A táblázatok jegyzéke

EU-tagállamok

A REGIO adatbázisnak ebben a témakörében nyolc táblázat található:

A2LAND	Földhasználat
A2CROPS	Növénytermesztés (betakarított terület, termés mennyiség, termés hozam)
A2ANIMAL	Állatállomány (december)
A2MILKPR	Tehéntejtermelés a gazdaságokban
A2MILK	Tehéntej-felvásárlás (a történeti idősorokat 1997 óta nem aktualizálják)
A2ACCT97	Regionális mezőgazdasági számlák az EAA 97 Rev 1.1 szerint
A2ACCT	Regionális mezőgazdasági számlák az EAA 89/92 szerint (a történeti idősorokat 1998 óta nem aktualizálják)
A2EFARM	A gazdaságok szerkezete régiók szerint, főbb mutatószámok

Tagjelölt országok

A REGIO adatbázisnak ebben a témakörében négy táblázat található:

XALAND	Földhasználat
XACROPS	Növénytermesztés (betakarított terület, termés mennyiség, termés hozam)
XAANIMAL	Állatállomány (december)
XAMILK	Tehéntej-felvásárlás

1.7. Részletes leírás

Megjegyzés: a tagjelölt országok területi egységei (GEO-dimenzió) nem NUTS-egységek, hanem „statisztikai régiók”.

Míg a tagállamok adatai általában NUTS 2 szinten állnak rendelkezésre, Észtország, Lettország, Litvánia és Szlovénia esetében gyakran csak a statisztikai régiók 3. szintjén, mivel ezek az országok nem alakítottak ki 2. szintet.

A2LAND   Földhasználat
XALAND   ugyanaz

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
2.	LANDUSE	Földhasználat:
	TOTAL	Teljes terület (belvizek is)
	FOREST	Erdőterület
	AGRIAREA	Mezőgazdasági terület
	GARDEN	Konyhakertek
	GRASLAND	Állandó legelők (gyep)
	PERMCROP	Ültetvények
	VINEYARD	Szőlő
	OLIVEPL	Olajfaültetvény
	ARABLAND	Szántóföld
	GREENFOD	Szántóföldi zöldségtermesztés
	FALLOW	Ugarterület és parlagterület
3.	TIME	1974-től (évente) – tagállamok 1995-től (évente) – közép-európai tagjelölt országok

Mértékegység: 1000 ha

A2CROPS   Növénytermesztés (betakarított terület, termésmennyiség, termés hozam)
XACROPS   ugyanaz

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
2.	CROPS	Növénytermesztés
	CEREALTOT	Gabonafélék (rizzzsel)
	CEREAL	Gabonafélék (rizs nélkül)
	WHEATTOT	Közönséges búza (tönkölybúzával) és durumbúza
	DURWHEAT	Durumbúza
	SOFTWHEAT	Közönséges búza (tönkölybúzával)
	RYE	Rizs
	BARLEY	Árpa
	MAIZEGR	Szemes kukorica
	RICE	Rizs
	MAIZEFOD	Takarmánykukorica
	POTATO	Burgonya
	PULSE	Száraz hüvelyesek (összesen)

		SUGAR	Cukorrépa
		OILSEED	Olajos magvak (összesen)
		RAPE	Olaj- és réparepce
		SUNFLOW	Napraforgómag
		SOYA	Szójabab
		FLAX	Len (olajlenmag és rostlen)
		COTTON	Gyapot (gyapotmag és gyapotrost)
		TOBACCO	Dohány
		PERMCROP	Ültetvények
		ORCHARD	Gyümölcsös (citrusfélék is)
		VINEYARD	Szőlő
		OLIVEPL	Olívaültetvény
3.	UNIT	Mértékegységek:	
		U1000HA	1000 ha
		T_HA	t/ha
		U1000T	1000 t
4.	TIME	1975-től (évente) – tagállamok	
		1995-től (évente) – közép-európai tagjelölt országok	

A2ANIMAL	Állatállomány (decemberi felmérés)
XAANIMAL	ugyanaz

Dimenziók:

1.	NUTS 99	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
2.	ANIMALS	Állatfajták:
	CATTLE	Szarvasmarhafélék (összesen)
	CALF	Szarvasmarhafélék 1 év alatt összesen
	CALF_SL	Vágóborjú (<1 év)
	CALF_BR_M	Egyéb bikaborjú (<1 év)
	CALF_BR_F	Egyéb nőstényborjú (<1 év)
	BULL1_2Y	Bika (1-2 éves)
	HEIF1_2Y_SL	Vágóüsző (1-2 éves)
	HEIF1_2Y_BR	Egyéb üsző (1-2 éves)
	BULL2Y	Bika (2 éves és a fölött)
	HEIF2Y_SL	Vágóüsző (2 éves és a fölött)
	HEIF2Y_BR	Egyéb üsző (2 éves és a fölött)
	COW	Tehén (összesen)
	COW_DAIRY	Tejhasznú tehén
	COW_OTH	Egyéb tehén
	BUFFALO	Bivaly összesen
	PIG	Sertés összesen
	PIGLET20KG	Malac 20 kg alatt
	PIGLET20_50KG	Malac 20 kg és felette, de 50 kg alatt
	PIG50KG	Hízósertés 50 kg és felette
	PIG50_80KG	Hízósertés 50 kg és felette, de 80 kg alatt
	PIG80_110KG	Hízósertés 80 kg és felette, de 110 kg alatt
	PIG110KG	Hízósertés 110 kg és felette
	BOARS	Tenyészkán
	SOW_BR	Anyakoca összesen
	SOW_FAR2	Vemhes koca

		SOW_FAR1	Előhasi koca
		SOW_NFAR2	Egyéb koca (üres)
		SOW_NFAR1	Szűz kocasüldő
	SHEEP		Juh (összesen)
	GOAT		Kecske (összesen)
	EQUID		Ló (összesen)
	POULTRY		Baromfi (összesen)
	TOTAL		számosállat összesen. (# Nem alkalmazható, ha a mértékegység 1000 darab.)
3.	TIME	1977-től (évente) – tagállamok 1995-től (évente) – közép-európai tagjelölt országok	
4.	UNIT	Mértékegység:	
		U1000HEAD	1000 darab
		U1000LSU	1000 számosállat

Megjegyzés:

A baromfira vonatkozó harmonizált adatok regionális szinten nem állnak rendelkezésre, kivéve azokat az éveket, amikor mezőgazdasági felmérést végeztek.

XAANIMAL:

BE: 2000-től: az állatállomány májusi összeírásának adatai.
DE: 1999-től: az állatállomány májusi összeírásának adatai.
CZ: Az állatállomány összeírásának adatai a következő év március 1-jére vonatkoznak.
LV: 1996-1998: a „HEIF1_2Y_SL” tartalmazza a „HEIF1_2Y_BR” adatait is. A „HEIF2Y_SL” tartalmazza a „HEIF2Y_BR” adatait is.
PL: Kecske, ló: júniusi adatok. Baromfi: 6 hónapos és felette.
RO: A tehenek adatai a teheneken kívül a bivalyok nőtényeinek adatait is tartalmazzák.

A2MILKPR Tehéntejtermelés a gazdaságokban

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten	
2.	UNIT	Mértékegységek:	
		U1000T	1000 t
3.	TIME	1996-tól (évente)	

**A2MILK
XAMILK** Tehéntej-felvásárlás
ugyanaz

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten	
2.	UNIT	Mértékegységek:	
		U1000T	1000 t
		PCT_GRASS	Zsirtartalom (%)
3.	TIME	1977-től (évente) – tagállamok 1995-től (évente) – közép-európai tagjelölt országok	

Megjegyzések:

Bizalmas adatokra való tekintettel NUTS 2 adatokat egyes esetekben nem közölnek.

A2MILK:

FR, GR: a tejszín felvásárlása nélkül.

A2ACCT97 Regionális mezőgazdasági számlák az EAA97 (Rev 1.1) szerint

Dimenziók:

1. GEO NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
2. AGRIACCT97: Mezőgazdasági számlák az EAA97 (Rev. 1.1) szerint
  - 01000 Gabonafélék (vetőmaggal)
  - 01100 Búza és tönkölybúza
  - 01110 Közönséges búza (tönkölybúzával)
  - 01120 Durumbúza
  - 01200 Rozs és kétszeres búza
  - 01300 Árpa
  - 01400 Zab és nyárigabona-keverék
  - 01500 Szemes kukorica
  - 01600 Rizs
  - 01900 Egyéb gabonafélék
  - 02000 Ipari növények
  - 02100 Olajos magvak (vetőmaggal)
  - 02110 Olaj- és réparepcemag
  - 02120 Napraforgó
  - 02130 Szója
  - 02190 Egyéb olajmagvak
  - 02200 Fehérjenövények (vetőmaggal)
  - 02300 Nyers dohány
  - 02400 Cukorrépa
  - 02900 Egyéb ipari növények
  - 03000 Takarmánynövények
  - 03100 Kukorica, zöldtakarmány
  - 03200 Gumós takarmánynövények
  - 03900 Egyéb takarmánynövények
  - 04000 Kertészeti termékek
  - 04100 Friss zöldségek
  - 04200 Ültetvények és virágok
  - 05000 Burgonya (vetővel együtt)
  - 06000 Gyümölcsfélék
  - 06100 Friss gyümölcsök
  - 06200 Citrusfélék
  - 06300 Déligyümölcs
  - 06400 Szőlő
  - 06500 Olíva
  - 07000 Bor
  - 08000 Olívaolaj
  - 09000 Egyéb növényi termékek

10000	Növénytermesztési és kertészeti termékek
11000	Állatok
11100	Szarvasmarha
11200	Sertés
11300	Ló
11400	Juh és kecske
11500	Baromfi
11900	Egyéb állatok
12000	Állati termékek
12100	Tej
12200	Tojás
12900	Egyéb állati termékek
13000	Élő állatok és állati termékek
14000	Mezőgazdasági termékek összesen
15000	Mezőgazdasági szolgáltatások
16000	Mezőgazdasági kibocsátás
17000	Nem elkülöníthető másodlagos tevékenységek
17100	Mezőgazdasági termékek feldolgozása
17900	Egyéb nem elkülöníthető másodlagos tevékenység (termékek és szolgáltatások)
18000	A mezőgazdasági ágazat kibocsátása
19000	Folyó termelőfelhasználás
19010	Vetőmag és palánta (folyó termelőfelhasználás)
19020	Energia; kenőanyagok
19030	Műtrágya és talajjavító szer
19040	Növényvédő szer, gyomirtó szer, rovarölő szer
19050	Állatgyógyászati költségek
19060	Takarmányok (folyó termelőfelhasználás)
19061	Takarmányok (folyó termelőfelhasználás) – más gazdaságtól vásárolt takarmányok
19062	Takarmányok (folyó termelőfelhasználás) – a mezőgazdasági ágazaton kívül vásárolt takarmányok
19063	Takarmányok (folyó termelőfelhasználás) – a gazdaságon belül termelt és felhasznált takarmányok
19070	Gépfenntartási költségek
19080	Épületfenntartási költségek
19090	Mezőgazdasági szolgáltatási díjak (folyó termelőfelhasználás)
19900	Egyéb termékek és szolgáltatások
20000	Bruttó hozzáadott érték alapján
21000	Értékcsökkenés
22000	Nettó hozzáadott érték alapján
23000	Munkavállalói jövedelem
24000	Egyéb termelési adók
25000	Egyéb termelési támogatások
26000	Termelési tényezők jövedelme (a mezőgazdaság nettó hozzáadott értéke termelési áron)
27000	Működési eredmény / vegyes jövedelem
28000	Földbérleti díj
29000	Fizetett kamat
30000	Kapott kamat

31000	Vállalkozói jövedelem
32000	Mezőgazdasági termékek bruttó állóeszköz-felhalmozása
33000	Nem mezőgazdasági termékek bruttó állóeszköz-felhalmozása
34000	Bruttó állóeszköz-felhalmozás (visszaigényelhető áfa nélkül)
35000	Nettó állóeszköz-felhalmozás (visszaigényelhető áfa nélkül)
36000	Készletváltozás
37000	Tőke-transzferek
3. MVALUE	
01	Érték alapján
02	Terméktámogatások
03	Termékdók
04	Érték termelői áron
4. CURRENCY	Pénznemek és mutatószámok
MIO_EUR	Millió euró
MIO_NAC	Millió „új nemzeti valuta”
5. TIME	1995-től (évente)

A2ACCT Regionális mezőgazdasági számlák

Dimenziók:

1. GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
2. AGRIACCT	Mezőgazdasági számlák
	OUTPUT
	CROP
	CEREAL
	WHEAT
	WHEATDUR
	BARLEY
	MAIZEGR
	PULSE
	ROOT
	POTATO
	SUGAR
	INDUSTR
	OILSEED
	TEXTIL
	TOBACCO
	HOPS
	VEGETABL
	TOMATO
	CAULIF
	FRUIT
	APPLE
	PEAR
	PEACH
	CITRUS
	ORANGE
	LEMON
	Végső kibocsátás összesen
	Növénytermesztési és kertészeti termékek összesen
	Gabonafélék (rizzzel együtt)
	Közönséges búza (tönkölybúzával) és durumbúza
	Durumbúza
	Árpa
	Szemes kukorica
	Hüvelyesek
	Gumós termények
	Burgonya
	Cukorrépa
	Ipari növények
	Olajos magvak
	Textilrostonövények
	Dohány
	Komló
	Friss zöldségek
	Paradicsom
	Karfiol
	Friss gyümölcsök
	Alma
	Körte
	Őszibarack
	Citrusfélék (összesen)
	Narancs
	Citrom

	MANDARIN	Mandarin
	GRAPE	Étkezési szőlő
	WINE	Bor és szőlőmust
	OLIVETAB	Étkezési olíva
	OLIVEOIL	Olívaolaj
	NURSERY	Faiskolai termékek
	FLOWER	Virágok, dísznövények, karácsonyfa
	CROP_OTH	Egyéb növényi termékek
	ANIM_TOT	Élő állatok és állati termékek összesen
	ANIMAL	Állatok
	CATTLE	Szarvasmarha
	PIG	Sertés
	SHEEPPGOA	Juh és kecske
	SHEEP	Juh
	POULTRY	Baromfi
	ANIMPROD	Állati termékek
	MILK	Tej
	EGG	Tojás
	INPUT	Folyó termelőfelhasználás (összesen)
	FEED	Állati takarmányok (összesen)
	FERTILIZ	Műtrágya és talajjavító szer
	ENERGY	Energia és kenőanyagok
	IN_OTH	Egyéb input
	GVAMARKP	Bruttó hozzáadott érték piaci áron
	SUBSID	Támogatások
	TAX	A termeléshez kapcsolódó adók (áfa-egyenleggel)
	GVAFCOST	Bruttó hozzáadott érték termelési áron
	DEPREC	Értékcsökkenés
	LABOURCOST	Munkavállalói jövedelem és társadalombiztosítási hozzájárulás
	RENTAGE	Földbérleti díj és egyéb kifizetések
	INTEREST	Kamatok
	GFCF	Bruttó állóeszköz-felhalmozás összesen
	BUILDING	Épületek és egyéb építmények
	MACHINE	Szállítóeszközök és gépek
	GFCF_OTH	Egyéb bruttó állóeszköz-felhalmozás
3.	CURRENCY	Pénznemek és mutatószámok
	MIO_EUR	Millió euró
	MIO_NAC	Millió „új nemzeti valuta”
4.	TIME	1980-tól (évente)

A2EFARM

A gazdaságok szerkezete régiók szerint, főbb mutatószámok NUTS 2 szinten

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
2.	LINES	A táblázat sorai: a gazdaságokra vonatkozó változók
	1	A gazdaságok száma összesen
	2	Mezőgazdasági terület összesen
	3	Összes standard fedezeti hozzájárulás (EUME – Európai méretegység)
	4	Kedvezőtlen adottságú területen fekvő gazdaságok száma
	5	Kedvezőtlen adottságú területen fekvő mezőgazdasági terület
	6	Hegyvidéki területeken fekvő gazdaságok száma
	7	Hegyvidéki területeken fekvő mezőgazdasági terület
	8	5 ha-nál kisebb mezőgazdasági területtel rendelkező gazdaságok száma
	9	5–10 ha mezőgazdasági területtel rendelkező gazdaságok száma
	10	10–20 ha mezőgazdasági területtel rendelkező gazdaságok száma
	11	20–30 ha mezőgazdasági területtel rendelkező gazdaságok száma
	12	30–50 ha mezőgazdasági területtel rendelkező gazdaságok száma
	13	Legalább 50 ha mezőgazdasági területtel rendelkező gazdaságok száma
	14	5 ha-nál kisebb mezőgazdasági területtel rendelkező gazdaságok mezőgazdasági területe összesen (ha)
	15	5–10 ha mezőgazdasági területtel rendelkező gazdaságok mezőgazdasági területe összesen (ha)
	16	10–20 ha mezőgazdasági területtel rendelkező gazdaságok mezőgazdasági területe összesen (ha)
	17	20–30 ha mezőgazdasági területtel rendelkező gazdaságok mezőgazdasági területe összesen (ha)
	18	30–50 ha mezőgazdasági területtel rendelkező gazdaságok mezőgazdasági területe összesen (ha)
	19	Legalább 50 ha mezőgazdasági területtel rendelkező gazdaságok mezőgazdasági területe összesen (ha)
	20	2 ESU alatti nagyságú gazdaságok száma
	21	2 és 4 EUME közötti nagyságú gazdaságok száma
	22	4 és 8 EUME közötti nagyságú gazdaságok száma
	23	8 és 16 EUME közötti nagyságú gazdaságok száma
	24	16 és 40 EUME közötti nagyságú gazdaságok száma
	25	40 és 100 EUME közötti nagyságú gazdaságok száma
	26	Legalább 100 EUME nagyságú gazdaságok száma
	27	2 EUME alatti nagyságú gazdaságok mezőgazdasági területe összesen
	28	2 és 4 EUME közötti nagyságú gazdaságok mezőgazdasági területe összesen
	29	4 és 8 EUME közötti nagyságú gazdaságok mezőgazdasági területe összesen
	30	8 és 16 EUME közötti nagyságú gazdaságok mezőgazdasági területe összesen
	31	16 és 40 EUME közötti nagyságú gazdaságok mezőgazdasági területe összesen
	32	40 és 100 EUME közötti nagyságú gazdaságok mezőgazdasági területe összesen

33	Legalább 100 EUME nagyságú gazdaságok mezőgazdasági területe összesen
34	Saját tulajdonú megművelt mezőgazdasági terület
35	Megművelt bérelt mezőgazdasági terület
36	Megművelt részesbérleti vagy más módon használt mezőgazdasági terület
37	Összes terület (D, E, F, G, H) hektárban
38	Szántóterületet használó gazdaságok száma (D)
39	Szántóterület (ha)
40	Szántóterületet használó gazdaságok mezőgazdasági területe (ha)
41	Gabonatermelő gazdaságok száma (D/01–D/08)
42	Gabonafélék (D/01–D/08) (ha)
43	Közönséges búzát (tönkölybúzával) termelő gazdaságok száma (D/01)
44	Közönséges búza (tönkölybúzával) (D/01) (ha)
45	Durumbúzát termelő gazdaságok száma (D/02)
46	Durumbúza (D/02) (ha)
47	Rozstermelő gazdaságok száma (D/03)
48	Rozs (D/03) (ha)
49	Árpatermelő gazdaságok száma (D/04)
50	Árpa (D/04) (ha)
51	Zabtermelő gazdaságok száma (D/05)
52	Zab (D/05) (ha)
53	Szemeskukoricát termelő gazdaságok száma (D/06)
54	Szemeskukorica (D/06) (ha)
55	Rizstermelő gazdaságok száma (D/07)
56	Rizs (D/07) (ha)
57	Egyéb gabonaféléket termelő gazdaságok száma (D/08)
58	Egyéb gabonafélék (D/08) (ha)
59	Száritott zöldséget termelő gazdaságok száma (D/09)
60	Száritott zöldség (D/09) (ha)
61	Gumós növényeket termelő gazdaságok száma (D/10–D/12)
62	Gumós növények (D/10–D/12) (ha)
63	Burgonyatermelő gazdaságok száma (D/10)
64	Burgonya (D/10) (ha)
65	Cukorrépa-termelő gazdaságok száma (D/11)
66	Cukorrépa (D/11) (ha)
67	Takarmánygyökereket és -káposztákat termelő gazdaságok száma (D/12)
68	Takarmánygyökerek és -káposzták (D/12) (ha)
69	Ipari növényeket termelő gazdaságok száma (D/13)
70	Ipari növények (D/13) (ha)
71	Friss zöldségfélét, dinnyét, szamócát termelő gazdaságok száma (D/14 + D/15)
72	Friss zöldségféle, dinnye, szamóca (D/14 + D/15) (ha)
73	Virágot, dísnövényt termelő gazdaságok száma (D/16 + D/17)
74	Virágok, dísnövények (D/16 + D/17) (ha)
75	Takarmánynövényeket termelő gazdaságok száma (D/18)
76	Takarmánynövények (D/18) (ha)
77	Állandó rétet és legelőt használó gazdaságok száma (F)
78	Állandó rét és legelő (F) (ha)
79	Ültetvényt használó gazdaságok száma (G)

80	Ültetvény (G) (ha)
81	Szőlőt használó gazdaságok száma (G/04)
82	Szőlő (G/04) (ha)
83	Erdőterületet használó gazdaságok száma (H/02)
84	Erdőterület (H/02) (ha)
85	Állatállománnyal rendelkező gazdaságok összesen (J/01–J/19)
86	Szarvasmarhafélékkel rendelkező gazdaságok száma (J/02–J/08)
87	Szarvasmarhafélék (J/02–J/08) száma
88	1 évesnél fiatalabb szarvasmarhafélékkel rendelkező gazdaságok száma (J/02)
89	1 évesnél fiatalabb szarvasmarhafélék száma (J/02)
90	1 éves és idősebb, de 2 éves kor alatti bikával rendelkező gazdaságok száma (J/03)
91	1 éves és idősebb, de 2 éves kor alatti bikák száma (J/03)
92	1 éves és idősebb, de 2 éves kor alatti üszővel rendelkező gazdaságok száma (J/04)
93	1 éves és idősebb, de 2 éves kor alatti üszők száma (J/04)
94	2 éves és idősebb bikával rendelkező gazdaságok száma (J/05)
95	2 éves és idősebb bikák száma (J/05)
96	2 éves és idősebb üszővel rendelkező gazdaságok száma (J/06)
97	2 éves és idősebb üszők száma (J/06)
98	Tejhasznú tehénnel rendelkező gazdaságok száma (J/07)
99	Tejhasznú tehenek száma (J/07)
100	Egyéb tehénnel rendelkező gazdaságok száma (J/08)
101	Egyéb tehenek (J/08) száma
102	Juhval rendelkező gazdaságok száma (J/09)
103	Juhok száma (J/09)
104	Kecskével rendelkező gazdaságok száma (J/10)
105	Kecskék száma (J/10)
106	Sertéssel rendelkező gazdaságok száma (J/11–J/13)
107	Sertések száma (J/11–J/13)
108	Baromfival rendelkező gazdaságok száma (J/14–J/16)
109	Baromfik száma (J/14–J/16)
110	Munkaerő összesen (L/01–L/06) (ÉME – Éves munkaerőegység)
111	Munkaerő az időszakosan foglalkoztatott nem családi munkaerő kivételével (L/01–L/04) (fő)
112	Munkaerő az időszakosan foglalkoztatott nem családi munkaerő kivételével (L/01–L/04) (ÉME)
113	Családi munkaerő összesen (L/01–L/03) (fő)
114	Családi munkaerő összesen (L/01–L/03) (ÉME)
115	Teljes munkaidőben foglalkoztatott családi munkaerő összesen (L/01–L/03) (fő)
116	Természetes személy gazdálkodó (fő)
117	Természetes személy gazdálkodó (ÉME)
118	Természetes személy gazdálkodó, kora < 35 év (fő)
119	Természetes személy gazdálkodó, kora < 35 év (ÉME)
120	Természetes személy gazdálkodó, kora 35–44 év (fő)
121	Természetes személy gazdálkodó, kora 35–44 év (ÉME)
122	Természetes személy gazdálkodó, kora 45–54 év (fő)
123	Természetes személy gazdálkodó, kora 45–54 év (ÉME)

124	Természetes személy gazdálkodó, kora 55–64 év (fő)
125	Természetes személy gazdálkodó, kora 55–64 év (ÉME)
126	Természetes személy gazdálkodó, kora 65 év és felette (fő)
127	Természetes személy gazdálkodó, kora 65 év és felette (ÉME)
128	Természetes személy gazdálkodó, neme = férfi (fő)
129	Természetes személy gazdálkodó, neme = nő (fő)
130	Természetes személy gazdálkodó, munkaideje > 0 és < 25% (fő)
131	Természetes személy gazdálkodó, munkaideje > 0 és < 25% (ÉME)
132	Természetes személy gazdálkodó, munkaideje > 25 és < 50% (fő)
133	Természetes személy gazdálkodó, munkaideje > 25 és < 50% (ÉME)
134	Természetes személy gazdálkodó, munkaideje > 50 és < 75% (fő)
135	Természetes személy gazdálkodó, munkaideje > 50 és < 75% (ÉME)
136	Természetes személy gazdálkodó, munkaideje > 75 és < 100% (fő)
137	Természetes személy gazdálkodó, munkaideje > 75 és < 100% (ÉME)
138	Természetes személy gazdálkodó, munkaideje 100% (fő)
139	Természetes személy gazdálkodó, munkaideje 100% (ÉME)
140	Szántóföldi terményekre szakosodott gazdaságok száma
141	Kertészetre szakosodott gazdaságok száma
142	Ültetvényekre szakosodott gazdaságok száma
143	Legeltetett állattartásra szakosodott gazdaságok száma
144	Abrakfogyasztó állatok tartására szakosodott gazdaságok száma
145	Vegyesnövény-termelő gazdaságok száma
146	Vegyesállat-tartó gazdaságok száma
147	Vegyesnövény-termelésre, -állattartásra szakosodott gazdaságok száma
148	Szántóföldi terményekre szakosodott gazdaságok összes mezőgazdasági területe
149	Kertészetre szakosodott gazdaságok összes mezőgazdasági területe
150	Ültetvényekre szakosodott gazdaságok összes mezőgazdasági területe
151	Legeltetett állattartásra szakosodott gazdaságok összes mezőgazdasági területe
152	Abrakfogyasztó állatok tartására szakosodott gazdaságok összes mezőgazdasági területe
153	Vegyesnövény-termelő gazdaságok összes mezőgazdasági területe
154	Vegyesállat-tartó gazdaságok összes mezőgazdasági területe
155	Vegyesnövény-termelésre, -állattartásra szakosodott gazdaságok összes mezőgazdasági területe
3.	TIME
	1990-től
	Mezőgazdasági felmérés éve:
1990	1990. évi felmérés
1993	1993. évi felmérés
1995	1995. évi felmérés
1997	1997. évi felmérés
2000	2000. évi felmérés

Megjegyzés:

A gazdaságok szerkezetének felméréseivel kapcsolatban részletesebb információk találhatók az EUROFARM adatbázisban.

2. Demográfiai statisztika

2.1. Általános tudnivalók

A népesség és a terület definíciói

A statisztikai adatok általában egy ország lakónépességére vonatkoznak. Ennek az elvnek megfelelően azok a személyek, akik normál körülmények között egy adott ország lakosai, de ideiglenesen üzleti úton, nyaralás céljából stb. vannak távol, beletartoznak a teljes népességszámba. Ezzel szemben a hasonló okokból az adott országban ideiglenesen tartózkodó külföldiek nem alkotják részét a népességnek. Ennek az elvnek az alkalmazásakor a nemzetiséget nem kell figyelembe venni. Azok a külföldiek, akiknek szokásos tartózkodási helye az adott országban van, az adott ország állampolgáraihoz hasonlóan részét képezik a lakónépességnek. Az adott ország fegyveres erőinek és diplomáciai testületeinek külföldön tartózkodó tagjai, valamint családjuk normál körülmények között az adott ország lakói, ezért része a teljes népességnek. Ezzel szemben a külföldi fegyveres erők és diplomáciai testületek tagjai nincsenek benne a népességben. Azok a kereskedelmi matrózok, akiknek az adott országban van a lakóhelyük, és akik külkereskedelmet folytató hajókon dolgoznak, részei a népességnek. A külföldi fegyveres erők tagjai egyedül az Egyesült Királyságban alkotják a népesség részét. Franciaország országos adatai az anyaország területének felelnek meg. Ha létezik a tengerentúli megyékre vonatkozó adat, az FR_EXTR címszó alatt szerepel.

A koradatok, ahol más megjegyzés nincs, betöltött élet éveket jelölnek, azaz a december 31-i életkorra vonatkoznak.

Népességi adatok

A D2AGE80 táblázat minden tagállam esetében január 1-jei népességadatokat tartalmaz, kivéve Írországot (április közepi népesség) és az Egyesült Királyságot (június 30-i népesség).

A D3POP táblázat átlagos népességadatokat tartalmaz. A legtöbb tagállam az átlagos népességszámot két egymást követő év január 1-jei népességének számtani közepeként számítja ki, kivétel ez alól Németország (12 hónap adatainak átlaga), Írország (április közepi népesség), az Egyesült Királyság (június 30-i népesség), Dánia, Spanyolország és Hollandia (július 1-jei regisztrált népesség).

A legfrissebb rendelkezésre álló népszámlálási eredmények alapján a tagállamok évente újraértékelik népességadataikat. Belgium, Dánia és Hollandia kivétel ez alól, ott ugyanis az értékelés módszerének alapjául népesség-nyilvántartások (regiszterek) szolgálnak.

Az átlagos népességszámot elsősorban a népsűrűség, az egy főre jutó GDP, a születési és halálozási ráták kiszámításához használják.

A P2AVPOP táblázat két egymást követő év január 1-jei népességének számtani átlagát adja meg korévesen.

Terület és népsűrűség

A D3AREA táblázat az Európai Unió régióinak teljes területnagyság-adatait tartalmazza, vagyis idetartoznak a belföldi vízterületek is. Kivétel ez alól Finnország, Svédország és Hollandia, ahol a szárazföldi terület definícióját alkalmazzák. Az adatok km^2 -ben adottak ($1 \text{ km}^2 = 100 \text{ ha}$), és elsődlegesen a népsűrűség kiszámításához használják őket (D3DENSIT táblázat).

Csak egy év adatai állnak rendelkezésre, és ezeket minden esetben frissítik, amikor a tagállamok információt nyújtanak az éppen aktuális változásokról.

Területi forgatókönyvek

A D2SCE és az SCEN2LF jelzésű táblázatok a népesség, illetve a munkaerő területi forgatókönyveit mutatják be nemek és korcsoportok szerinti bontásban (NUTS 95).

Az alkalmazott módszertan és hipotézisek dokumentációja megtalálható az alábbi címen: http://europa.eu.int/newcronos/suite/nc_data/info/notmeth/en/theme3/demo/dpro/dpro.htm

A népességváltozás definíciói

A demográfiai statisztika adatainak nagy része a tagállamok által nyújtott regisztrált adatokon alapul.

A kor szerinti megoszlású termékenységi és halálozási táblázatokban Franciaország, Hollandia, Finnország és Svédország kordefiníciója az utolsó születésnap szerinti kort, vagy más néven fogalmazva az esemény idején betöltött teljes évek számát jelenti.

A táblázatokban található megfelelő arányszámokat a következőképpen számítják ki:

Regisztrált adatok, születési és halálozási arányszámok

- Születési arányszám: az élveszületések aránya a teljes lakónépességhez képest.
- Halálozási arányszám: az összes halálozások aránya a teljes lakónépességhez viszonyítva.
- Csecsemőhalálozási arányszám: az egy éves kor előtti halálozások aránya az élveszületésekhez képest.
- Termékenységi arányszámok:
  - termékenységi arányszámok az anya életkora szerint (kor szerinti születési gyakoriság);
  - az x éves anyák szüléseinek száma és az x éves nők **átlagos népességszáma** közötti arány. Adott országtól függ, hogy a kor az **év során betöltött kort** jelenti-e, vagy az utolsó születésnap szerinti kort. Az Eurostat az **utolsó születésnap szerinti kor** felhasználásával képzett arányszámokat átalakítja az év során betöltött kor alapján kialakított rátákká, ezáltal összehasonlíthatóvá válnak az egyes országok adatai.

Az év vége előtti elhalálozás valószínűsége

Az év vége előtti elhalálozás ezer főre jutó valószínűségét százalékos formában adják meg. Az n éves elhalálozott férfiak/nők számának és a kérdéses évben n éves kort elérő azonos neműek számának elosztásával számítják.

Franciaország, Hollandia, Finnország és Svédország kordefiníciója az utolsó születésnap szerinti kort jelenti, ezért adataik nem egyeznek meg a DEMO témakör országos adataival.

Az elhalálozás kor szerinti éves valószínűsége tehát eltér a kor szerinti éves halálozási arányszámtól, mivel az utóbbi esetben a nevező az ilyen korú átlagos népességet jelenti, a számláló pedig az év során elhalálozott ilyen korú személyek számát (az alkalmazott kor lehet az év során elért kor, de lehet az utolsó születésnap szerinti kor is).

A népességváltozás mutatószámai

A megadott indikátorok definíciói megtalálhatók a demográfiai glosszáriumban: http://europa.eu.int/newcronos/suite/nc_data/info/notmeth/en/theme3/demo/glossaire.htm

2.2. Az Eurostat kiadványai

Demográfiai statisztika, Eurostat

A demográfiai statisztikai adatgyűjtés definíciói és módszerei az Európai Közösség tagállamaiban, Eurostat

2.3. Adatforrások

Valamennyi demográfiai statisztikai adatot a nemzeti statisztikai hivatalok szolgáltatják.

2.4. Jogi háttér

A demográfiai statisztikai adatokat hallgatólagos megállapodás alapján szolgáltatják, mivel nincsenek erre a témára vonatkozó közösségi jogszabályok.

2.5. Kapcsolattartó személy

A demográfiai statisztikával foglalkozó kapcsolattartó személy Anna Lööf. (E-mail címe: anna.loof@cec.eu.int).

Módszertani kérdésekben Aarno Laihonon úrhoz kell fordulni. (E-mail címe: aarno.laihonon@cec.eu.int).

2.6. A táblázatok jegyzéke

(A táblázat nevében szereplő számjegy a megfelelő NUTS-szintre utal)

POPAREA NÉPESSÉG ÉS TERÜLET

EU-tagállamok

d2age80	Január 1-jei népesség korcsoportok és nemek szerint
p2age90	Január 1-jei népesség nemek szerint és korévesen
d3pop	Évi átlagnépesség nemek szerint
p2avgpap	Átlagnépesség nemek szerint és korévesen, 1990-től
d3area	A térségek területe
d3densit	Népsűrűség (az átlagos össznépesség alapján)
d2sce	A népesség regionális forgatókönyvei nemek és korcsoportok szerint (NUTS95)
scen2lf	A munkaerő regionális forgatókönyvei nemek és korcsoportok szerint (NUTS95)

Tagjelölt országok

xdage90	Január 1-jei népesség nemek és korcsoportok szerint – tagjelölt országok
----------------	--

xdpop	Évi átlagnépesség nemek szerint – tagjelölt országok
xdarea	A térségek teljes területe – tagjelölt országok
xddensit	Népsűrűség – tagjelölt országok

POP_CH   A NÉPESSÉG VÁLTOZÁSA

EU-tagállamok

d3natmor	Élveszületés és halálozás	
p2natal	Élveszületés az anya életkora szerint	
d2mortag	Halálozás nemek és korcsoportok szerint	
p2mortag	Halálozás nemek szerint és korévesen	
d2mortin	Csecsemőhalálozás	
d2chind	A népességváltozás indikátorai	ÚJ!
d2mprob	Év vége előtti elhalálozás valószínűsége	ÚJ!
d2asfr	Kor szerinti születési gyakoriságok	ÚJ!

Az új táblázatokat 2003 folyamán teszik közzé a NewCronosban.

Tagjelölt országok

xnatmor	Élveszületés és halálozás – tagjelölt országok
xmortag	Halálozás nemek és korcsoportok szerint – tagjelölt országok
xmortin	Csecsemőhalálozás – tagjelölt országok

2.7. Részletes leírás

Megjegyzés: Az EU-tagállamok területi egységei (GEO-dimenzió) a NUTS-99 osztályozási rendszer szerintiek. A tagjelölt országok területi egységei „statisztikai régiók”. Míg a tagállamok adatai általában NUTS 2 szinten állnak rendelkezésre, Észtország, Lettország, Litvánia és Szlovénia esetében gyakran csak a statisztikai régiók 3. szintjén.

POPAREA

NÉPESSÉG ÉS TERÜLET

d2age80

Január 1-jei népesség nemek és korcsoportok szerint (1980-tól)

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten	
2.	SEX	Nemek:	
		TOTAL	Összesen
		M	Férfiak
		F	Nő
3.	AGE	Kor:	
		TOTAL	Összesen
		5 éves korcsoportok	Y0_4/Y5_9/.../
		és további csoportosítások	
		Y70_MAX	70 éves és idősebb
		Y85_MAX	85 éves és idősebb
		Y90_MAX	90 éves és idősebb
4.	TIME	1980-tól (évente)	

Mértékegység: 1000 fő

p2age90

Január 1-jei népesség nemek szerint és korévesen

xdage90

ugyanaz

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS-99-es geopolitikai egységek/statisztikai régiók 2. szintje	
2.	SEX	Nemek:	
		TOTAL	Összesen
		M	Férfiak
		F	Nő
3.	AGE	Kor:	
		TOTAL	Összesen
		Korév	1 évnél fiatalabb, 1, 2, ..., 89, 90
		részösszegek:	
		5 éves korcsoportok	Y0_4/Y5_9/.../
		és további csoportosítások	
		Y70_MAX	70 éves és idősebb
		Y85_MAX	85 éves és idősebb
		Y90_MAX	90 éves és idősebb
		Y91_MAX	91 éves és idősebb
4.	TIME	Tagállamok: 1995-től (évente)	
		Tagjelölt országok: 1990-től (évente)	

d3pop   **Évi átlagnépesség nemek szerint**
xdpop   ugyanaz

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek/statisztikai régiók 3. szintje
2.	SEX	Nemek: TOTAL Összesen M Férfi F Nő
3.	TIME	Tagállamok: 1970-től (évente) Tagjelölt országok: 1990-től (évente)

Mértékegység: 1000 fő

p2avgpop   **Átlagnépesség nemek szerint és korévesen**
xdpop   ugyanaz

Dimenziók:

1.	SEX	Nemek: TOTAL Összesen M Férfi F Nő
2.	AGE	Kor és korcsoportok TOTAL Összesen Korév 1 év alatti, 1, 2 stb.
3.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
4.	TIME	1990-től

Mértékegység: fő

d3area   **A térségek területe**
xdarea   ugyanaz

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek/statisztikai régiók 3. szintje

Mértékegység: km²

d3densit   **Népsűrűség (az átlagos össznépesség alapján)**
xddensit   ugyanaz

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek/statisztikai régiók 3. szintje
2.	TIME	Tagállamok: 1989-től (évente) Tagjelölt országok: 1990-től (évente)

Mértékegység: Az egy km²-re jutó lakosok száma

d2sce   A népesség forgatókönyvei nemek és korcsoportok szerint Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
2.	POPSCE	A népesség forgatókönyvei
	low	LOW forgatókönyv
	high	HIGH forgatókönyv
	base	BASELINE forgatókönyv
3.	AGE	y0_4 5 évesnél fiatalabb
	y5_9	5–9 éves
	y10_14	10–14 éves
	y15_19	15–19 éves
	y20_24	20–24 éves
	y25_29	25–29 éves
	y30_34	30–34 éves
	y35_39	35–39 éves
	y40_44	40–44 éves
	y45_49	45–49 éves
	y50_54	50–54 éves
	y55_59	55–59 éves
	y60_64	60–64 éves
	y65_69	65–69 éves
	y70_74	70–74 éves
	y75_79	75–79 éves
	y80_84	80–84 éves
	y85_89	85–89 éves
	y90_max	90 éves és idősebb
4.	SEX	t Összesen
	m	Férfi
	f	Nő
5.	TIME	1995-től (2000-ig évente, azt követően 2025-ig 5 évente)

Mértékegység: fő**scen2lf   A munkaerő regionális forgatókönyvei nemek és korcsoportok szerint**Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 95-ös geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
2.	POPSCE	A népesség forgatókönyvei
	low	LOW forgatókönyv
	high	HIGH forgatókönyv
	base	BASELINE forgatókönyv
3.	AGE	y15_19 15–19 éves
	y20_24	20–24 éves
	y25_29	25–29 éves
	y30_34	30–34 éves
	y35_39	35–39 éves

	y40_44	40–44 éves	
	y45_49	45–49 éves	
	y50_54	50–54 éves	
	y55_59	55–59 éves	
	y60_64	60–64 éves	
	y65_69	65–69 éves	
	y70_74	70–74 éves	
	y75_MAX	75 éves és idősebb	
4.	SEX	t	Összesen
		m	Férfi
		f	Nő
5.	TIME	1995-től (2000-ig évente, azt követően 2025-ig 5 évente)	

Mértékegység: fő

POP_CH A NÉPESSÉG VÁLTOZÁSA

d3natmor	Élvezületés és halálozás
xnatmor	ugyanaz

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek/statisztikai régiók 3. szintje
2.	DEMOIND	Demográfiai mutatók:
	LBIRTH	Élvezületés
	DEATH	Halálozás
	GBIRTHRT	Nyers születési arányszám (1000 lakosra vetítve)
	GDEATH	Nyers halálozási arányszám (1000 lakosra vetítve)
3.	TIME	Tagállamok: 1977-től (évente)
		Tagjelölt országok: 1990-től (évente)

Mértékegység: 1000 fő

p2natal Élvezületés az anya életkora szerint

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
2.	AGE	Kor:
	TOTAL	Összesen
	Korév	10–49
	5 éves korcsoportok	Y10_14/Y15_19/...Y45_49
	TOTAL	Összesen
	Y49_MAX	49 éves és idősebb
3.	TIME	1995-től (évente)

Mértékegység: születések száma

**d2mortag
xdmortag**

Halálozás nemek és korcsoportok szerint
ugyanaz

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek/statisztikai régiók 2. szintje	
2.	SEX	Nemek:	
		TOTAL	Összesen
		M	Férfi
		F	Nő
3.	AGE	Kor:	
		TOTAL	Összesen
		5 éves korcsoportok	Y0_4/Y5_9/...Y85_89
		Y70_MAX	70 éves és idősebb
		Y85_MAX	85 éves és idősebb
		Y90_MAX	90 éves és idősebb
4.	TIME	Tagállamok: 1983-tól (évente)	
		Tagjelölt országok: 1990-től (évente)	

Mértékegység: 1000 fő

p2mortag

Halálozás nemek szerint és korévesen

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten	
2.	SEX	Nemek:	
		TOTAL	Összesen
		M	Férfi
		F	Nő
3.	AGE	Kor:	
		TOTAL	Összesen
		Korév	1 év alatti, 1, 2, ..., 89, 90
		részösszegei:	
		5 éves korcsoportok	Y0_4/Y5_9/...Y85_89
		és további csoportosítások	
		Y70_MAX	70 éves és idősebb
		Y85_MAX	85 éves és idősebb
		Y90_MAX	90 éves és idősebb
		Y91_MAX	91 éves és idősebb
4.	TIME	1995-től (évente)	

Mértékegység: halálozások száma

d2mortin   **Csecsemőhalálozás**
xdmortin   ugyanaz

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek/statisztikai régiók 2. szintje
2.	DEMOIND	Demográfiai mutatók:
		INFMOR Csecsemőhalálozás
		INFMORRT Csecsemőhalálozási arányszám
3.	TIME	Tagállamok: 1987-től (évente)
		Tagjelölt országok: 1990-től (évente)

Mértékegység: halálozások száma
                               egy év alatti halálozások száma/élveszületések száma

d2chind   **A népességváltozás indikátorai**

Dimenziók:

1.	INDEC_DE	Demográfiai mutatók
		NATGROW Természetes szaporodás
		NMIGRAT Vándorlási különbözet
		NATGROWRT Természetes szaporodás nyers arányszáma
		NMIGRATRT Vándorlási különbözet nyers arányszáma
		GROWRT Népeség növekedés nyers arányszáma
		YOUNGDEP2 Fiatalok eltartottsági rátája, 2. variáns (0–19 éves népesség/20–59 éves népesség)
		OLDDEP2 Idős népesség eltartottsági rátája, 2. variáns (60 éves és idősebb népesség/20–59 éves népesség)
		GROWRT_5 5 éves népeség növekedés nyers arányszáma
2.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
3.	TIME	1990-től (évente)

Mértékegység: a változás rátája (fő)

d2mprob   **Az adott év vége előtti elhalálozás valószínűsége**

Dimenziók:

1.	SEX	Nemek
		m Férfi
		f Nő
2.	AGE	Korév és korcsoportok
		y0 1 év alatt
		y1 1 éves
		y2 2 éves

		stb. 90 évesig
3.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
4.	TIME	1990-től (évente)

Mértékegység: *valószínűség*

d2asfr   Kor szerinti születési gyakoriságok

Dimenziók:

1.	AGE	Korév és korcsoportok																
		<table border="0"> <tr><td>y15</td><td>15 éves</td></tr> <tr><td>y16</td><td>16 éves</td></tr> <tr><td>y17</td><td>17 éves</td></tr> <tr><td>y18</td><td>18 éves</td></tr> <tr><td>y19</td><td>19 éves</td></tr> <tr><td>y15_19</td><td>15–19 éves</td></tr> <tr><td>y45_49</td><td>45–49 éves</td></tr> <tr><td>y49_max</td><td>49 éves és idősebb</td></tr> </table>	y15	15 éves	y16	16 éves	y17	17 éves	y18	18 éves	y19	19 éves	y15_19	15–19 éves	y45_49	45–49 éves	y49_max	49 éves és idősebb
y15	15 éves																	
y16	16 éves																	
y17	17 éves																	
y18	18 éves																	
y19	19 éves																	
y15_19	15–19 éves																	
y45_49	45–49 éves																	
y49_max	49 éves és idősebb																	
2.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten																
3.	TIME	1990-től (évente)																

3. Gazdasági számlák

3.1. Általános tudnivalók

A regionális számlák az Integrált gazdasági számlák európai rendszerével (ESA) összhangban készültek. Az aggregátumok definíciói ott megtalálhatók. A regionális számlák ESA-Reg rövidítéssel jelölt egységet alkotnak, amely az ESA egyszerűsített változata.

Az ESA-Reg csupán egy részét – bruttó hozzáadott érték, munkavállalói jövedelem, állóeszköz-felhalmozás és foglalkoztatottság – fogja át az ESA által meghatározott aggregátumoknak.

Az adatgyűjtés két különböző ESA szerinti osztályozás, az ESA'79 és az ESA'95 szerinti lehet. Az ESA'79 adatait 1996. vonatkozási évére gyűjtötték utoljára, az ESA'95 szerinti adatgyűjtés első vonatkozási éve pedig 1995.¹ Az ESA'95 szerinti első adatállomány 2001. év elejétől már rendelkezésre áll.

Az ESA'79-hez felhasznált ágazati osztályozás a NACE-CLIO R3-R6-R17 (lásd a 2. sz. táblázatot). Az ESA'95 szerinti táblázatok esetében ezt az ágazati osztályozást felváltotta a NACE Rev. 1, amely A3-A6-A17 kategóriákra tagolódik (lásd a 3. számú táblázatot). A régiók adatainak összege a régió kívüli terület (extrarégió) kategóriái miatt (mindkét fogalom esetén) eltérhet az országos adattól.

A NACE Rev. 1 szerinti adatgyűjtés a 2223/96 tanácsi rendeleten alapul, és három olyan ESA-táblázatot tartalmaz, amelyeket regionális szinten kell megadni. Két táblázat adatai ágazati bontásúak, a harmadik pedig a háztartások számláira vonatkozik. Az ágazati táblázatokat NUTS 2 vagy NUTS 3 szinten gyűjtik. NUTS 2 szintű adatok gyűjtésére először 2000 végén került sor, míg a NUTS 3 szintű adatokat és a háztartások számláit első alkalommal 2001 végére kellett átadni. A tagjelölt országok változóinak szolgáltatása önkéntes alapon történik.

Derogációk mindhárom táblázat esetén előfordulnak. Arra a táblaállományra, amelyet 2000 vége előtt kell kötelezően összegyűjteni, Németországnak, Franciaországnak és Hollandiának van derogációja. Ezek az átadás időszakára, a NUTS-rendszerre, az ágazati osztályozásra és a „bruttó állóeszköz-felhalmozás” változó (E2GFCF95) átadására vonatkoznak. A NUTS 3 szintű adatok esetében Ausztria, Németország és Franciaország rendelkezik derogációval. A háztartási számlák táblázataira Ausztriának, Németországnak, Franciaországnak és Hollandiának van érvényes derogációja.

---

¹ A tagjelölt országok valamennyi adatgyűjtése kizárólag az ESA'95 szerint történik.

2. táblázat: Az R3-R6-R17 (NACE-CLIO) ágazati nómenklatúra

Kód (R3)	Kód (R6)	Megnevezés	Kód (R17)
B01	B01	Mezőgazdasági, erdészeti és halászati termékek	B01
B02	B06	Fűtőanyagok, tüzelőanyagok és energiaipari termékek	B06
	B30	Feldolgozóipari termékek	B13 B15 B17 B24 B28 B36 B42 B47 B50 B53
		Vas- és színesfémércek és -fémek, a radioaktív anyagokat kivéve	
		Nemfém ásványi anyagok és termékek	
		Vegyipari termékek	
		Fémtermékek, gépek, felszerelések és villamossági cikkek	
		Járművek, szállítóeszközök	
		Élelmiszerek, italok, dohányáru	
		Textil-, ruházati, bőrtermékek és lábbeli	
		Papíripari és nyomdai termékek	
Egyéb feldolgozóipari termékek			
B53	Építőipar	B53	
B03	B68	Piaci szolgáltatások	B58 B60 B69 B74
		Javítás, karbantartás, kereskedelem, szálláshelyszolgáltatás és vendéglátás	
		Szállítási és távközlési szolgáltatások	
		Hitel- és biztosítóintézetek szolgáltatásai	
		Egyéb piaci szolgáltatások	
B86	Nem piaci szolgáltatások	B86	
	B69B	Banki szolgáltatások imputált értéke	B69B
TOTAL		B01+B02+B03	
TOT ADJ		TOTAL-B69B	

NB.: A TOT_ADJ aggregátum csak az E2VAMP, E2VAFC, E3VAMP, E3VAFC táblázatokban szerepel.

3. táblázat: Az A3-A6-A17 (NACE Rev. 1) ágazati nómenklatúra

Kód (A3)	Kód (A6)	Megnevezés	Kód (A17)
A_B	A_B	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás és halgazdálkodás Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás Halgazdálkodás	A B
C_TO_F	C_E	Ipar (energetika is) Bányászat Feldolgozóipar Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	C D E
	F	Építőipar	F
G_TO_P	G_I	Kereskedelem, javítás, szálláshely-szolgáltatás, vendég- látás, szállítás, távközlés Kereskedelem, javítás Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás Szállítás, raktározás, posta, távközlés	G H I
	J_K	Pénzügyi közvetítés, ingatlanügyletek, gazdasági szol- gáltatás Pénzügyi közvetítés Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	J K
	L_TO_P	Egyéb szolgáltatások Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás Oktatás Egészségügyi, szociális ellátás Egyéb közösség, személyi szolgáltatás Alkalmazottat foglalkoztató magánháztartás	L M N O P
A_TO_P TOTAL		(A_B)+(C_TO_F)+(G_TO_P) A_TO_P – FISIM ⁽¹⁾	

(1) FISIM = pénzközvetítői szolgáltatások közvetett módon mért díja (angolul Financial intermediation services indirectly measured).

NB.: A TOTAL aggregátum csak az E2VABP95, E3VABP95, XE2VABP és XE3VABP táblázatokban szerepel.

3.2. Az Eurostat kiadványai

ESA nemzeti számlák – Részletes ágazatonkénti táblázatok

Integrált gazdasági számlák európai rendszere (ESA), 2. kiadás

Területi számlák módszertana: Bruttó hozzáadott érték és bruttó állóeszköz-felhalmozás gazdasági tevékenység szerint

Területi számlák módszertana: A kormányzati szektor táblái

Területi számlák módszertana: A háztartások számlái

3.3. Adatforrások

Az ágazati számlák tekintetében minden adat közvetlenül a tagországoktól érkezik az Eurostat területi osztályához. A GDP mutatóinak kiszámítását az Eurostaton belül végzik.

3.4. Jogi háttér

Az ESA '79 tekintetében az adatszolgáltatás a tagállamokkal fennálló hallgatólagos megállapodáson alapul. Az ESA '95 szerinti adatszolgáltatás alapját egy adatátadási program képezi, amely az ESA '95-ről (Nemzeti és regionális számlák európai rendszere) szóló, 1996. 06. 25-i 2223/96 (HL L 310. szám, 1996.11.30.) tanácsi rendelet értelmében kötelező a tagállamokra.

3.5. Kapcsolattartó személy

A gazdasági számlákkal foglalkozó kapcsolattartó személy Volker Stabernak úr. (E-mail címe: volker.stabernak@cec.eu.int).

Módszertani kérdésekben Axel Behrens úrhoz kell fordulni. (E-mail címe: axel.behrens@cec.eu.int).

3.6. A táblázatok jegyzéke

Csoport: esa79

Téma: gdp79   *A bruttó hazai termék mutatószámai – EU*

E2DGP79   Bruttó hazai termék NUTS 2 szinten

E3GDP79   Bruttó hazai termék NUTS 3 szinten

Téma: branch79   *A Nace-Clio R3 és R17 szerinti ágazati mutatószámok – EU*

E2EMPL79   Foglalkoztatottak száma NUTS 2 szinten (Nace-Clio-R17)

E3EMPL79   Foglalkoztatottak száma NUTS 3 szinten (Nace-Clio-R3)

E2GFCF79   Bruttó állóeszköz-felhalmozás NUTS 2 szinten (Nace-Clio-R17)

E2REM79   Munkavállalói jövedelem NUTS 2 szinten (Nace-Clio-R17)

E2VAFC79   Bruttó hozzáadott érték termelési áron NUTS 2 szinten (Nace-Clio-R17)

E3VAFC79   Bruttó hozzáadott érték termelési áron NUTS 3 szinten (Nace-Clio-R3)

E2VAMP79	Bruttó hozzáadott érték piaci áron NUTS 2 szinten (Nace-Clio-R17)
E3VAMP79	Bruttó hozzáadott érték piaci áron NUTS 3 szinten (Nace-Clio-R3)

Csoport: esa95

Téma: gdp95

E2DGP95	Bruttó hazai termék NUTS 2 szinten – EU
E3GDP95	Bruttó hazai termék NUTS 3 szinten –EU
XE_GDP	Bruttó hazai termék (tagjelölt országok)

Téma: branch95

(2. szinten és a Nace Rev. 1 A17 szerint)

EU-tagállamok

E2VABP95	Bruttó hozzáadott érték alapján NUTS 2 szinten
E2REM95	Munkavállalói jövedelem NUTS 2 szinten
E2GFCF95	Bruttó állóeszköz-felhalmozás NUTS 2 szinten
E2EMPL95	Foglalkoztatottak száma NUTS 2 szinten

Tagjelölt országok

XE2VABP	Bruttó hozzáadott érték alapján 2. szinten
XE2REM	Munkavállalói jövedelem 2. szinten
XE2GFCF	Bruttó állóeszköz-felhalmozás 2. szinten
XE2EMPL	Foglalkoztatottak száma 2. szinten

(3. szinten és a Nace Rev. 1 A3 szerint)

EU-tagállamok

E3VABP95	Bruttó hozzáadott érték alapján NUTS 3 szinten
E3EMPL95	Foglalkoztatottak száma NUTS 3 szinten

Tagjelölt országok

XE3VABP	Bruttó hozzáadott érték alapján 3. szinten
XE3EMPL	Foglalkoztatottak száma 3. szinten

Téma: HH95 (NUTS 2 szinten)

EU-tagállamok

HH2P95	A háztartások elsődleges jövedelmek elosztása számlája – EU
HH2S95	A háztartások jövedelmek másodlagos elosztása számlája – EU
HH2INC	A háztartások jövedelme NUTS 2 szinten – EU

Tagjelölt országok

XHH2P95	A háztartások elsődleges jövedelmek elosztása számlája – 13 tagjelölt ország
XHH2S95	A háztartások jövedelmek másodlagos elosztása számlája – 13 tagjelölt ország
XHH2INC	A háztartások jövedelme a statisztikai régiók 2. szintjén – 13 tagjelölt ország

3.7. Részletes leírás

Megjegyzés: a tagjelölt országok területi egységei (GEO-dimenzió) nem NUTS-egységek, hanem „statisztikai régiók”.

E2VAMP79 Bruttó hozzáadott érték piaci áron NUTS 2 szinten (ESA'79)
E2VAFC79 Bruttó hozzáadott érték termelési áron NUTS 2 szinten (ESA'79)

Dimenziók:

1. GEO NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek 2. szinten
2. NACE-CLIO Ágazat:
 clioR17 a Nace-Clio R17 valamennyi pozíciója (ld. 2. táblázat)
 TOTAL Összesen
 TOT_ADJ Módosított összeg (Összesen – a banki szolgáltatások imputált értéke)
3. CURRENCY Pénznemek:
 MIO_NAC Milliő „új nemzeti valuta”
 MIO_ECU Milliő ECU
4. TIME 1975-től 1996-ig (évente)

E3VAMP79 Bruttó hozzáadott érték piaci áron NUTS 3 szinten (ESA'79)
E3VAFC79 Bruttó hozzáadott érték termelési áron NUTS 3 szinten (ESA'79)

Dimenziók:

1. GEO NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek 3. szinten
2. NACE-CLIO Ágazat:
 clioR3 a Nace-clio-R3 valamennyi pozíciója (ld. 2. táblázat)
 TOTAL Összesen
 TOT_ADJ Módosított összeg (Összesen – a banki szolgáltatások imputált értéke)
3. CURRENCY Pénznemek:
 MIO_NAC Milliő „új nemzeti valuta”
 MIO_ECU Milliő ECU
4. TIME 1977-től 1996-ig (évente)

E2GDP79 Bruttó hazai termék NUTS 2 szinten (ESA'79)
E2GDP95 Bruttó hazai termék NUTS 2 szinten (ESA'95)

Dimenziók:

1. GEO NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek 2. szinten
2. CURRENCY Pénznemek és mutatószámok:
 MIO_EUR Milliő euró
 MIO_PPS Milliő PPS (vásárlóerő-színvonal)
 EUR_HAB 1 lakosra jutó euró
 PPS_HAB 1 lakosra jutó vásárlóerő-színvonal
 EUR_HAB_EU 1 lakosra jutó euró az EU-15-ök átlagának %-ában

	PPS_HAB_EU	Vásárlóerő-színvonal az EU-15-ök átlagának %-ában
3.	TIME	E2GDP79 1975-től 1996-ig (évente) E2GDP95 1995-től (évente)

Megjegyzés:

Az ESA szerinti országos GDP-adatokat a termelői – néhány esetben a piaci – áron számított hozzáadott érték területi eloszlása szerint osztják fel régiókra. A legfrissebb országos GDP-adatok területi felosztásához a rendelkezésre álló legújabb területbeosztási rendszert használják.

E3GDP79	Bruttó hazai termék NUTS 3 szinten (ESA'79) – EU
E3GDP95	Bruttó hazai termék NUTS 3 szinten (ESA'95) – EU
XE_GDP	Ugyanez a tagjelölt országok esetében (ESA'95)

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek 3. szinten
2.	CURRENCY	Pénznemek és mutatószámok: MIO_EUR Millió euró MIO_PPS Millió PPS (vásárlóerő-színvonal) EUR_HAB 1 lakosra jutó euró PPS_HAB 1 lakosra jutó vásárlóerő-színvonal EUR_HAB_EU 1 lakosra jutó euró az EU-15-ök átlagának %-ában PPS_HAB_EU Vásárlóerő-színvonal az EU-15-ök átlagának %-ában
3.	TIME	E3GDP79 1977-től 1996-ig (évente) E3GDP95 és XE_GDP 1995-től (évente)

E2EMPL79	Foglalkoztatottak száma NUTS 2 szinten (ESA'79) – EU
E2EMPL95	Foglalkoztatottak száma NUTS 2 szinten (ESA'95) – EU
XE2EMPL	Ugyanez a tagjelölt országok esetében (ESA'95)

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek 2. szinten
2.	WSTATUS	Dolgozói státusz: EMPL Összes foglalkoztatott SAL Alkalmazott (Bérből és fizetésből élő)
3.	NACE	Ágazat: clioR17 az ESA'79 esetén a Nace-Clio-R17 vala- mennyi pozíciója (ld. 2. táblázat) Rev.1 A17 az ESA'95 esetén a Nace-Rev.1-A17 vala- mennyi pozíciója (ld. 3. táblázat)
4.	TIME	E2EMPL79 1977-től 1996-ig (évente) E2EMPL95 és XE2EMPL 1995-től (évente)

Mértékegység: 1000 fő

E3EMPL79	Foglalkoztatottak száma NUTS 3 szinten (ESA'79) – EU
E3EMPL95	Foglalkoztatottak száma NUTS 3 szinten (ESA'95) – EU
XE3EMPL	Ugyanez a tagjelölt országok esetében (ESA'95)

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek 3. szinten	
2.	WSTATUS	Dolgozói státusz:	
		EMPL	Összes foglalkoztatott
		SAL	Alkalmazott (bérből és fizetésből élő)
3.	NACE	Ágazat:	
		clioR3	az ESA'79 esetén a Nace-Clio-R3 valamennyi pozíciója (ld. 2. táblázat)
		Rev.1 A3	az ESA'95 esetén a Nace-Rev.1-A3 valamennyi pozíciója (ld. 3. táblázat)
4.	TIME	E3EMPL79 1977-től 1996-ig (évente)	
		E3EMPL95 és XE3EMPL 1995-től (évente)	

Mértékegység: 1000 fő

E2GFCF79	Bruttó állóeszköz-felhalmozás NUTS 2 szinten (ESA'79) – EU
E2GFCF95	Bruttó állóeszköz-felhalmozás NUTS 2 szinten (ESA'95) – EU
XE2GFCF	Ugyanez a tagjelölt országok esetében (ESA'95)

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek 2. szinten	
2.	NACE	Ágazat: clioR17 Rev.1 A17	az ESA'79 esetén a Nace-Clio-R17 valamennyi pozíciója (ld. 2. táblázat) az ESA'95 esetén a Nace-Rev.1-A17 valamennyi pozíciója (ld. 3. táblázat)
3.	CURRENCY	Pénznemek: MIO_NAC MIO_EUR	Millió „új nemzeti valuta” Millió euró
4.	TIME	E2GFCF79 1970-től 1995-ig (évente) E2GFCF95 és XE2GFCF 1995-től (évente)	

E2REM79	Munkavállalói jövedelem NUTS 2 szinten (ESA'79) – EU
E2REM95	Munkavállalói jövedelem NUTS 2 szinten (ESA'95) – EU
XE2REM	Ugyanez a tagjelölt országok esetében (ESA'95)

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek 2. szinten	
2.	NACE	Ágazat: clioR17	az ESA'79 esetén a Nace-Clio-R17 valamennyi pozíciója (ld. 2. táblázat)
		Rev.1 A17	az ESA'95 esetén a Nace-Rev.1-A17 valamennyi pozíciója (ld. 3. táblázat)
3.	CURRENCY	Pénznemek: MIO_NAC	Millió „új nemzeti valuta”
		MIO_EUR	Millió euró
4.	TIME	E2REM79 1977-től 1996-ig (évente)	

E2REM95 és XE2REM 1995-től (évente)

E2VABP95 Bruttó hozzáadott érték alapján NUTS 2 szinten (ESA'95)
XE2VABP Ugyanez a tagjelölt országok esetében

Dimenziók:

1. GEO NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek 2. szinten
2. NACE Ágazat:
 NACE Rev.1 A17 a Nace-Rev.1-A17 valamennyi pozíciója (ld. 3. táblázat)
 TOTAL = A_TO_P – a banki szolgáltatások imputált értéke
3. CURRENCY Pénznemek:
 MIO_NAC Milliő „új nemzeti valuta”
 MIO_EUR Milliő euró
4. TIME mindkét esetben 1995-től (évente)

E3VABP95 Bruttó hozzáadott érték alapján NUTS 3 szinten (ESA'95)
XE3VABP Ugyanez a tagjelölt országok esetében

Dimenziók:

1. GEO NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek 3. szinten
2. NACE Ágazat:
 NACE Rev.1 A3 a Nace-Rev.1-A3 valamennyi pozíciója (ld. 3. táblázat)
 TOTAL = A_TO_P – a banki szolgáltatások imputált értéke
3. CURRENCY Pénznemek:
 MIO_NAC Milliő „új nemzeti valuta”
 MIO_EUR Milliő euró
4. TIME mindkét esetben 1995-től (évente)

HH2P95 A háztartások elsődleges jövedelmek elosztása számlája NUTS 2 szinten (ESA'95)

XHH2P95 Ugyanez a tagjelölt országok esetében

Dimenziók:

1. GEO NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek 2. szinten
2. INDICATORS:
 b2_3n_R Nettó működési eredmény / nettó vegyes jövedelem (forrás)
 d1_R Munkavállalói jövedelem (forrás)
 d4_R Tulajdonosi jövedelem (forrás)
 d4_U Tulajdonosi jövedelem (felhasználás)
 b5n_U Elsődleges jövedelem: egyenlegező tétel, nettó (felhasználás)
3. CURRENCY Pénznemek:
 MIO_EUR Milliő euró

4.	TIME	MIO_NAC mindkét esetben 1995-től (évente)	Millió „új nemzeti valuta”
----	------	--	----------------------------

HH2S95 A háztartások jövedelmek másodlagos elosztása számlája NUTS 2 szinten (ESA'95)

XHH2S95 Ugyanez a tagjelölt országok esetében

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek 2. szinten	
2.	INDICATORS:		
		d62_R	Pénzbeni társadalmi juttatások (forrás)
		d7_R	Egyéb kapott folyó transzferek (forrás)
		b5n_U	Elsődleges jövedelem: egyenlegező tétel, nettó (forrás)
		d5_U	Folyó jövedelem-, vagyoadók stb. (felhasználás)
		d61_U	Társadalombiztosítási hozzájárulások (felhasználás)
		d7_U	Egyéb fizetett folyó transzferek (felhasználás)
		b6n_U	Rendelkezésre álló jövedelem: egyenlegező tétel, nettó (felhasználás)
3.	CURRENCY	Pénznemek:	
		MIO_EUR	Millió euró
		MIO_NAC	Millió „új nemzeti valuta”
4.	TIME	mindkét esetben 1995-től (évente)	

HH2INC A háztartások jövedelme NUTS 2 szinten, ESA'95 – EU

XHH2INC A háztartások jövedelme a statisztikai régiók 2. szintjén – 13 tagjelölt ország

Dimenziók:

1.	INDICATORS:		
		b5n_U	Elsődleges jövedelem: egyenlegező tétel, nettó (forrás)
		b6n_U	Rendelkezésre álló jövedelem: egyenlegező tétel, nettó (felhasználás)
2.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten az EU esetén A statisztikai régiók 2. szintje a 13 tagjelölt ország esetén	
3.	CURRENCY	Pénznemek:	
		MIO_EUR	Millió euró
		MIO_PPCS	Millió PPCS (végső fogyasztás alapján számított vásárlóerő-színvonal)
		EUR_HAB	1 lakosra jutó euró
		PPCS_HAB	végső fogyasztás alapján számított vásárlóerő-színvonal 1 lakosra
4.	TIME	1995-től 2000-ig (évente)	

4. Oktatás

4.1. Általános tudnivalók

A területi szintű oktatási adatoknak két fő forrása van.

a) Az UOE-adatgyűjtés területi táblái

Az oktatási adatgyűjtés keretében az UNESCO, az OECD és az Eurostat (együtt: UOE) közös adatgyűjtést végeznek, melynek külön mellékletét képezik az EU országaira vonatkozó speciális táblázatok. Az UOE-adatgyűjtés elsődlegesen az iskolarendszerű (formális) oktatásra terjed ki. A REGIO adatbázisban szereplő adatok vonatkozási köre:

- ♦ Tanulók és hallgatók (az oktatás szintje, nemek és életkor szerint),
- ♦ Külföldi hallgatók a felsőoktatásban állampolgárság szerint.

Az Oktatás Szabványos Nemzetközi Oktatási Rendszerének – International Standard Classification of Education (ISCED) – két eltérő változata van: az 1976-os és az 1997-es. Az ezek alapján gyűjtött adatok két külön táblagarnitúrában szerepelnek. Már a táblák címében is szerepel az ISCED alkalmazott változata. Az alábbi táblázat szemlélteti, hogy az oktatás ISCED76 és ISCED97 szerinti szintjei hogyan feleltethetők meg egymásnak.

ISCED 1976			ISCED 1997
Iskola előtti nevelés	0	0	Iskola előtti nevelés
Alapfokú oktatás	1	1	Alapfokú oktatás
Középfokú oktatás első szakasza	2	2	Alsó középfokú oktatás (2A, 2B és 2C)
Középfokú oktatás második szakasza	3	3	Felső középfokú oktatás (3A, 3B, 3C)
A felsőoktatás első szakasza, amely nem ad egyetemi – vagy azzal egyenértékű – végzettséget	5	4	Post-secondary képzés (4A, 4B, 4C)
		5	A felsőoktatás első szakasza (közvetlenül nem vezet magas szintű kutatói végzettséghez) (5A, 5B)
A felsőoktatás első szakasza, amely egyetemi – vagy azzal egyenértékű – végzettséget ad A felsőoktatás második szakasza, amely posztgraduális képzés keretében ad egyetemi – vagy azzal egyenértékű – végzettséget	6		
	7		
		6	A felsőoktatás második szakasza (közvetlenül vezet magas szintű kutatói végzettséghez)
Szintek szerint nem meghatározható oktatás	9		

b) Az EU munkaerő-felmérése (LFS)

Az LFS keretében adatgyűjtés folyik a legmagasabb iskolai végzettségről, valamint a népesség korábbi vagy folyamatban levő részvételéről oktatásban vagy képzéseken.

Az UNESCO, az OECD és az Eurostat közös oktatási adatgyűjtésében az EU országairól a következő téma adatai szerepelnek a REGIO adatbázisban:

Legmagasabb iskolai végzettség.

A bemutatott táblázat alapját a legmagasabb iskolai végzettség alábbi három szintje képezi:

Alapfokú: legfeljebb alsó középfokú oktatás (ISCED97 = ISCED76 = 0–2. szint)

Középfokú: felső középfokú oktatás (ISCED97 = 3–4. szint, ISCED76 = 3. szint)

Felsőfokú: felsőoktatásban szerzett végzettség (ISCED97 = 5–6. szint, ISCED76 = 5–7. szint)

4.2. Az Eurostat kiadványai

Ezzel a témakörrel az „Oktatás Európában – statisztikák és mutatószámok” című éves kiadvány foglalkozik.

4.3. Adatforrások

Az oktatásban résztvevőkről: UOE-adatgyűjtés.

Az UNESCO, az OECD és az Eurostat közös adatgyűjtésének keretében az EU országai által kitöltött Eurostat-táblák.

Oktatásstatisztikai adatgyűjtés (UOE).

A legmagasabb iskolai végzettségről: LFS.

4.4. Jogi háttér

Az UOE-kérdőíves adatgyűjtést hallgatólagos megállapodás szabályozza.

Az EU munkaerő-felmérése esetében létezik rendelet (vö. a kézikönyv vonatkozó részeivel).

4.5. Kapcsolattartó személy

A regionális oktatási statisztikával foglalkozó kapcsolattartó személy Filipe Alves úr. (E-mail címe: filipe.alves@cec.eu.int).

Módszertani kérdésekben Spyridon Pilos úrhoz, az E3-as egység szakértőjéhez kell fordulni. (E-mail címe: spyridon.pilos@cec.eu.int).

4.6. A táblázatok jegyzéke

Az ISCED76 szerinti szintek

ED2PLV76	Tanulók és hallgatók a képzés szintje és nemek szerint – 1000 (ISCED76)
ED2PAG76	Tanulók és hallgatók nemek és életkor szerint – 1000 (ISCED76)
ED2CZH76	Külföldi hallgatók a felsőoktatásban (ISCED 5,6,7) állampolgárság és nemek szerint – 1000 (ISCED76)

Az ISCED97 szerinti szintek

ED2PLV97	Hallgatók száma a képzés szintje, területe és nemek szerint – (ISCED97)
ED2PAG97	Hallgatók száma nemek és életkor szerint – (ISCED97)
ED2CZH97	Külföldi hallgatók száma a felsőoktatásban (ISCED 5,6) az oktatás szintje és állampolgárság szerint – (ISCED97)
ED2LNG97	Hallgatók száma a tanult modern nyelv szerint (Enlrg5a, Enlrg5b, Enlrg5c) – (ISCED97)

4.7. Részletes leírás

ED2PLV76 Tanulók és hallgatók a képzés szintje és nemek szerint – 1000 (ISCED76)

Dimenziók:

1.	SEX	t	Összesen
		m	Férfi
		f	Nő
2.	ISCED76	Az Oktatás Szabványos Nemzetközi Osztályozási Rendszere – 1976 (ISCED)	
	total	Összesen – ISCED 0–7 (1976)	
	i0	Iskola előtti nevelés – ISCED 0 (1976)	
	i1_7	Oktatás összesen, kivéve iskola előtti nevelés – ISCED 1–7 (1976)	
	i1	Alapfokú oktatás – ISCED 1 (1976)	
	i2_3	Középfokú oktatás összesen – ISCED 2-3 (1976)	
	i2_3_gen	Középfokú oktatás összesen – ISCED 2-3, általános képzés (1976)	
	i2_3_voc	Középfokú oktatás összesen – ISCED 2-3, szakmai képzés (1976)	
	i2	Alsó középfokú oktatás – ISCED 2 (1976)	
	i2_gen	Alsó középfokú oktatás – ISCED 2, általános képzés (1976)	
	i2_voc	Alsó középfokú oktatás – ISCED 2, szakmai képzés (1976)	
	i3	Felső középfokú oktatás – ISCED 3 (1976)	
	i3_gen	Felső középfokú oktatás – ISCED 3, általános képzés (1976)	
	i3_voc	Felső középfokú oktatás – ISCED 3, szakmai képzés (1976)	
	i3_voc_sch	Felső középfokú oktatás – ISCED 3, iskolai szakképzési bázissal (1976)	
	i3_voc_comb	Felső középfokú oktatás – ISCED 3, iskolai és munkahelyi szakképzési bázissal (1976)	
	i5_7	Felsőoktatás összesen – ISCED 5–7 (1976)	
	i5	Egyetemi diplomát nem adó felsőoktatás – ISCED 5 (1976)	
	i6_7	Egyetemi szintű felsőoktatás első és második szakasza – ISCED 6-7 (1976)	
	unk	Ismeretlen	
3.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten	
4.	TIME	1993-tól 1997-ig (évente)	

Mértékegység: 1000 fő

ED2PAG76

Tanulók és hallgatók nemek és életkor szerint – 1000 (ISCED76)

Dimenziók:

1.	SEX	t	Összesen
		m	Férfi
		f	Nő
2.	AGE	Életkor	
		Total	Összesen
		y2	2 éves
		y3	3 éves
		y4	4 éves
		...	
		y27	27 éves
		y28	28 éves
		y29	29 éves
		y30_34	30–34 éves
		y35_39	35–39 éves
		y40_max	40 éves és idősebb
		unk	Ismeretlen
3.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten	
4.	TIME	1993-tól 1997-ig (évente)	

Mértékegység: 1000 fő**ED2CZH76**

Külföldi hallgatók a felsőoktatásban (ISCED 5,6,7) állampolgárság és nemek szerint – 1000 (ISCED76)

Dimenziók:

1.	CITIZEN	Állampolgárság	
		for	Külföldiek – összesen
		eu_for	Külföldiek az EU-ból (EC6-72, EC9-80, EC10-85, EC12-94, EC15)
		ext_eu	EU-n kívüliek
2.	ISCED76	total	Összesen – ISCED 0–7 (1976)
		i5	Egyetemi diplomát nem adó felsőoktatás – ISCED 5 (1976)
		i6_7	Egyetemi szintű felsőoktatás első és második szakasza – ISCED 6-7 (1976)
3.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten	
4.	TIME	1993-tól 1997-ig (évente)	

Mértékegység: 1000 fő

ED2PLV97**Hallgatók száma a képzés szintje, területe és nemek szerint – (ISCED97)**Dimenziók:

1.	ISCED97	Az Oktatás Szabványos Nemzetközi Osztályozási Rendszere – 1997 (ISCED97)
	total	Összesen (ISCED 1997)
	isced0	Iskola előtti nevelés – 0. szint (ISCED 1997)
	isced1_3	Alap- és középfokú oktatás – 1–3. szint (ISCED 1997)
	isced1	Alapfokú oktatás (az alapfokú oktatás első szakasza) – 1. szint (ISCED 1997)
	isced2	Alsó középfokú oktatás (az alapfokú oktatás második szakasza) – 2. szint (ISCED 1997)
	isced2voc	Alsó középfokú oktatás (az alapfokú oktatás második szakasza) – 2. szint – szakmai képzések (ISCED 1997)
	isced2gpv	Alsó középfokú oktatás (az alapfokú oktatás második szakasza) – 2. szint – általános és szakmai előkészítő képzések (ISCED 1997)
	isced3	Felső középfokú oktatás – 3. szint (ISCED 1997)
	isced3voc	Felső középfokú oktatás – 3. szint – szakmai képzések (ISCED 1997)
	isced3gpv	Felső középfokú oktatás – 3. szint – általános és szakmai előkészítő képzések (ISCED 1997)
	isced4	Post-secondary képzés – 4. szint (ISCED 1997)
	isced4voc	Post-secondary képzés – 4. szint – szakmai képzések (ISCED 1997)
	isced4gpv	Post-secondary képzés – 4. szint – általános és szakmai előkészítő képzések (ISCED 1997)
	isced5_6	Felsőoktatás – 5-6. szint (ISCED 1997)
	isced5a	Elméleti irányultságú felsőoktatási képzések (ISCED 1997)
	isced5b	Gyakorlati irányultságú felsőoktatási képzések (ISCED 1997)
	isced6	A felsőoktatás második szakasza (közvetlenül vezet magas szintű kutatói végzettséghez) – 6. szint (ISCED 1997)
	unk	Ismeretlen
2.	SEX	t m f
		Összesen Férfi Nő
3.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
4.	TIME	1998-tól (évente)

Dimenziók:

1.	AGE	Életkor és korcsoportok
		Total Összesen
	y0_2	3 évesnél fiatalabb
	y3	3 éves
	y4	4 éves
	y5	5 éves
	y6	6 éves
	y7	7 éves
	y8	8 éves
	y9	9 éves
	y10	10 éves
	y11	11 éves
	y12	12 éves
	y13	13 éves
	y14	14 éves
	y15	15 éves
	y16	16 éves
	y17	17 éves
	y18	18 éves
	y19	19 éves
	y15_19	15–19 éves
	y20	20 éves
	y21	21 éves
	y22	22 éves
	y23	23 éves
	y24	24 éves
	y20_24	20–24 éves
	y25	25 éves
	y26	26 éves
	y27	27 éves
	y28	28 éves
	y29	29 éves
	y30_34	30–34 éves
	y35_39	35–39 éves
	y40_max	40 éves és idősebb
	unk	Ismeretlen
2.	SEX	t Összesen
		m Férfi
		f Nő
3.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
4.	TIME	1998-tól (évente)

ED2CZH97**Külföldi hallgatók száma a felsőoktatásban (ISCED 5,6) az oktatás szintje és állampolgárság szerint – (ISCED97)**Dimenziók:

1.	ISCED97	Az Oktatás Szabványos Nemzetközi Osztályozási Rendszere – 1997 (ISCED)
	isced5_6	Felsőoktatás – 5-6. szint (ISCED 1997)
	isced5b	Gyakorlati irányultságú felsőoktatási képzések (ISCED 1997)
	isced5a_6	Elméleti irányultságú felsőoktatási képzések – 5A szint, és közvetlenül magas szintű kutatói végzettséghez vezető képzések – 6. szint (ISCED 1997)
2.	CITIZEN	Állampolgárság
	for	Külföldiek – összesen
	eu_for	Külföldiek az EU-ból (EC6-72, EC9-80, EC10-85, EC12-94, EC15)
	ext_eu	EU-n kívüliek
3.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
4.	TIME	1998-tól (évente)

ED2LNG97**Hallgatók száma a tanult modern nyelv szerint (Enrlrg5a, Enrlrg5b, Enrlrg5c) – (ISCED97)**Dimenziók:

1.	ISCED97	Az Oktatás Szabványos Nemzetközi Osztályozási Rendszere – 1997 (ISCED)
	isced1	Alapfokú oktatás (az alapfokú oktatás első szakasza) – 1. szint (ISCED 1997)
	isced2	Alsó középfokú oktatás (az alapfokú oktatás második szakasza) – 2. szint (ISCED 1997)
	isced3	Felső középfokú oktatás – 3. szint (ISCED 1997)
2.	LANG	Nyelv
	arab	arab
	cn	kínai
	da	dán
	de	német
	en	angol
	es	spanyol
	fi	finn
	fr	francia
	gr	görög
	it	olasz
	jp	japán
	nl	holland
	po	portugál
	ru	orosz
	se	svéd
	other	egyéb
	total	összesen
3.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
4.	TIME	1998-tól (évente)

5. Közösségi munkaerő-felmérés

5.1. Általános tudnivalók

A felmérés

A munkaerő-felmérés – angolul Labour Force Survey (LFS) – eredményei kizárólag a **magánháztartásokra** vonatkoznak. A közösségi felmérés tavasszal készül, de pontos ideje országonként némileg eltérő.

A felmérés mintavételen alapul, ezért az alacsony számú népességre vonatkozó eredményeket óvatosan kell kezelni. Nagyon körültekintőnek kell lenni, amikor az eredményeket korábbi felmérésekéivel hasonlítjuk össze. Ennek legfőbb oka az, hogy a minta, valamint az eredmények felszorzásának alapja felmérésről felmérésre változhat. Ezenkívül a Közösség kódolási rendszere – annak érdekében, hogy az eredmények pontosabbak legyenek – kisebb módosításokon ment át, egyes országok pedig módosították országos kérdőíveiket.

Alapfogalmak

Az LFS fő statisztikai célkitűzése a munkaképes korú (legalább 15 éves) népességet három egymást kölcsönösen kizáró és minden részletre kiterjedő csoportra – foglalkoztatottakra, munkanélküliekre és inaktívakra – osztani, valamint leíró és magyarázó adatokat nyújtani ezekhez a kategóriákhoz.

1983-tól kezdődően a definíciók összhangban vannak a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) ajánlásaival. Az 1983 és 1991 közötti idősorokban a munkanélküliek definíciója az alábbi volt:

Munkanélküliek azok, akik a kikérdezés időszakában legalább 14 évesek voltak, nem dolgoztak, komoly erőfeszítéseket tettek az álláskeresés érdekében, és azonnal munkába tudtak volna állni.

1992-től ezt a definíciót a következőképpen módosították:

Munkanélküliek azok, akik a kikérdezés időszakában legalább 15 évesek voltak, nem dolgoztak, két héten belül munkába tudtak volna állni, és a kikérdezést megelőző négy hét során aktívan kerestek munkát.

1983-tól a munkaerő (vagy gazdaságilag aktív népesség) definíciója a foglalkoztatottakat és a munkanélkülieket foglalja magába. Aki sem a foglalkoztatottak, sem a munkanélküliek csoportjába nem sorolható be, inaktívnak minősül.

1977-re, 1979-re és 1981-re a következő definíciók vonatkoznak:

Munkanélküliek azok, akiknek nincs munkájuk, és fizetett munkát keresnek.

A munkaerő a főfoglalkozásúakat vagy az állással (fő- vagy ideiglenes) rendelkezőket és a munkanélkülieket foglalja magába.

Definíciók

Aktivítási ráták: a munkaerőt a munkaképes korú (legalább 15 éves az 1991 utáni és legalább 14 éves az 1983 és 1991 közötti idősorokban) lakosság százalékos arányában mutatják.

Foglalkoztatottsági ráták: a foglalkoztatottak és a népesség hányadosai, melyek a foglalkoztatottak számát a 15–64 éves korú népesség százalékában fejezik ki.

Az urbanizáció foka: az „urbanizáció” fogalmát azért vezették be, hogy mutassa annak a területnek a jellemzőit, ahol a megkérdezett személy él. Az alábbi három területtípus különböztethető meg:

- Sűrűn lakott terület: szorosan összefüggő településegységet jelent, ahol minden településnek több mint 500 fő/km² a népsűrűsége, és amelynek teljes népessége legalább 50 000 fő.
- Általosan lakott terület: sűrűn lakott területbe nem tartozó, szorosan összefüggő települések együttese, amelyek népsűrűsége külön-külön meghaladja a 100 fő/km²-t, és össznépességük legalább 50 000 fő vagy sűrűn lakott területtel határosak.
- Ritkán lakott terület: olyan szorosan összefüggő településegységet jelent, amely nem tartozik sem a sűrűn lakott terület, sem az általános lakott terület kategóriájába.

5.2. Az Eurostat kiadványai

Munkaerő-felmérés – Módszerek és definíciók, Eurostat

Munkaerő-felmérés – éves eredmények, Eurostat

5.3. Adatforrások

A nemzeti statisztikai hivatalok az Eurostat E1-es egységének a munkatársaihoz küldik az adatokat. Ez az egység küldi aztán tovább a megfelelő területi idősorokat a területi statisztikai osztályoknak.

5.4. Jogi háttér

Az adatszolgáltatás alapját az 1998. március 9-i 577/98 (HL L 77/3. szám, 1998. március 14.) tanácsi rendelet képezi.

5.5. Kapcsolattartó személy

A munkaerő-felmérés kapcsolattartó személye Fernande Klapp. (E-mail címe: fernande.klapp@cec.eu.int).

A munkaerő-felmérés módszertani kérdéseinek szakértője az E1-es egységből Ana Franco. (E-mail címe: ana.franco@cec.eu.int).

5.6. A táblázatok jegyzéke

EU-tagállamok

LF0UNEMP	Munkanélküliek száma életkor és nemek szerint
LF0VERT	Régiós foglalkoztatottsági ráták relatív szórása
LF2ACT	Gazdaságilag aktív népesség életkor és nemek szerint
LF2ACTRT	Aktivítási ráták életkor és nemek szerint
LF2EMP	Foglalkoztatottak életkor és nemek szerint
LF2EMP_N	Foglalkoztatottak ágazatok, teljes/részmunkaidő és nemek szerint
LF2EMPRT	Foglalkoztatottsági ráták nemek szerint
LF2HH	Háztartások száma
LF2POP	Népesség életkor és nemek szerint

Tagjelölt országok

LFCVERT	Régiós foglalkoztatottsági ráták relatív szórása
XLFACT	Gazdaságilag aktív népesség életkor és nemek szerint
XLFACTRT	Aktivítási ráták életkor és nemek szerint
XLFEMP	Foglalkoztatottak életkor és nemek szerint
XLFEMP_N	Foglalkoztatottak ágazatok, teljes/részmunkaidő és nemek szerint
XLFEMPRT	Foglalkoztatottsági ráták nemek szerint
XLFHH	Háztartások száma
XLFPOP	Népesség életkor és nemek szerint

5.7. Részletes leírás

Megjegyzés: a tagjelölt országok területi egységei (GEO-dimenzió) nem NUTS-egységek, hanem „statisztikai régiók”.

LF0UNEMP Munkanélküliek száma életkor és nemek szerint

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 0 szinten (országok)	
2.	SEX	Nem:	
		TOTAL	Összesen
		M	Férfi
		F	Nő
3.	AGE	Életkor:	
		TOTAL	Összesen
		Y0_24	25 év alatti
		Y25_max	25 éves és idősebb
4.	TIME	1977-től (évente)	

Mértékegység: 1000 fő

LF0VERT XLFCVERT Régiós foglalkoztatottsági ráták relatív szórása ugyanez

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 0 szinten (országok)	
2.	SEX	Nem:	
		TOTAL	Összesen
		M	Férfi
		F	Nő
3.	TIME	1996-tól (évente)	

LF2POP XLFPOP Néesség életkor és nemek szerint ugyanez

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten	
2.	SEX	Nem:	
		TOTAL	Összesen
		M	Férfi
		F	Nő
3.	AGE	Életkor:	
		TOTAL	Összesen
		Y0_14	15 év alatti
		Y15_24	15 és 24 év közötti
		Y25_34	25 és 34 év közötti
		Y35_44	35 és 44 év közötti
		Y45_54	45 és 54 év közötti

	Y55_64	55 és 64 év közötti
	Y65_MAX	65 éves és idősebb
4. TIME	1977-től (évente)	

Mértékegység: 1000 fő

LF2ACT   **Gazdaságilag aktív népesség életkor és nemek szerint**
XLFACT   ugyanez

Dimenziók:

1. GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
2. SEX	Nem:
	TOTAL Összesen
	M Férfi
	F Nő
3. AGE	Életkor:
	TOTAL Összesen
	Y15_24 15 és 24 év közötti
	Y25_34 25 és 34 év közötti
	Y35_44 35 és 44 év közötti
	Y45_54 45 és 54 év közötti
	Y55_64 55 és 64 év közötti
	Y65_MAX 65 éves és idősebb
4. TIME	1977-től (évente)

Mértékegység: 1000 fő

LF2ACTRT   **Aktivitási ráták életkor és nemek szerint**
XLFACTRT   ugyanez

Dimenziók:

1. GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
2. SEX	Nem:
	TOTAL Összesen
	M Férfi
	F Nő
3. AGE	Életkor:
	TOTAL Összesen
	Y15_24 15 és 24 év közötti
	Y25_34 25 és 34 év közötti
	Y35_44 35 és 44 év közötti
	Y45_54 45 és 54 év közötti
	Y55_64 55 és 64 év közötti
	Y65_MAX 65 éves és idősebb
4. TIME	1977-től (évente)

Mértékegység: A gazdaságilag aktív népességnek a megfelelő teljes népesség százalékában kifejezett aránya.

**LF2EMP
XLFEMP****Foglalkoztatottak életkor és nemek szerint
ugyanez**Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten	
2.	SEX	Nem:	
		TOTAL	Összesen
		M	Férfi
		F	Nő
3.	AGE	Életkor:	
		TOTAL	Összesen
		Y15_24	15 és 24 év közötti
		Y25_34	25 és 34 év közötti
		Y35_44	35 és 44 év közötti
		Y45_54	45 és 54 év közötti
		Y55_64	55 és 64 év közötti
		Y65_MAX	65 éves és idősebb
4.	TIME	1996-tól (évente)	

**LF2EMP_N
XLFEMP_N****Foglalkoztatottak ágazatok, teljes/részmunkaidő és nemek szerint
ugyanez**Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten	
2.	SEX	Nem:	
		TOTAL	Összesen
		M	Férfi
		F	Nő
3.	FT_PT	Munkaidő	
		TOTAL	Összesen
		PT	Részmunkaidő
4.	NACE Rev.1	Ágazat:	
		clioR3	a NACE-CLIO R3 összes pozíciója (lásd 2. táblázat)
		TOTAL	Összesen
5.	TIME	1979-től (évente)	

Mértékegység: 1000 fő

LF2EMPRT   **Foglalkoztatottsági ráták nemek szerint**
XLFEMPRT   ugyanez

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
2.	SEX	Nem:
		TOTAL Összesen
		M Férfi
		F Nő
3.	TIME	1979-től (évente)

Mértékegység: *A foglalkoztatottaknak a megfelelő munkaképes korú népesség százalékában kifejezett aránya.*

LF2HH   **Háztartások száma**
XLFHH   ugyanez

Dimenziók:

1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
2.	DEG_URB	Az urbanizáció foka:
		TOTAL Összesen
		DEG1 Sűrűn lakott terület
		DEG2 Átlagosan lakott terület
		DEG3 Ritkán lakott terület
3.	TIME	1992-től (évente)

Mértékegység: *1000 háztartás*

6. Vándorlási statisztika

6.1. Általános tudnivalók

A vándorlás területi adatállományai egyrészt az országon belüli oda- és elvándorlásokat (**p2mint**), másrészt a nemzetközi vándorlást (**p2mext**) mutatják be.

Az adott ország állampolgárai és külföldi állampolgárságú lakosai között nem tesznek különbséget, viszont aszerint megkülönböztetik a vándormozgalmakat, hogy átlépik-e az országhatárt vagy sem.

A vándorlók esetén a vándormozgalmak mérésére nemzetközileg javasolt definíciókat kérik.

Országoként eltérő lehet az életkor definíciója, de *a szabványos definíció az év végi életkort jelenti*. Anomáliák lehetnek tehát az y0 és az y0_4 korcsoportokban, hiszen az egységesítés érdekében átnevezhetik a korcsoportokat.

A belföldi vándormozgalom NUTS 2 szinten két életkor szerinti megoszlású táblasorozatra, az oda- és az elvándorlásokra tagolódik. A belföldi vándorlás nemek, származási és célrégió szerinti mátrixai országoként mutatják be a vándorlás területi megoszlását a NUTS 2 régiók szintjén.

A GEO-listában szereplő régiókhoz azoknak az elvándorlásoknak a száma tartozik, amelyek célterülete a megfelelő PARTNER régió.

Az összes odavándorlás a PARTNER régióknak a GEO-lista NUTS 0 – országos – szintjével alkotott metszéspontjában ezért meg kell, hogy egyezzen az odavándorlások tábla megfelelő régiójának adatával. Ugyanakkor az összes elvándorlás a GEO-régióknak a PARTNER lista NUTS 0 – országos – szintjével alkotott metszéspontjában meg kell, hogy egyezzen az elvándorlások tábla életkor összesen adatával.

Vannak olyan országok, ahol a régió belüli vándorlás következtében egyes években az oda- és az elvándorlások életkor szerinti táblázatainak adatai nem egyeznek meg a belföldi vándorlás származási és célrégiók szerinti mátrixával. A probléma megoldása érdekében az Eurostat ehhez a két táblázathoz megbecsülte a módosított számokat.

A módszer a következő volt: a belföldi vándorlás mátrix összesen adatait átmásolták az oda- és az elvándorlások tábláinak összesen oszlopaiba, ugyanakkor az eredeti adatok életkor szerinti megoszlását megtartották, mivel az életkor szerinti megoszlás százalékos értékeit alkalmazták a vándormozgalom mátrixának új összesen adataira.

Az így előállított becsült számadatoknál jelzik tehát, hogy azok az Eurostat becslései.

Az országhatárok átlépésével járó vándorlások száma a p2mext csoportban található, amely a nemzetközi vándorlás NUTS 2 szintű adatait mutatja be.

Mivel nem egységes az életkor definíciója, az adatok néhány esetben eltérőek lehetnek a NewCronos 3. számú témakörének (Népesség és szociális körülmények) Nemzetközi vándorlás és menedékjog fejezete nemzetközi vándorlási adataihoz képest.

A Spanyolországból kivándorlók száma csak a spanyol állampolgárságúakat tartalmazza, míg a bevándorlók száma a spanyol állampolgárságúakon kívül a külföldieket is.

6.2. Az Eurostat kiadványai

Európai társadalomstatisztika – Vándorlás 2002

6.3. Adatforrások

Valamennyi vándorlásstatisztikai adatot a nemzeti statisztikai hivatalok küldik meg.

E: *Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales*

UK: *National Health Service Central Register (NHSCR)* (belföldi vándorlás)

Az ONS becslései az *International Passenger Survey* alapján készülnek (nemzetközi vándorlás)

6.4. Jogi háttér

A vándorlásstatisztikai adatok esetében hallgatólagos megállapodás alapján történik az adat-szolgáltatás, mivel nincsenek erre a témára vonatkozó közösségi jogszabályok.

6.5. Kapcsolattartó személy

A vándorlási statisztikával foglalkozó kapcsolattartó személy Aarno Laihonon. (E-mail címe: aarno.laihonon@cec.eu.int).

6.6. A táblázatok jegyzéke

(A táblázat nevében szereplő számjegy a megfelelő NUTS-szintre utal)

P2MINT BELFÖLDI VÁNDORLÁS

EU-tagállamok

p2arr Belföldi odavándorlás nemek és korcsoportok szerint

p2dep Belföldi elvándorlás nemek és korcsoportok szerint

Belföldi vándorlás nemek, származási és célrégiók szerint

p2mig_be Belgium

p2mig_dk Dánia

p2mig_de Németország

p2mig_es Spanyolország

p2mig_it Olaszország

p2mig_nl Hollandia

p2mig_at Ausztria

p2mig_pt Portugália

p2mig_fi Finnország

p2mig_se Svédország

p2mig_uk Egyesült Királyság

Tagjelölt országok

xp2arr	Belföldi odavándorlás nemek és korcsoportok szerint
xp2dep	Belföldi elvándorlás nemek és korcsoportok szerint

Belföldi vándorlás nemek, származási és célrégiók szerint

xp2mg_cz	Cseh Köztársaság
xp2mg_ee	Észtország
xp2mg_hu	Magyarország
xp2mg_sk	Szlovákia
xp2mg_si	Szlovénia
xp2mg_pl	Lengyelország
xp2mg_ro	Románia

P2MEXT   NEMZETKÖZI VÁNDORLÁS

EU-tagállamok

p2img	Bevándorlás nemek és korcsoportok szerint
p2emg	Kivándorlás nemek és korcsoportok szerint

Tagjelölt országok

xp2img	Bevándorlás nemek és korcsoportok szerint
xp2emg	Kivándorlás nemek és korcsoportok szerint

6.7. Részletes leírás

Megjegyzés: Az EU-tagállamok területi egységei (GEO-dimenzió) a NUTS-99 osztályozási rendszer szerintiek. A tagjelölt országok területi egységei „statisztikai régiók”. Míg a tagállamok adatai általában NUTS 2 szinten állnak rendelkezésre, Észtország, Lettország, Litvánia és Szlovénia esetében gyakran csak a statisztikai régiók 3. szintjén.

P2MINT

BELFÖLDI VÁNDORLÁS

**p2arr
xp2arr**

Belföldi odavándorlás nemek és korcsoportok szerint
ugyanez

Dimenziók:

1.	AGE	Életkor és korcsoportok
2.	SEX	Összesen Férfi Nő
3.	GEO	NUTS 99-es (bejelentő) geopolitikai egységek/statisztikai régiók 2. szinten
4.	TIME	Tagállamok: 1975-től (évente) Tagjelölt országok: 1990-től (évente)

Mértékegység: fő

Megjegyzés:

1995, 1996:	B: a „85_MAX” életkori kategória a 60 év felettieket tartalmazza
1990–1995:	DK: az „Összesen” életkori kategória a 75 év felettieket tartalmazza

**p2dep
xp2dep**

Belföldi elvándorlás nemek és korcsoportok szerint
ugyanez

Dimenziók:

1.	AGE	Életkor és korcsoportok
2.	SEX	Összesen Férfi Nő
3.	GEO	NUTS 99-es (bejelentő) geopolitikai egységek/statisztikai régiók 2. szinten
4.	TIME	1990-től (évente)

Mértékegység: fő

Megjegyzés:

1990–1995:	DK: az „Összesen” életkori kategória a 75 év felettieket tartalmazza.
------------	---

p2mig   **Belföldi vándorlás nemek, származási és célrégiók szerint**
xp2mg   ugyanez

_be	Belgium
_dk	Dánia
_de	Németország
_es	Spanyolország
_it	Olaszország
_nl	Hollandia
_at	Ausztria
_pt	Portugália
_fi	Finnország
_se	Svédország
_uk	Egyesült Királyság
_cz	Cseh Köztársaság
_ee	Észtország
_hu	Magyarország
_sk	Szlovákia
_si	Szlovénia
_pl	Lengyelország
_ro	Románia

Dimenziók:

1. PARTNER   NUTS 99 szerinti (partner) geopolitikai egységek/statisztikai régiók 2. szinten
2. SEX   Összesen
Férfi
Nő
3. GEO   NUTS 99-es (bejelentő) geopolitikai egységek/statisztikai régiók 2. szinten
4. TIME   Tagállamok: 1975-től (évente)
Tagjelölt országok: 1990-től (évente)

Mértékegység: *fő*

Megjegyzés:

- B:** 1995-ben és 1996-ban az országos adat tartalmazza a régiókra fel nem osztott adatokat is.
- DK:** Az „Összesen” életkori kategória 1990–1995 között a 75 év felettieket tartalmazza.
- RO:** Az Y60_64 korcsoport a 60 év felettieket tartalmazza.
A kor szerinti megoszlás az alábbi, szabványostól eltérő korcsoportoknak felel meg: Y1_5, Y6_10, ..., Y86_90, Y91_MAX.
- EE:** A 2001-es népszámlálás visszavezetett eredményeit a vándorlás területi adatain nem vezették át, ezért a nem revideált adatok nem tekinthetők megbízhatónak.

P2MEXT**NEMZETKÖZI VÁNDORLÁS****p2img
xp2img****Bevándorlás nemek és korcsoportok szerint**
ugyanezDimenziók:

1.	AGE	Életkor és korcsoportok
		TOTAL Összesen
		y0_4 5 év alatti
		y5_9 5 és 9 év közötti
		y10_14 10 és 14 év közötti
		stb.
2.	SEX	Összesen
		Férfi
		Nő
3.	GEO	NUTS 99-es (bejelentő) geopolitikai egységek/statisztikai régiók 2. szinten
4.	TIME	1990-től (évente)

Mértékegység: főMegjegyzés:

1992, 1993, 1999: PT: tartalmazza a bevándorlás régiókra fel nem osztott adatait is.

A kor szerinti megoszlás az alábbi, szabványostól eltérő korcsoportoknak felel meg: Y1_5, Y6_10, ..., Y86_90, Y91_MAX.

EE: A 2001-es népszámlálás visszavezetett eredményeit a vándorlás területi adatain nem vezették át, ezért a nem revideált adatok nem tekinthetők megbízhatónak.

**p2emg
xp2emg****Kivándorlás nemek és korcsoportok szerint**
ugyanezDimenziók:

1.	AGE	Életkor és korcsoportok
		TOTAL Összesen
		y0_4 5 év alatti
		y5_9 5 és 9 év közötti
		y10_14 10 és 14 év közötti
		stb.
2.	SEX	Összesen
		Férfi
		Nő
3.	GEO	NUTS 99-es (bejelentő) geopolitikai egységek/statisztikai régiók 2. szinten
4.	TIME	1990-től (évente)

Mértékegység: fő

Megjegyzés:

A kor szerinti megoszlás az alábbi, szabványostól eltérő korcsoportoknak felel meg: Y1_5, Y6_10, ..., Y86_90, Y91_MAX.

EE: A 2001-es népszámlálás visszavezetett eredményeit a vándorlás területi adatain nem vezették át, ezért a nem revideált adatok nem tekinthetők megbízhatónak.

7. Tudomány és technológia (K+F, szabadalmak)

7.1. Általános tudnivalók

A K+F definíciója

Kutatás-fejlesztés alatt azt a rendszeresen végzett alkotó munkát értjük, amelynek célja az ismeretanyag bővítése, beleértve az emberről, a kultúráról és a társadalomról szerzett ismereteket, valamint ennek az ismeretanyagnak a felhasználását új alkalmazások kidolgozására (Frascati kézikönyv, 57.§).

A kutatási-fejlesztési ráfordítások

Kutatási-fejlesztési ráfordítás a kutatás-fejlesztés megvalósítására fordított minden anyagi eszköz. Tartalmazza a folyó kiadásokat (például bér- és anyagjellegű ráfordítások), valamint a tőkeráfordításokat is (például épületek vagy felszerelés). A K+F NUTS 1 és 2 szintű területi adatait a tagállamok adják meg, általában országos felmérések alapján. A tagállamok egy része nem tudja a K+F minden ráfordítását területi bontásban megadni. Egyes idősorokban módszertani változtatás vagy egyéb okok miatt törés mutatkozhat. Részletek az Eurostat „K+F – Éves Statisztikák” című kiadványában vagy a Frascati kézikönyv 6. fejezetében találhatók.

A K+F személyi állomány

A K+F személyi állományában a közvetlenül K+F-re alkalmazott minden személyt figyelembe kell venni, továbbá azokat, akik közvetlenül szolgáltatást nyújtanak, mint például K+F-menedzserek, adminisztrátorok és hivatali állomány. Módszertani megjegyzések találhatók a kutatási-fejlesztési ráfordítások alatt (1.2. fejezet) vagy a Frascati kézikönyv 5. fejezetében. Hasonlóan a ráfordítások táblázathoz, az adatokat a tagállamok szolgáltatják.

A K+F szektorai

A K+F szektorainak struktúrája egy lényeges ponton tér el a Nemzeti Számlák szektoronkénti struktúrájától. Az egyetemek és műszaki főiskolák különleges jelentősége miatt a Nemzeti Számlák „kormányzat” szektorát két részre – „kormányzat”, illetve „felsőoktatás” szektorokra – osztja. Az utóbbi felölel minden egyetemet, műszaki főiskolát és más, a középfokú képzést követő intézményt annak pénzügyi forrásaitól vagy jogi státusától függetlenül. Ugyancsak ide tartozik minden kutatóintézet, kísérleti állomás és klinika, amely felsőoktatási intézmények közvetlen ellenőrzése alatt működik, azok igazgatják, vagy azokkal társult. (Frascati kézikönyv, 3. fejezet).

Szabadalmak

A szabadalom ipari tulajdonjogot megtestesítő jogcím, amely tulajdonosának kizárólagos jogot biztosít arra, hogy találmányát meghatározott területen és időben üzletileg hasznosítsa. A szabadalmi adatok alkalmasak a K+F teljesítményének mérésére.

A REGIO adatbázis az Európai Szabadalmi Hivatalhoz (European Patent Office – EPO) eljuttatott szabadalmi bejelentések adatait tartalmazza az Európai Unió tagállamainak a NUTS 1, 2 és 3 szintű területi egységei szerinti bontásban. A szabadalmak területi táblázata két résre ta-

golódik: a Nemzetközi Szabadalmi Osztályozás (NSzO, angolul International Patent Classification – IPC), valamint a csúcstechnikai területek szerinti bontásban veszi számba az EPO-hoz eljuttatott szabadalmi bejelentéseket.

A tudomány és technológia emberi erőforrásai (TéTEE, angolul: Human Resources in Science and Technology – HRST)

A Canberra-kézikönyv szerint a TéTEE körébe azok a személyek tartoznak, akik megfelelnek az alábbi feltételek valamelyikének:

- a) felsőoktatási tanulmányaikat sikeresen befejezték a tudomány és technológia (TéT) valamely területén;
- b) nem rendelkeznek az említett hivatalos képzettséggel, de olyan TéT-munkakörben dolgoznak, amelyben azt rendszerint megkövetelik.

Foglalkoztatás a csúcstechnikai ágazatokban és a tudásintenzív szolgáltatásokban

Ezek az adatok a közösségi munkaerő-felmérésből származnak, és a csúcstechnikai ágazatokban (feldolgozóipar), valamint a szolgáltatások legtöbb tudásintenzív ágazatában foglalkoztatottakra vonatkoznak.

7.2. Az Eurostat kiadványai

Eurostat   K+F – Éves Statisztikák

7.3. Adatforrások

A tagállamok adatai először az Eurostat A4-es egységéhez kerülnek, amely a területi adatokat a területi osztálynak továbbítja. A tagjelölt országok eddig közvetlenül az F4-es egység területi osztályához küldték az adataikat.

7.4. Jogi háttér

Az adatszolgáltatás hallgatólagos megállapodás alapján történik.

7.5. Kapcsolattartó személy

A kutatás-fejlesztési statisztikával foglalkozó kapcsolattartó személy Filipe Alves úr. (E-mail címe: filipe.alves@cec.eu.int).

Módszertani kérdésekben August Götzfried úrhoz, az A4-es egység szakértőjéhez kell fordulni. (E-mail címe: august.goetzfried@cec.eu.int).

7.6. A táblázatok jegyzéke

Ebben a témakörben jelenleg 8 táblázat szerepel, de egyes definíciók 2003 folyamán változhatnak:

EU-tagállamok

EXP2	Ráfordítások intézményi szektorok szerint NUTS 1, 2 szinten
PERS2	Foglalkoztatottak intézményi szektorok szerint NUTS 1, 2 szinten
EHTRD_R	Foglalkoztatottak a csúcstechnikai ágazatokban
PAT123	Szabadalmi bejelentések az NSzO szekciói szerint NUTS 1, 2, 3 szinten
PATH123	Csúcstechnikai szabadalmi bejelentések NUTS 1, 2, 3 szinten
SEC_ACT	A tudomány és technológia emberi erőforrásai (TéTEE) – éves adatok tevékenységi ágazat szerint

Tagjelölt országok

XRDEXP	Ráfordítások a K+F-ben szektorok szerint – tagjelölt országok
XRDPERS	Foglalkoztatottak szektorok szerint a K+F-ben – tagjelölt országok

7.7. Részletes leírás

Megjegyzés: a tagjelölt országok területi egységei (GEO-dimenzió) nem NUTS-egységek, hanem „statisztikai régiók”.

EXP2 Ráfordítások intézményi szektorok szerint NUTS 1, 2 szinten

Dimenziók:

1.	RDSECTOR	Kutatási-fejlesztési szektor
	bes	Vállalati szektor
	gov	Kormányzati szektor
	hes	Felsőoktatási szektor
	pnnp	Nonprofit magánszektor
	total_sec	Minden intézményi szektor
2.	UNIT	Mértékegység
	mio_eur	Millió euró (1999.01.01-től)/millió ECU (1998.12.31-ig)
	mio_nac	Millió nemzeti valuta (ezen belül az eurózóna országainak „euróban rögzített” idősorai)
	mio_pps	Millió PPS (vásárlóerő-színvonal)
	mio_pps_kp95	Millió PPS 1995-ös árakon
	pc_gdp	A GDP százalékában
3.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 1, 2 szinten
4.	TIME	1980-tól (évente)

PERS2 Foglalkoztatottak intézményi szektorok szerint NUTS 1, 2 szinten

Dimenziók:

1.	RDSECTOR	Kutatási-fejlesztési szektor
	bes	Vállalati szektor
	gov	Kormányzati szektor
	hes	Felsőoktatási szektor
	pnnp	Nonprofit magánszektor
	total_sec	Minden intézményi szektor
2.	UNIT	Mértékegység
	hc	Létszám
	fte	Teljesmunkaidő-egyenértékes létszám
	pc_act	A gazdaságilag aktív népesség százalékában
1.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
4.	TIME	1985-től (évente)

EHTRD_R Foglalkoztatottak a csúcstechnikai ágazatokban a NACE szerint

Dimenziók:

1.	NACE	A gazdasági tevékenységek osztályozási rendszere – NACE Rev.1
	total	A NACE valamennyi ágazata – összesen
	d	Feldolgozóipar

	high_med_tec	„Magas” és „közepes” (K+F részvételű) csúcstechnika (DG24, DK29-DM35)
	high_tec	„Magas” csúcstechnikai feldolgozóipar (DL30, DL32 és DL33)
	ot_ht	Csúcstechnika összesen (DG24, DK29-DM35, I64, K72 és K73)
	dg24	Vegyí anyag, termék gyártása
	dk29_dm34_dm35	Gép- és járműgyártás (Gépek és szállítóeszközök): a NACE Rev.1 29-es, 34-es és 35-ös kódjai
	dl30_to_dl33	Elektrotechnika/Informatika és híradástechnika/mérőműszer, irányítórendszer gyártása/optikai eszköz gyártása (DL30-DL33)
	g_to_q	Szolgáltatás
	kis	Tudásintenzív szolgáltatások (I61, I62, I64-J67, K70–K74, M80, N85, O92)
	high_ser	Csúcstechnikai szolgáltatások (I64, K72 és K73)
2.	UNIT	Mértékegység
	1000	Ezer (fő)
3.	GEO	pc_emp Az összes foglalkoztatott százalékában
4.	TIME	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
		1994-től (évente)

PAT123 Szabadalmi bejelentések az NSzO szekciói szerint NUTS 1, 2, 3 szinten

Dimenziók:

1.	IPC	A Nemzetközi Szabadalmi Osztályozás (IPC) szekciói
	tot_ipc	Szabadalmi bejelentések teljes száma
	a	A szekció – Közzükségleti cikkek
	b	B szekció – Alkotó műveletek; szállítás
	c	C szekció – Vegyészet, kohászat
	d	D szekció – Textil- és papíripar
	e	E szekció – Helyhez kötött létesítmények
	f	F szekció – Gépészet; világítás; fűtés; fegyverek; robbantás
	g	G szekció – Fizika
	h	H szekció – Elektromosság, villamosság
2.	UNIT	Mértékegység
	mio_lf	Bejelentések száma/millió gazdaságilag aktív
	mio_pop	Bejelentések száma/millió lakos
	nb_tot	Bejelentések száma összesen
3.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 1, 2, 3 szinten
4.	TIME	1989-től évente

PATHT123 Csúcstechnikai szabadalmi bejelentések NUTS 1, 2, 3 szinten

Dimenziók:

1.	HTPG	Csúcstechnikai szabadalmi csoportok (csúcstechnikainak minősülő NSzO-alosztályokra épülnek)
----	------	---

		tot_ht	Csúcstechnika összesen
2.	UNIT	Mértékegység	
		mio_lf	Bejelentések száma/millió gazdaságilag aktív
		mio_pop	Bejelentések száma/millió lakos
		nb_tot	Bejelentések száma összesen
3.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek	NUTS 1, 2, 3 szinten
4.	TIME		1989-től évente

SEC_ACT   A tudomány és technológia emberi erőforrásai és azok különböző alcsoportjainak éves adatai

Dimenziók:

1.	CATEGORY	Kategória	
		hrst	A tudomány és technológia emberi erőforrásai
		hrste	A tudomány és technológia emberi erőforrásai – képzettség
		hrsto	A tudomány és technológia emberi erőforrásai – foglalkozás
		hrstc	A tudomány és technológia emberi erőforrásai – törzsszámbavétel
2.	NACE	A gazdasági tevékenységek osztályozási rendszere – NACE Rev.1	
		total_incl	A NACE Rev. 1 valamennyi pozíciója: 01–99 kódok, a nem értelmezhető adatokat és a meghíúsult válaszadásokat is beleértve.
		d	Feldolgozóipar
		high_med_tec	„Magas” és „közepes” csúcstechnika (DG24, DK29–DM35)
		high_tec	„Magas” csúcstechnikai feldolgozóipar (DL30, DL32 és DL33)
		tot_ht	Csúcstechnika összesen (DG24, DK29–DM35, I64, K72 és K73)
		dg24	Vegyipari anyag, termék gyártása
		dk29_dm34_dm35	Gép- és járműgyártás (Gépek és szállítóeszközök): a NACE Rev.1 29-es, 34-es és 35-ös kódjai
		dl30_to_dl33	Elektrotechnika/Informatika és híradástechnika/mérőműszer, irányítórendszer gyártása/optikai eszköz gyártása (DL30–DL33)
		g_to_q	Szolgáltatás
		kis	Tudásintenzív szolgáltatások (I61, I62, I64–J67, K70–K74, M80, N85, O92)
		high_ser	Csúcstechnikai szolgáltatások (I64, K72 és K73)
3.	UNIT	Mértékegység	
		1000	Ezer (fő)
4.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek	NUTS 2 szinten
5.	TIME		1994-től (évente)

XRDEXP**Ráfordítások szektorok szerint – tagjelölt országok**Dimenziók:

1.	RDSECTOR	Kutatási-fejlesztési szektor
	total_sec	Minden intézményi szektor
	bes	Vállalati szektor
	gov_tot	Kormányzati szektor
	hes	Felsőoktatási szektor
	pnnp	Nonprofit magánszektor
2.	UNIT	Mértékegység
	MIO_NAC	Millió nemzeti valuta (ezen belül az eurózóna országai- nak „euróban rögzített” idősorai)
3.	GEO	A statisztikai régiók 2., 3. szintje
4.	TIME	1995-től (évente)

Megjegyzés:

- CZ:* A „total_sec Minden szektor” oszlop a PNP szektort is tartalmazza.
- EE:* A kormányzati szektor tartalmazza a PNP szektort.
- HU:* A területi adatok nem adják ki az országos adatot.
- SI:* Valamennyi szektor tartalmazza a PNP szektort.
- SK:* Az 1996-os adatok az 1996. augusztus 1-je óta érvényben levő közigazga-
tási területbeosztás szerintiek.

XRDPERS**Foglalkoztatottak szektorok szerint – tagjelölt országok**Dimenziók:

1.	RDSECTOR	Kutatási-fejlesztési szektor
	total_sec	Minden intézményi szektor
	bes	Vállalati szektor
	gov_tot	Kormányzati szektor
	hes	Felsőoktatási szektor
	pnnp	Nonprofit magánszektor
2.	UNIT	Mértékegység
	nbr	Fő (abszolút szám)
	pc_emp	Az összes foglalkoztatott százalékában
	ftu	Teljesmunkaidő-egyenértékes létszám
	pc_act	A gazdaságilag aktív népesség százalékában
1.	GEO	Statisztikai régiók 2., 3. szintje
4.	TIME	1995-től (évente)

Megjegyzés:

- CZ:* A „total_sec Minden szektor” oszlop a PNP szektort is tartalmazza.
- EE:* Az összes foglalkoztatott és a gazdaságilag aktív népesség esetén az LFS adatait használták.
- SI:* A „total_sec Minden szektor” pozíciónál a területi egységek összege nem adja ki az országos adatot, mivel az összesen adat tartalmazza a PNP szektort is.
- SK:* Az 1996-os adatok az 1996. augusztus 1-je óta érvényben levő közigazga-
tási területbeosztás szerintiek.

8. Gazdaságszerkezeti statisztika (SBS)

8.1. Általános tudnivalók

A gazdaságszerkezeti statisztika (Structural Business Statistics – SBS) az Európai Unió vállalkozásainak tevékenységét mutatja be. A rendelet valamennyi piaci tevékenységre vonatkozik (kivéve a mezőgazdaságot), ami az ipar, építőipar, a (elosztó) kereskedelem és szolgáltatások körébe sorolható.

A gazdaságszerkezeti statisztika összeállításához használt statisztikai egységeket az Európai Közösség termelési rendszerének megfigyeléséhez és elemzéséhez kialakított statisztikai egységekről szóló, 696/93/EGK tanácsi rendelet mellékletének I. szakasza sorolja fel.

Az SBS-adatok területi bontása a tagjelölt országokra még nem áll rendelkezésre, az adatgyűjtés idén fog megkezdődni.

A definíciók a következők:

Vállalkozás

A legkisebb gazdasági egység. A vállalkozás olyan szervezeti egység, amely termékeket és szolgáltatásokat állít elő, és meghatározott fokú döntési autonómiát élvez főleg saját forrásai felhasználásának tekintetében. A vállalkozás egy vagy több tevékenységet egy vagy több telephelyen végez. Egy vállalkozás lehet egyetlen gazdasági egység is.

Szakosodott egység

A szakosodott egység a NACE Rev.1 (négy számjegyű) osztályozása alapján egy csoportba foglalja a vállalkozás tevékenységeit, és megfelel a vállalkozás egy vagy több részlegének. A vállalkozás információs rendszerének képesnek kell lennie arra, hogy valamennyi szakosodott egység esetében kimutassa vagy kiszámítsa a termelés, a folyó termelőfelhasználás, a munkaerőköltségek értékét, a működési eredményt, a foglalkoztatás nagyságát és a bruttó állóeszköz-felhalmozás összegét.

Telephely

A telephely egy vállalkozás vagy annak egy része (pl. műhely, gyár, áruház, iroda, bánya vagy raktár), amely földrajzilag meghatározott helyen található. Ezen a helyen vagy innen folytatja a gazdasági tevékenységet, amelyet, néhány kivételtől eltekintve, ugyanannak a vállalkozásnak a részére egy vagy több személy végez (lehet, hogy csak részmunkaidőben).

Hitelintézet

A hitelintézetek definíciója a 77/780/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének első francia bekezdésében található: „A hitelintézet olyan vállalkozás, amelynek üzletszerű tevékenysége abból áll, hogy a nyilvánosságtól betéteket vagy egyéb visszafizetendő pénzeszközöket vesz át, valamint saját számlára hiteleket nyújt”.

Az adatokat a tagállamok statisztikai hivatala vagy központi bankja szolgáltatja (minden tagállamban csak egy adatszolgáltató van). Az adatgyűjtés éves (t+10 hónap).

8.2. Az Eurostat kiadványai

Gazdaságszerkezeti statisztika – nemzeti módszertanok – CD-ROM
Körkép az európai vállalkozásokról, 1999

8.3. Adatforrások

Az adatgyűjtést a nemzeti statisztikai hivatalok végzik. Az aggregált adatokat eljuttatják az Eurostatnak, amely vállalja az európai összesen sorok kiszámítását.

8.4. Jogi háttér

A gazdaságszerkezeti statisztika (SBS) adatainak jogszabályi háttérét egy 1996. évi kötelező erejű jogi aktus, az 1996. 12. 20-i 58/97 tanácsi rendelet képezi. (HL L 14. szám, 1997.01.17.)

8.5. Kapcsolattartó személy

A gazdaságszerkezeti statisztikával (SBS) foglalkozó kapcsolattartó személy Filipe Alves. E-mail címe: filipe.alves@cec.eu.int.

Módszertani kérdésekben a D2 egység szakértőihez kell fordulni:

Paul Feuvrier, e-mail: paul.feuvrier@cec.eu.int az *s2sbs* és az *x-sbs* táblázatok témájában,

Petra Sneijers, e-mail: petra.sneijers@cec.eu.int az *s2cred* táblázatok témájában.

8.6. A táblázatok jegyzéke

S2SBS	Gazdaságszerkezeti statisztika gazdasági tevékenység szerint
S2CRED	Hitelintézeti statisztika
X_SBS	Gazdaságszerkezeti statisztika gazdasági tevékenység szerint – tagjelölt országok

8.7. Részletes leírás

S2SBS Gazdaságszerkezeti statisztika gazdasági tevékenység szerint

Dimenziók:

1.	NACE	A gazdasági tevékenységek osztályozási rendszere – NACE Rev.1
	c	bányászat
	ca	energiahordozó bányászata
	ca10	szénbányászat, tüzelőanyagkitermelés
	ca11	kőolaj-, földgázkitermelés, -szolgáltatás
	ca12	urán-, tóriumérc-bányászat
	cb	egyéb ásványbányászat
	cb13	fém tartalmú érc bányászata
	cb14	egyéb bányászat
	d	feldolgozóipar
	da	élelmiszer, ital, dohány gyártása
	da15	élelmiszer, ital gyártása
	da16	dohánytermék gyártása
	db	textília, textiláru gyártása
	db17	textília gyártása
	db18	ruházati termék gyártása; szőrmekikészítés, -konfekcionálás
	dc	bőrtermék, lábbeli gyártása
	dc19	bőrkikészítés; táskafélék, szíjzat, lábbeli gyártása
	dd	fafeldolgozás
	dd20	fafeldolgozás, fonottáru gyártása
	de	papírgyártás, kiadói, nyomdai tevékenység
	de21	papír, papírtermék gyártása
	de22	kiadói, nyomdai tevékenység, egyéb sokszorosítás
	df	kokszyártás, kőolaj-feldolgozás, nukleáris fűtőanyag gyártása
	df23	kokszyártás, kőolaj-feldolgozás, nukleáris fűtőanyag gyártása
	dg	vegyi anyag, termék gyártása
	dg24	vegyi anyag, termék gyártása
	dh	gumi-, műanyag termék gyártása
	dh25	gumi-, műanyag termék gyártása
	di	egyéb nemfém ásványi termék gyártása
	di26	egyéb nemfém ásványi termék gyártása
	dj	fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása
	dj27	fémalapanyag gyártása
	dj28	fémfeldolgozási termék gyártása
	dk	gép, berendezés gyártása
	dk29	gép, berendezés gyártása
	dl	villamos gép, műszer gyártása
	dl30	iroda-, számítógépgyártás
	dl31	máshova nem sorolt villamos gép, készülék gyártása
	dl32	híradás-technikai termék, készülék gyártása
	dl33	műszergyártás
	dm	járműgyártás

dm34	közúti jármű gyártása
dm35	egyéb jármű gyártása
dn	máshova nem sorolt feldolgozóipar
dn36	bútorgyártás; máshova nem sorolt feldolgozóipari termék gyártása
dn37	nyersanyag visszanyerése hulladékból
e	villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás
e40	villamosenergia-, gáz-, gőz-, melegvízellátás
e41	víztermelés, -kezelés, -elosztás
f	építőipar
f45	építőipar
g	kereskedelem, javítás
g50	jármű-, üzemanyag-kereskedelem
g501	gépjármű-kereskedelem
g502	gépjárműjavítás
g503	gépjárműalkatrész-kereskedelem
g504	motorkerékpár, -alkatrész kereskedelme, javítása
g505	üzemanyag-kiskereskedelem
g51	nagykereskedelem
g511	ügynöki nagykereskedelem
g512	mezőgazdasági termék nagykereskedelme
g513	élelmiszer-, ital-, dohányáru-nagykereskedelem
g514	fogyasztási cikk nagykereskedelme
g515	nem mezőgazdasági eredetű anyag, hulladék nagykereskedelme
g516	gép-, berendezés-nagykereskedelem
g517	egyéb nagykereskedelem
g52	kiskereskedelem
g521	vegyes kiskereskedelem
g522	élelmiszer-, ital-, dohányáru-kiskereskedelem
g523	gyógyszer, gyógyászati termék, illatszert kiskereskedelme
g524	fogyasztási cikk kiskereskedelme
g525	használtcikk-kiskereskedelem
g526	nem bolti kiskereskedelem
g527	fogyasztási cikk javítása
h	szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás
h55	szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás
i	szállítás, raktározás, posta, távközlés
i60	szárazföldi, csővezetékes szállítás
i61	vízi szállítás
i62	légi szállítás
i63	szállítást kiegészítő tevékenység, utazásszervezés
i64	posta, távközlés
k	ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás
k70	ingatlanügyletek
k71	kölcsönzés
k72	számítástechnikai tevékenység
k73	kutatás, fejlesztés
k74	gazdasági tevékenységet segítő szolgáltatás

2.	VARIABLE	Gazdasági mutatószám
		v11210 Telephelyek száma
		v13320 Kereset
		v15110 Bruttó beruházás tárgyi eszközökbe
		v16110 Foglalkoztatottak száma
		v91290 Bruttó foglalkoztatási ráta
		v94310 Foglalkoztatás részesedése a teljes feldolgozóiparból
		v94414 Egy foglalkoztatottra jutó beruházás
3.	GEO	NUTS-99 szerinti geopolitikai egységek: NUTS 2 szinten
4.	TIME	1995-től (évente)

Megjegyzés:

A gazdaságszerkezeti statisztika (SBS) pénzügyi adatai millió euróban/ECU-ben szerepelnek.

Az egy főre jutó értékek ezer euróban/ECU-ben szerepelnek.

S2CRED   Hitelintézeti statisztika

Dimenziók:

1.	PRIORITY	Az adatgyűjtés prioritása
		v Adatgyűjtés önkéntes alapon
		o Opcionális
2.	UNIT	Mértékegység
		nbr (Abszolút) szám
		mio_eur Millió euró (1999. I. 1-től)/ECU (1998. XII. 31-ig)
3.	VARIABLE	Gazdasági mutatószám
		v11210 Telephelyek száma
		v13320 Kereset
		v16110 Foglalkoztatottak száma
4.	NACE	Gazdasági tevékenységek osztályozása – NACE Rev.1
	j6512_652	Összes hitelintézet
	j6512	Egyéb monetáris tevékenység
	j6522	Egyéb hitelnyújtás
5.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
6.	TIME	1997-től (évente)

X_SBS   Gazdaságszerkezeti statisztika gazdasági tevékenység szerint – tagjelölt országok

Dimenziók:

1.	NACE	A gazdasági tevékenységek osztályozási rendszere – NACE Rev.1
		c bányászat
		ca energiahordozó bányászata
		ca10 szénbányászat, tüzelőanyag-termelés
		ca11 kőolaj-, földgáztermelés, -szolgáltatás
		ca12 urán-, tóriumérc-bányászat
		cb egyéb ásványbányászat
		cb13 fémtartalmú érc bányászata
		cb14 egyéb bányászat

d	feldolgozóipar
da	élelmiszer, ital, dohány gyártása
da15	élelmiszer, ital gyártása
da16	dohánytermék gyártása
db	textília, textiláru gyártása
db17	textília gyártása
db18	ruházati termék gyártása; szőrmekikészítés, -konfekcionálás
dc	bőrtermék, lábbeli gyártása
dc19	bőrkikészítés; táskafélék, szíjzat, lábbeli gyártása
dd	fafeldolgozás
dd20	fafeldolgozás, fonottáru gyártása
de	papírgyártás, kiadói, nyomdai tevékenység
de21	papír, papírtérkép gyártása
de22	kiadói, nyomdai tevékenység, egyéb sokszorosítás
df	kokszyártás, kőolaj-feldolgozás, nukleáris fűtőanyag gyártása
df23	kokszyártás, kőolaj-feldolgozás, nukleáris fűtőanyag gyártása
dg	vegyi anyag, termék gyártása
dg24	vegyi anyag, termék gyártása
dh	gumi-, műanyag termék gyártása
dh25	gumi-, műanyag termék gyártása
di	egyéb nemfém ásványi termék gyártása
di26	egyéb nemfém ásványi termék gyártása
dj	fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása
dj27	fémalapanyag gyártása
dj28	fémfeldolgozási termék gyártása
dk	gép, berendezés gyártása
dk29	gép, berendezés gyártása
dl	villamos gép, műszer gyártása
dl30	iroda-, számítógépgyártás
dl31	máshova nem sorolt villamos gép, készülék gyártása
dl32	híradás-technikai termék, készülék gyártása
dl33	műszergyártás
dm	járműgyártás
dm34	közúti jármű gyártása
dm35	egyéb jármű gyártása
dn	máshova nem sorolt feldolgozóipar
dn36	bútorgyártás; máshova nem sorolt feldolgozóipari termék gyártása
dn37	nyersanyag visszanyerése hulladékból
e	villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás
e40	villamosenergia-, gáz-, gőz-, melegvízellátás
e41	víztermelés, -kezelés, -elosztás
f	építőipar
f45	építőipar
g	kereskedelem, javítás
g50	jármű-, üzemanyag-kereskedelem
g501	gépjármű-kereskedelem

	g502	gépjárműjavítás
	g503	gépjárműalkatrész-kereskedelem
	g504	motorkerékpár, -alkatrész kereskedelme, javítása
	g505	üzemanyag-kiskereskedelem
	g51	nagykereskedelem
	g511	ügynöki nagykereskedelem
	g512	mezőgazdasági termék nagykereskedelme
	g513	élelmiszer-, ital-, dohányáru-nagykereskedelem
	g514	fogyasztási cikk nagykereskedelme
	g515	nem mezőgazdasági eredetű anyag, hulladék nagykereskedelme
	g516	gép-, berendezés-nagykereskedelem
	g517	egyéb nagykereskedelem
	g52	kiskereskedelem
	g521	vegyes kiskereskedelem
	g522	élelmiszer-, ital-, dohányáru-kiskereskedelem
	g523	gyógyszer, gyógyászati termék, illatszer kiskereskedelme
	g524	fogyasztási cikk kiskereskedelme
	g525	használtcikk-kiskereskedelem
	g526	nem bolti kiskereskedelem
	g527	fogyasztási cikk javítása
	h	szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás
	h55	szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás
	i	szállítás, raktározás, posta, távközlés
	i60	szárazföldi, csővezetékes szállítás
	i61	vízi szállítás
	i62	légi szállítás
	i63	szállítást kiegészítő tevékenység, utazásszervezés
	i64	posta, távközlés
	k	ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás
	k70	ingatlanügyletek
	k71	kölcsönzés
	k72	számítástechnikai tevékenység
	k73	kutatás, fejlesztés
	k74	gazdasági tevékenységet segítő szolgáltatás
2.	VARIABLE	Gazdasági mutatószám
	v11210	Telephelyek száma
	v13320	Kereset
	v15110	Bruttó beruházás tárgyi eszközökbe
	v16110	Foglalkoztatottak száma
	v91290	Bruttó foglalkoztatási ráta
	v94310	Foglalkoztatás részesedése a teljes feldolgozóiparból
	v94414	Egy foglalkoztatottra jutó beruházás
3.	GEO	Statisztikai régiók 2. szinten
4.	TIME	1995-től (évente)

9. Egészségügyi statisztika

9.1. Általános tudnivalók

Halálokok

Az adatok forrása és minősége

Az Eurostat haláloki statisztikája az Eurostat NUTS 2 szinten gyűjtött haláloki statisztikai adatait jelenti (a továbbiakban COD-adatok).

Ezek az idősorok 1994 óta tartalmazzák COD-adatokat (kivéve Belgiumot, ahol 1993 óta), nemek, 65 halálok, illetve ország szerinti bontásban – és NUTS 2 szinten az Európai Unió esetében.

A táblázatok az abszolút számokat és a nyers halálozási arányszámokat tartalmazzák az országosnál részletesebb bontásban. Régiós szinten csak a nyers halálozási arányok szerepelnek. A standardizált rátákat a későbbi változatok fogják tartalmazni az alábbiakban szereplő indokok miatt.

Az ebben az idősorban szereplő adatok a nemzeti statisztikai hivatalok és a 15 EU-tagállam kijelölt kormányzati szervei által szolgáltatott adatokból származnak. Az idősor összeállításában különösen nagy segítséget nyújtott az Eurostat „Haláloki statisztika” munkacsoportja (TF/COD).

Az adatok minősége annak a függvénye, hogy az egyes országokban hogyan történik a halálokokra vonatkozó információk bejelentése és osztályozása. Az európai országokban viszonylag egységes a haláloki adatok gyűjtésének gyakorlata (halotti bizonyítvány, Betegségek Nemzetközi Osztályozása...). Mindezen hasonlóságok ellenére azonban jelentős kérdések maradnak a minőség és az összehasonlíthatóság területén. Fontos megemlíteni, hogy az egyes országok között eltérések okozhatnak az igazolás- (bizonyítványkiadási) és/vagy a kódolásbeli különbségek, főként olyan különleges esetekben, mint a balesetek, a kábítószerrel való visszaélés vagy az alkoholhoz kötődő halálozások.

1993-ban az Eurostat elhatározta, hogy a Közösség szintjén vizsgálja felül a haláloki statisztikák bejelentésének gyakorlatát, és oldja meg az adatok összehasonlíthatóságának problémáját. A jövőre vonatkozó javaslatokat támogatta az „Egészségügy-statisztikai” munkacsoport (WG), amely 1996. februári értekezletén létrehozta a „haláloki statisztikai” munkacsoportot (TF/COD).

Ennek a TF/COD munkacsoportnak általános célja a haláloki adatok minőségének és összehasonlíthatóságának javítása. Konkrét céljai:

- i. az adatok minőségének javítását és a halálokok bejelentését kezdeményezni;
- ii. egyes halálokokkal (pl. pontatlanul definiált okok, erőszakos halál, alkoholhoz vagy kábítószerrel való visszaéléshez kötődő halálozások) kapcsolatos módszertani problémák vizsgálata;
- iii. javaslattétel a tagállamok részére a minőség és összehasonlíthatóság javítását illetően.

Az SC8-INSERM (a francia egészségügyi és orvostudományi kutatóintézet) 1997-ben készített egy felmérést az EU-tagállamok haláloki nyilvántartásairól az Eurostat számára az

Eurostat TF/COD munkacsoportjának támogatásával, aminek alapján áttekintést kaphatunk az európai országok bizonyítványkitöltési és kódolási gyakorlatáról. Jelenleg további információk gyűjtése folyik a különleges figyelmet igénylő halálokokról, az ismeretlen és rosszul meghatározott okok kérdéséről és a törvényszéki vizsgálatokkal és a bizalmas adatokkal kapcsolatos problémákról, továbbá a külső és ismeretlen okok esetében alkalmazott bizonyítványkitöltési szabályokról.

Halálokok összevont európai listája

Az Eurostat demográfiai statisztikai adataihoz korábban egy 11 csoportba összevont halálloki listát használt. Az Eurostat javasolta, hogy változzon a halálloki statisztikai beszámolás gyakorlata. Erről 1995-ben tárgyalások folytak valamennyi tagállammal, amelyek bele is egyeztek, hogy együttműködnek egy EU-szintű, részletesebb adatgyűjtés kialakításában.

Az egészségügy-statisztikai munkacsoport megbízta a halálloki statisztikai munkacsoportot, hogy az Eurostattal közösen dolgozza ki a gyakorlati teendőket és a technikai részleteket.

Minden tagállam üdvözölte egy összevont halálloki lista használatát, mint a halálozási adatok nemzetközi összehasonlíthatóságának fontos eszközét elsősorban a regionális szintű elemzésekben és a hosszú távú eredmények – mint például visszatekintő tanulmányok és halálozási előrejelzések – elemzésében. Azok a tagállamok, amelyek már országos szinten is rendelkeznek ilyen összevont listával, illetve listákkal, az európai összevont listát kiegészítésként használhatják.

A tagállamok által használt legkülönbözőbb listák és a WHO nemzetközi összefoglaló táblázatos listáinak alapos vizsgálata után – a halálloki munkacsoport segítségével – elkészült a halálokok 65-ös listája, mely tartalmazza a legfontosabb halálokokat az EU-ban. A listában szereplő halálokok kiválasztásának alapjául az alábbi szempontok szolgáltak:

- legyenek összefüggésben az EU halandósági jellemzőivel,
- álljanak kapcsolatban a nemzeti és a regionális (vagy mélyebb tagolású) egészségügyi programokkal,
- biztosítsák a NUTS 2 régiós szinten való feloszthatóságot,
- játsszanak különösen fontos szerepet a halálozási tendenciák és előrejelzések területén,
- tartozzanak a „gyakran ismételt kérdések” körébe.

A jelenlegi 65-ös lista kiválasztásának másik fontos szempontja volt, hogy a tagállamok a Betegségek Nemzetközi Osztályozásának (BNO) (Egészségügyi Világszervezet) nem egyforma szintjén gyűjtik az adataikat – egy részük 3-pozíciós, a többi 4-pozíciós mélységig megy le –, illetve valamennyien nem ugyanabban az évben vezették be a BNO 10. módosított változatát. Ez pedig 5–10 évig komolyan akadályozni fogja, hogy összehasonlítható európai szintű halálloki statisztikákat gyűjtsenek. Mivel a meglevő összevont listák a BNO különféle változataihoz nem voltak használhatók, ügyeltek arra, hogy a 65-ös listán szereplő mind a 65 ok összhangban legyen a BNO valamennyi változatával. Egy olyan összevont halálloki lista jött tehát létre, amely összhangban van a BNO 8., 9. és 10. módosított változatával is.

Alapadatok

Az első két idősorban területi bontásban, nemek szerint, 5 éves korcsoportonként és halálokok (a 65 halálok listája) szerint szerepelnek az adatok. Az első adatsor a *halálozások abszolút számát* tartalmazza. A második a *100 000 főre jutó kor szerinti halálozási arányszámokat* tartalmazza nemek szerinti bontásban. A **standardizált arányszámok** csak az országos adatokra vonatkoznak, régiók szintjén csak nyers halálozási ráták szerepelnek. A régiós szintű

standardizált arányszámok az újabb közlésekben már szerepelni fognak. Fontos észrevennünk, hogy az abszolút szám és a nyers halálozási ráta adott ország szintjén jelzi a betegség súlyát, míg a standardizált arányszámok az országok és régiók közötti különbségeket mutatják, és a fő tendenciák bemutatásához használhatók.

A harmadik idősor országos és regionális (NUTS 2) szinten közli a 100 000 főre jutó *nyers halálozási rátákat* nemek, 10 éves korcsoportok és halálokok (a 65-ös lista) szerinti bontásban. A bizalmas adatok szempontjait szem előtt tartva néhány halálokok, illetve korcsoport összevonásra került.

Mivel az Eurostat NUTS 2 szinten fogja végezni az összehasonlításait, a halálozások száma a lista egyes halálokai esetében nagyon alacsony lesz, így előállhat a „kis számok” problémája. Amennyiben a halálozások száma valamely halálokok esetében például 2 egy adott évben, a következő évben pedig újabb kettővel nő, akkor e halálokok esetében „megduplázódott” az összes halálozás és a halálozási ráta, tehát egyik évről a másikra nem tekinthető stabilnak. Emiatt a regionális szintű adatok esetében legalább hároméves gördülőátlagokat kell alkalmazni, így szűrve ki a félrevezető ingadozásokat. Már folyamatban vannak a megfelelő számítások: a standardizált regionális arányszámok a jövőben részét képezhetik a NewCronos adatbázisnak.

Országos szinten a halálozások száma nem minősül túl alacsonynak, ezért a közvetlen standardizálás módszere megbízhatóan alkalmazható egy év adatai alapján is.

Az egészségügyben foglalkoztatottak

Orvosok

Különböző fogalmakkal találkozhatunk, amikor NUTS 2 szinten kívánunk adatokat gyűjteni az orvosok számáról. Az országos szintű adatok területi felosztása a működő orvosok és a praktizálásra jogosult orvosok kritériuma szerint is megvalósulhat, amit NUTS 2 szinten igen nehéz megvalósítani.

- Több országban (Belgium, Dánia, Egyesült Királyság, Franciaország, Görögország, Németország) a **működő** orvosokra vonatkoznak az adatok. Ez a kategória felöleli a praxis-sal rendelkező, illetve a praxis nélküli orvosokat is (iparban, közigazgatásban, a kutatás területén stb. foglalkoztatottak).
NB. Az adatok jelenthetik csupán a praktizáló orvosok alkategóriáját is (Luxemburg 1987 óta, Írország).

- Más országok (Finnország, Hollandia, Olaszország, Portugália, Spanyolország) ettől eltérően a „**praktizálásra jogosultak**” fogalmát használják, amikor az orvosok számáról gyűjtenek adatokat. A legtöbb esetben az orvosi kamaránál bejegyzetteket értik alatta. Ez a fogalom a működő mellett a nem dolgozó orvosokat is jelentheti. Az orvos praktizálásra jogosult lehet akkor is, ha nincs orvosi praxisa (dolgozhat az iparban, lehet kutató stb.), illetve ha nem dolgozik (lehet munkanélküli).

Országon belül is lehetnek eltérések a fogalmak között. Olaszországban például az országos adatok a praktizálásra jogosult orvosokra vonatkoznak, míg régiós szinten a praxis-sal rendelkezők fogalmát alkalmazzák. Az adatok különböző forrásokból származhatnak. Az orvosi kamara gyűjtheti az adatokat például valamennyi praktizálásra jogosult orvostól, miközben a statisztikai hivatalok vagy az egészségügyi minisztériumok adatai a működő vagy – szűkebb értelmezésben – a praxis-sal rendelkező orvosokra vonatkoznak.

Mivel ügyelni kell az adatok összehasonlíthatóságára, az Eurostat több éve próbálja megérteni az egyes országok által küldött adatok mögötti fogalmakat. Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy jelenleg nem igazán összehasonlíthatók az adatok. Az alábbiakban az egyes tagállamokra vonatkozó részletesebb magyarázatok találhatók.

Összefoglaló táblázat az orvosok számára vonatkozó adatok fogalmairól

	Működő		Regisztrált, függetlenül attól, hogy praktizál	Praktizálás-ra jogosult	Megjegyzés
	orvosi praxissal rendelkező				
Ausztria	X				
Belgium	X				sztomatológusokkal (fogszakorvosokkal) együtt
Dánia	X				
Egyesült Királyság	X				sztomatológusokkal együtt; csak az N.H.S. adatai
Finnország				E	
Franciaország	X				sztomatológusokkal együtt
Görögország	X				
Hollandia				E	minőségi probléma
Írország			X	E	Az adatok minden írországi lakcímű személyre vonatkoznak, akik orvosként szerepelnek az orvosok általános nyilvántartásában, függetlenül attól, hogy mely szakterületen dolgoznak, illetve hogy praktizálnak-e. Az 1992 előtti adatok csak a 65 év alatti személyeket tartalmazzák, míg 1992-től minden korosztályra kiterjednek a számok.
Luxemburg	X				sztomatológusokkal együtt. 1987 óta csak a praktizáló orvosok
Németország	X				az új Bundeslandokkal és Kelet-Berlinnel együtt
Olaszország				E	1985-ig a fogorvosokkal együtt, 1985 óta fogorvosok nélkül
Portugália				E	sztomatológusokkal együtt; nem minden kórház adata.
Spanyolország				E	
Svédország	X				

N.B.: a „doktor” és „orvos” kifejezések szinonimaként szerepelnek.

Fogorvosok

Különböző fogalmakkal találkozhatunk, amikor NUTS 2 szinten kívánunk adatokat gyűjteni a fogorvosok számáról. Az országos szintű adatok területi felosztása a működő orvosok és a praktizálásra jogosult orvosok kritériuma szerint is megvalósulhat, amit NUTS 2 szinten igen nehéz megvalósítani.

- Több országban (Ausztria, Egyesült Királyság, Franciaország, Görögország, Németország) a **működő** fogorvosokra vonatkoznak az adatok. Ez a kategória a praxissal rendelkező és a praxis nélküli fogorvosokat is (iparban, közigazgatásban, a kutatás területén stb. foglalkoztatottak) tartalmazza.
Az adatok jelenthetik csupán a praktizáló fogorvosok alkategóriáját is (Dánia, illetve Luxemburg 1987 óta).
- Más országok (Belgium, Finnország, Hollandia, Írország, Portugália, Spanyolország) ettől eltérően a „**praktizálásra jogosultak**” fogalmát használják az adatgyűjtéskor. *A legtöbb esetben* a szakmai kamaránál bejegyzetteket értik alatta. Ez a fogalom a működő mellett a nem dolgozó fogorvosokat is jelentheti. A fogorvos praktizálásra jogosult lehet akkor is, ha nincs fogorvosi praxisa (dolgozhat az iparban, lehet kutató stb.), illetve ha nem dolgozik (lehet munkanélküli).

Mivel ügyelni kell az adatok összehasonlíthatóságára, az Eurostat több éve próbálja megérteni az egyes országok által küldött adatok mögötti fogalmakat. Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy jelenleg nem igazán összehasonlíthatók az adatok. Az alábbiakban az egyes tagállamokra vonatkozó részletesebb magyarázatok találhatók.

Összefoglaló táblázat a fogorvosok számára vonatkozó adatok fogalmairól

	Működő		Praktizálás- ra jogosult	Megjegyzés
	fogorvosi praxissal rendelkező	praxis nél- küli		
Ausztria	X	X		
Belgium			E	sztomatológusok nélkül
Dánia	X			
Egyesült Királyság	X	X		csak az N.H.S adatai; sztomatológusok nélkül
Finnország			E	
Franciaország	X	X		szájsebészek nélkül
Görögország	X	X		
Hollandia			E	
Írország	X	X	E	Az adatok valamennyi sze- mélyre vonatkoznak, aki sze- repel a Dental Council of Ireland nyilvántartásában. Nem dolgozó fogorvosok is szerepelhetnek benne.
Luxemburg	X			1985 óta „orvos-fogorvosok” is; 1987 óta csak a praktizáló fogorvosok; szájsebészek nélkül
Németország	X	X		az új Bundeslandok és Kelet- Berlin is
Olaszország			E	1985-ig az orvosok számában szerepel

Portugália			E	
Spanyolország			E	
Svédország	X	X		

Gyógyszerészek

Ennek az adatsornak elviekben az (önálló vagy foglalkoztatott) **működő** gyógyszerészek számát kell tartalmaznia. A működő gyógyszerészek jelentik a gyógyszertárban dolgozókat, valamint a gyógyszeriparban, a közigazgatásban, a kutatás stb. területén dolgozókat egyaránt. Az adatok nem tartalmazzák a külföldön dolgozó gyógyszerészeket, viszont magukba foglalják a praktizálásra jogosult külföldi gyógyszerészeket.

N.B.: Egyes országok Eurostatnak küldött adatai csak a gyógyszertárakban dolgozó gyógyszerészek csoportját ölelik fel.

Más országoknál a szakmai kamaránál regisztrált gyógyszerészeket jelölik az adatok. Ők **jogosultak** hivatásuk **gyakorlására**. Ebben az esetben a működő és a nem dolgozó (például munkanélküli) gyógyszerészeket is számításba veszik.

Ismét más országokban az adatok csupán a gyógyszertárak számát mutatják.

Összefoglaló táblázat a gyógyszerészek számára vonatkozó adatok fogalmairól

	Működő		Praktizálás- ra jogosult	Megjegyzés
	gyógyszer- tárban dol- gozó	iparban, kutatásban stb. dolgozó		
Ausztria	X			
Belgium			X	
Dánia				
Egyesült Királyság	X			a régiók szintjén gyógyszerészek (<i>community pharmacists</i>), országosan regisztrált gyógyszertárak (<i>registered pharmacies</i>)
Finnország			E	
Franciaország	X	X		gyógyszerészeti asszisztensekkel együtt
Görögország				gyógyszertárak száma
Hollandia	X			
Írország			E	
Luxemburg			E	
Németország	X	nem		
Olaszország			E	az adatok még nem állnak rendelkezésre
Portugália			E	
Spanyolország			E	
Svédország			E	Egyéb kategóriák is

Ápolók

A kutatás minden olyan egészségügyben dolgozóra vonatkozik, akit az EU tagállamaiban az „ápoló” fogalmával jelölnek. Különösen hangsúlyos a szerepe az EU-ban „általános ápolásért

felelős nővérek”-ként ismert kategóriának. Ugyanakkor a tagállamok egy része az ápolószemélyzet más kategóriáit – leginkább a segédápolókat (second level nurses) és a szakápolókat – is számon tartja. Számbavételre kerülnek a szülésznők is.

Általános ápolásért felelős nővérek („általános ápolók” /az Európai Tanács fogalma/): lásd az EGK 77/452 és 77/453 számú direktíváit és azok 1989. X. 10-i és 1989. X. 30-i módosításait.

Az EU az ápolószemélyzet képzésének egy sor olyan minimálisan szükséges követelményét fogalmazta meg, amely biztosítja az ápolói munkaerő szabad mozgását a tagállamok között. Azokról az általános ápolókról van szó, akik legalább hároméves általános alapképzést kaptak. Az EU ápolással kapcsolatos direktívái a következő minimális képzési követelményeket említik:

- ◆ 10 éves általános közoktatás, amelyet bizonyítvány, oklevél vagy egyéb, az adott tagállam illetékes hatóságai vagy testületei által kiállított formális minősítés vagy olyan bizonyítvány tanúsít, amely egy ápolóképző iskolai felvételnek megfelelő képesítő vizsgát igazol (az EK 77/453/EGK, valamint 89/595/EGK direktívái 2. cikkének /B/ pontja);

és

- ◆ egy kifejezetten szakmai jellegű nappali képzés, amelynek ki kell terjednie a direktíva függelékében bemutatott program tantárgyaira és 3 éves tanfolyami vagy 4600 órás elméleti és klinikai képzést kell felölelnie (az EK 77/453/EGK, valamint 89/595/EGK direktívái 2. cikkének /B/ pontja).

Az „általános ápolókra (EK)” vonatkozó 1977 előtti adatokat egyenértékűnek tekintjük az „általános ápolók (EK)” kategória 1977 utáni adataival. Ha viszont az EK ápolásra vonatkozó direktívái jelentős változásokat eredményeztek az oktatási programokban, és ennek következtében az 1977 előtti és utáni számok nem összehasonlíthatók, akkor az összehasonlító táblázatokban szerepelni fognak, hogy melyek ezek a változások, illetve milyen mértékben befolyásolják az adatok összehasonlíthatóságát.

Összefoglaló táblázat az ápolók és szülésznők számára vonatkozó adatok fogalmairól

	Általános ápolók (EK)	Szakápolók	Segédápolók (second level nurses)	Szülésznők	Gondozó személyzet	Megjegyzés
Ausztria						
Belgium	x	x	x			A szakápolók adatai tartalmazták az otthoni ellátás és a szülésznők adatait is.
Dánia	x				x	A szülésznők adatai nincsenek elkülönítve. Több olyan feladat, amelyet más tagállamokban a segédápolók látnak el, a gondozó személyzet feladatkörébe tartozik
Egyesült Királyság	x	x	x	x	x	Az általános és a segédápolókat csak a magántulajdonú ápolási otthonok esetében különböztetik meg (a kórházaknál nem).
Finnország						

Franciaország	x	x		x	x	A szakápolók csak a pszichiátriai ápolókat tartalmazzák.
Görögország	x		x	x	x	Nem tesznek különbséget általános és szakápoló között.
Hollandia	x	x	x			A szakápolók konkrétan a pszichiátriai ápolókat és a szellemi fogyatékosok ápolóit jelentik. A segédápolók adatai az idősok otthonaiban és a házi segítségnyújtásban dolgozó ápolók adatait jelentik.
Írország	x	x		x		Az „általános ápolók” csoportjába tartoznak a szakápolók és a szülésznők. Az adatok az Ápolói Tanács (An Bord Altranais – The Nursing Board) nyilvántartásában szereplő valamennyi személyre vonatkoznak. A nyilvántartásban szerepelhetnek inaktív ápolók is.
Luxemburg	x		x	x	x	Nem tesz különbséget általános és szakápoló között.
Németország	x	x	x	x	x	A szakápolók a köz-, a sürgősségi és a pszichiátriai kórházaknak csak a gyermekgyógyászatban dolgozó nővéreit jelentik. A járóbeteg-ellátásban a szakápolók adatai tartalmazzák az idősellátásban dolgozó ápolókat és a vidéki családgondozókat is.
Olaszország	x			x		Az adatok csak az általános ápolókra és a szülésznőkre vonatkoznak.
Portugália	x					Valamennyi csoport az általános ápolók kategóriában található
Spanyolország	x			x	x	Nem tesznek különbséget általános és szakápoló között. A gondozó személyzet adatai tartalmazzák a segédápolók adatait is.
Svédország						

Egészségügyi infrastruktúra (kórházi ágyak)

A kórházi ágyak esetében is gyakran eltérnek az egyes országok definíciói és adatkörei, ami nagymértékben csökkenti az összehasonlíthatóságot.

Összefoglaló táblázat a kórházi ágyak számára vonatkozó adatok fogalmairól

	Állami és magán	Ápolási otthonok és nappali ellátás is	Számbavétel	A statisztika megfigyelési körébe tartozó terület
Ausztria	igen	igen	A kórházi	a Krankenanstaltengesetz (kórházi törvény) nyilvántartási kritériumainak meg-

			törvény értelmé- ben ágy- nak minő- sülő ágyak száma	felelő kórházak ágyai.
Belgium	igen	igen	költségve- tésben tervezett ágyak	Azoknak az ágyaknak a száma, ame- lyeknek a költségvetés szerint a megfele- lő osztályokon meg kell lenniük.
Dánia	igen	igen		A pszichiátriai kórházak ágyszáma tar- talmazza a szomatikus betegségekkel foglalkozó kórházak ágyainak számát is.
Egyesült Királyság	csak álla- mi	igen	évi átlag (április 1- től márci- us 31-ig)	Az NHS fekvőbeteg-ellátása és minden a fekvőbeteg-ellátás fekvő- és járóbeteg- ellátóiban használt ágy (lásd a fogalmak és definíciók mellékelt listáját).
Finnország	igen	igen		A fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézmé- nyek rendelkezésre álló ágyainak száma. Intézmények: egyetemi kórházak, köz- ponti kórházak, egyéb általános kórház, egészségügyi központok, pszichiátriai kórházak és minden fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézmény pszichiátriai osztálya, magánkórházak, állami kórházak (kato- nai, börtönkórház stb.)
Franciaország	igen	igen	a decem- ber 31-ig használat- ban volt ágyak	Teljes körű kórházi ellátás (azokon a betegeket, sérülteket és várandós nőket felvevő és gondozó osztályokon és kór- termekben végzett munka, amelyek kór- házi ágygal rendelkeznek, és ahol diag- nózist, ellátást és ellenőrzést végző orvo- sok és asszisztenseik dolgoznak. A ma- gánkórházakat is tartalmazza.)
Görögország	igen (ki- véve a katonai kórháza- kat)	igen		Az ágyak száma az ország valamennyi egészségügyi intézményének összes olyan kórházi ágát jelenti, amely bete- gek fogadására alkalmas. A katonai kór- házak ágyai nem szerepelnek.
Hollandia	igen	nem		Az összes kórházi ágy adata valamennyi általános, egyetemi és szakkórházi, illet- ve elmegyógyintézeti ágyra kiterjed (kivéve az egészséges gyermekek kis- ágyait és a nappali ellátásban használt ágyakat). Nem tartalmazza az adatok a nappali ellátást nyújtó intézmények, a gyermek-egészségügyi otthonok, illetve az orvosi felügyelet alatt álló kisgyere- keket, az érzékelésben fogyatékosokat, továbbá a szellemi fogyatékosokat ellátó intézmények és az ápolási otthonok kór- házi ágyait.
Írország	csak álla- mi	nem	állami finanszí- rozású	Az adatok az állami finanszírozású akut (nonprofit, illetve az egészségügyi tanács által irányított) körzeti és pszichiátriai kórházak fekvőbetegeinek ágyait jelen-

				<p>tik. Nem tartalmazzák a magánkórházak és ápolási otthonok ágyait.</p>
Luxemburg	igen	igen	a nemzeti kórházi tervben rögzített	<p>A nemzeti kórházi tervben regisztrált valamennyi kórház fekvőbeteg-ellátásban használt ágyai. Rövid, átlagos és tartós bentmaradás.</p> <p>Az adatok tartalmazzák a pszichiátriák és az idősek otthonainak ágyszámát is.</p>
Németország	igen	nem	évi átlag	<p>Az ágyszám csak a kórházi fekvőbeteg-ellátásban használt ágyakat tartalmazza (a gondozóintézetek és rehabilitációs központok ágyait nem)</p>
Olaszország	igen (kivéve a katonai kórházakat)	nem	évi átlag	<p>Az ágyszám éves adat, amely tartalmazza a teljes fekvőbeteg-ellátás ágyait. Az adatok nem tartalmazzák a katonai kórházi ágyakat, a nappali ellátás kórházi ágyait és az ápolási otthonok ágyait.</p>
Portugália	igen	nem	december 31-ig használt kórházi ágyak	<p>A rendelkezésre bocsátott adatokra egy ún. fekvőbetegek részére történő ágyelosztási kritérium vonatkozik (minden kórházra, köztük a pszichiátriai gondozók és az egészséggondozó központok is). A kritérium definíciója az alábbi: az adatgyűjtés időpontjában (december 31.) a fekvőbeteg-ellátást nyújtó egészségügyi központ leltárába sorolt ágyak, illetve újszülöttek vagy gyermekek ágyainak száma (ez a nemzeti statisztikai rendszer egyik statisztikai fogalma). Az ágyszámba nem tartozik bele a sürgősségi betegellátásban, a műtét utáni betegellátást nyújtó osztályokon, az intenzív osztályokon és a dialízishez vagy nappali ellátásban használt ágyak száma. Az adatok csak a kórházakban és az egészségügyi központok fekvőbeteg-osztályain, a fekvőbeteg-ellátásban használt általános ágyakat tartalmazzák (érvényben levő elosztás).</p>
Spanyolország	igen	részben	a december 31-ig használatban volt ágyak	<p>A felvett betegek folyamatos kezelésére szánt ágyak, köztük az inkubátorok az újszülöttek számára is.</p> <p>Tartalmazza a szakkezelésekben (intenzív kezelés, koszorúvérőér-betegségek, égési sérülések kezelése) használt ágyakat is. Nem tartozik a megfigyelés körébe a szükséghelyzetben használt ágy, a betegmegfigyeléshez, a nappali ellátásban, a járóbeteg-haemodialízisben, a speciális próbavizsgálatokra használt kórházi ágy, továbbá az egészségügyi intézmény személyzetének és az újszülötteknek fenntartott kórházi ágy.</p>
Svédország	csak állami	nem		<p>Az adatok csak az állami és megyei tanácsai szektorra terjednek ki, tehát a magánsektorra nem. 1992 óta jelentős törés van az idősorokban, mivel egy reform következtében az idősek ellátásának felelősségi köre átkerült a megyei taná-</p>

				csoktól a települési önkormányzatokhoz. Sajnos az önkormányzatokra vonatkozóan nincsenek adatok. Ez azt jelenti, hogy azok a gondozásra szoruló idösek, akiknek nem kórházi egészségügyi ellátásra van szükségük, nem szerepelnek a statisztikákban (1992 óta). Most pedig gyakorlatilag lehetetlen a régebbi adatokat úgy újraszámítani, hogy azokban az idösek otthonai ne szerepeljenek.
--	--	--	--	---

További információk Antoni Montserrattól tudhatók meg az alábbi e-mail címen:

antoni.montserrat@cec.eu.int .

9.2. Az Eurostat kiadványai

Az egészségügy kulcsadatai, 2000, Eurostat. ISBN 92-894-0510-4

Egészségügyi Zsebkönyv 2001, Eurostat (2001. július)

9.3. Adatforrások

Az előzőekben leírtak.

9.4. Jogi háttér

Az egészségügy-statisztikai területi adatok szolgáltatásának alapját hallgatólagos megállapodás képezi.

9.5. Kapcsolattartó személy

Az egészségügyi statisztikával foglalkozó kapcsolattartó személy Filipe Alves, e-mail címe: filipe.alves@cec.eu.int .

Az egészségügyi statisztika módszertani kérdéseinek szakértője az E3 egységnél Antoni Montserrat, e-mail címe: antoni.montserrat@cec.eu.int .

9.6. A táblázatok jegyzéke

H2CAUSD Halálokok – Nyers halálozási ráták

H2PERS Az egészségügyben foglalkoztatottak abszolút és 1000 lakosra jutó száma

H2BEDS Kórházi ágyak abszolút és 1000 lakosra jutó száma

H2INFDIS Fertőző betegségek – bejelentett esetek és azok 100 000 lakosra jutó előfordulása

2003 során további három halálloki táblázat kerül be az adatbázisba:

- **H2CD_NR3** Abszolút szám (3 évre összesen)
- **H2CD_SD3** Standardizált halálozási ráta (3 éves átlag)
- **H2CD_CD3** Nyers halálozási ráta (3 éves átlag)

9.7. Részletes leírás

H2CAUSD

Halálokok, nyers halálozási ráták

Dimenziók:

1. SEX	M	Férfiak
	F	Nők
2. AGE	total	Összesen
	y0_14	15 évesnél fiatalabb
	y15_29	15–29
	y30_39	30–39
	y40_49	40–49
	y50_59	50–59
	y60_69	60–69
	y70_79	70–79
	y80_max	80 éves és idősebb
3. ICD	total	Valamennyi halálok (A00–Y89)
	01	Fertőző és élősdiek okozta betegségek (A00–B99)
	02	Gümőkór (TBC) (A15–A19, B90)
	03	Meningococcus-fertőzés (A39)
	04	AIDS (Humánimmunhiányvírus (HIV-) betegség) (B20–B24)
	05	Vírusos májgyulladás (B15–B19)
	06	Daganatok (C00–D48)
	07	Rosszindulatú daganatok (C00–C97)
	08	Az ajak, a szájüreg és a garat rosszindulatú daganata (C00–C14)
	09	A nyelőcső rosszindulatú daganata (C15)
	10	A gyomor rosszindulatú daganata (C16)
	11	A vastagbél rosszindulatú daganata (C18)
	12	A végbél és az anus rosszindulatú daganata (C19–C21)
	13	A máj és a májon belüli epeutak rosszindulatú daganata (C22)
	14	A hasnyálmirigy rosszindulatú daganata (C25)
	15	A gége, a légcső, a hörgő és a tüdő rosszindulatú daganata (C32–C34)
	16	A bőr rosszindulatú melanómája (C43)
	17	Az emlő rosszindulatú daganata (C50)
	18	A méhnyak rosszindulatú daganata (C53)
	19	A méh egyéb és k.m.n. részeinek rosszindulatú daganata (C54–C55)
	20	A petefészek rosszindulatú daganata (C56)
	21	A prosztata rosszindulatú daganata (C61)
	22	A vese rosszindulatú daganata, kivéve a vesemedencét (C64)
	23	A húgyhólyag rosszindulatú daganata (C67)
	24	A nyirok- és vérképzőszervek és rokon szervek rosszindulatú daganata (C81–C96)
	25	A vér és vérképző szervek betegségei és az immunrendszert érintő bizonyos rendellenességek (D50–D89)
	26	Endocrin, táplálkozási és anyagcsere-betegségek (E00–E90)
	27	Cukorbetegségek (E10–E14)

28	Mentális és viselkedészavarok (F00–F99)
29	Alkohol okozta mentális és viselkedészavarok (F10)
30	Gyógyszer-, méreg- és kábítószerfüggőség (F11–F16, F18–F19)
31	Az idegrendszer és az érzékszervek betegségei (G00–H95)
32	Agyhártyagyulladás (03-on kívül) (G00–G03)
33	A keringési rendszer betegségei (I00–I99)
34	Ischaemiás szívbetegségek (I20–I25)
35	A szívbetegség egyéb formái (I30–I33, I39–I52)
36	Agyérbetegségek (I60–I69)
37	A légzőrendszer betegségei (J00–J99)
38	Influenza (J10–J11)
39	Tüdőgyulladás (J12–J18)
40	Idült alsó légúti betegségek (J40–J47)
41	Asztma (J45–J46)
42	Az emésztőrendszer betegségei (K00–K93)
43	Gyomor-, nyombél- és gastrojejunalis fekély (K25–K28)
44	Krónikus májbetegség (K70, K73–K74)
45	A bőr és bőr alatti szövet betegségei (L00–L99)
46	A csont-, izomrendszer és kötőszövet betegségei (M00–M99)
47	Rheumatoid arthritis és osteoarthritis (M05–M06, M15–M19)
48	Az urogenitalis rendszer betegségei (N00–N99)
49	A vese és ureter rendellenességei (N00–N29)
50	Terhesség, szülés és gyermekágy betegségei (O00–O99)
51	A perinatalis szakban keletkező bizonyos állapotok (P00–P96)
	Veleszületett rendellenességek, deformitások és kromoszóma-abnormitások (Q00–Q99)
53	Az idegrendszer veleszületett rendellenességei (Q00–Q07)
54	A keringési szervrendszer veleszületett rendellenességei (Q20–Q28)
55	Máshova nem osztályozott panaszok, tünetek, kóros klinikai és laboratóriumi leletek (R00–R99)
56	Hirtelen csecsemőhalál-szindróma (R95)
57	A halálozás rosszul meghatározott és ismeretlen okai (R96–R99)
58	A sérülés és mérgezés külső okai (V01–Y89)
59	Balesetek (V01–X59)
60	Közlekedési balesetek (V01–V99)
61	Balesetszerű esések (W00–W19)
62	Káros anyagok által okozott balesetszerű mérgezés (X40–X49)
63	Öngyilkosság és önsértés (X60–X84)
64	Testi sértés (X85–Y09)
65	Nem meghatározott szándékú esemény (Y10–Y34)

4. GEO A NUTS-99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten

5. TIME 1992-től évente

Mértékegység: nyers halálozási ráták
(a korspecifikus halálozási ráták súlyozott átlaga)

H2PERS   Az egészségügyben foglalkoztatottak abszolút és 1000 lakosra jutó száma Dimenziók:

1.	UNIT	Mértékegység Nbr 1000hab	Abszolút szám 1000 lakosra
2.	STAFF	Egészségügyben dolgozók Phys Dentist Pharm Nurse	Orvosok Fogorvosok Gyógyszerészek Ápolók és szülésznők
3.	GEO	A NUTS-99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten	
4.	TIME	1993-tól évente	

H2BEDS   Kórházi ágyak abszolút és 1000 lakosra jutó száma Dimenziók:

1.	UNIT	Mértékegység Nbr 1000hab	Abszolút szám 1000 lakosra
2.	FACILITY	Hbeds hbeds_psy hbeds_acute	A kórházi ágyak teljes száma Pszichiátriai ágyak száma Az akut betegellátásban használt ágyak száma
3.	GEO	A NUTS-99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten	
4.	TIME	1993-tól évente	

H2INFDIS   Fertőző betegségek – bejelentett esetek és azok 100 000 lakosra jutó előfordulása

Dimenziók:

1.	UNIT	Mértékegység Nbr 100000hab	Abszolút szám 100 000 lakosra
2.	DISEASE	Betegségek gonoc_inf Gonococcus-fertőzések (kankós fertőzések) hepat_a Hepatitis A hepat_b Hepatitis B legio Legionellosis malaria Malária measles Kanyaró meningo Meningococcus okozta betegség mumps Mumpsz pertussis Szamárköhögés rubella Rubeola salmon Salmonellosis shigell Shigellosis tuberco Gümőkór (TBC) typh Hastífusz és paratífusz	
3.	GEO	A NUTS-99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten	
4.	TIME	1994-től évente	

10. Idegenforgalmi statisztika

10.1 Általános tudnivalók

Definíciók

Az idegenforgalmi statisztika regionális témaköre

- ◆ a kereskedelmi szálláshelyek kapacitásáról (létesítmények száma, szobaszám, férőhelyek száma); és
  - ◆ a kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalmának alakulásáról (vendégforgalom és vendégéjszakák száma belföldiek, illetve külföldiek szerinti bontásban)
- tartalmaz adatokat.

A csatlakozó országok adatainak gyűjtése 2003. folyamán történik.

A következőkben definiáljuk az idegenforgalom néhány kulcsszavát.

A kereskedelmi szálláshelyek kapacitása

Létesítmények száma

A telephely egy vállalkozás vagy annak egy része, amely földrajzilag meghatározott helyen található. Ezen a helyen vagy innen folytatja a gazdasági tevékenységet, amelyet, néhány kivételtől eltekintve, ugyanannak a vállalkozásnak a részére egy vagy több személy végez (lehet, hogy csak részmunkaidőben).

A szálláshely összhangban van a telephelynek mint termelési egységnek a definíciójával. Ez független attól, hogy a vendégek elszállásolása fő- vagy melléktevékenység. Mindez azt jelenti, hogy az összes olyan létesítményt a kereskedelmi szálláshelyek közé kell sorolni, amelynek a kapacitása meghaladja a nemzeti minimumot. Ez még akkor is áll, ha a forgalom döntő része éttermi vagy más szolgáltatásból származik.

Szobaszám

A szoba egy helyiség vagy egy szálláshely, vagy lakás több helyiségéből álló olyan bérelhető egység, amely tovább már nem osztható.

A szobák lehetnek egy-, két-, illetve többágyasak. Ez attól függ, hogy hosszú távra egy, kettő vagy több személy elszállásolására rendezték be (hasznos a szobákat is csoportosítani). A szobák száma az a szám, amely a létesítményben általában rendelkezésre áll a – legalább egy éjszakát eltöltő – vendégek elszállásolására, kivéve a személyzet által használt szobákat. Ha a szobát állandó tartózkodási helyként használják (több mint egy évig), akkor ez sem számít bele a szobaszámba. A fürdőszobák és a WC-k nem számítanak szobának. Az apartman a szoba egy speciális típusa: egy vagy több szobából áll, tartozik hozzá konyha, illetve saját fürdőszoba és WC. Az apartmanok lehetnek szállodai szolgáltatásokkal rendelkezők (az apartman szállodákban) vagy anélküliek. A víkendházak, a falusi házak, a kunyhók, a faházak, az üdülőházak és a villák szobaként, illetve apartmanként – azaz kiadható egységként – kezelhetők.

Férőhelyek száma

A létesítmény vagy a lakás férőhelyeinek (fekhelyeinek) számát azoknak a személyeknek a száma határozza meg, akik a létesítményben felállított ágyakban alhatnak. Nem kell figyelembe venni azokat a pótágyakat, melyeket a vendégek külön kérésére állítanak be. A férőhely kifejezés egyszemélyes ágyra vonatkozik, a kétszemélyes ágy két férőhelynek számít. Ez a mértékegység szolgál a különböző szálláshelyek kapacitásának a felmérésére. A férőhely lehet még táborhely vagy horgonyzó hajó – egy fő elszállásolására szolgáló – férőhelye. Egy kempingtábor sátorhelyét négy férőhelynek kell tekinteni, amennyiben a férőhelyek tényleges számát nem ismerjük.

Belföldiek, illetve külföldiek által eltöltött vendégéjszakák

Vendégéjszaka mindazon éjszaka, melyet a vendég egy kereskedelmi vagy magánszálláshelyen ténylegesen eltölt (ott alszik vagy tartózkodik), vagy amelyet regisztráltak (a fizikai jelenléte nem szükséges).

A vendégéjszakák számbavétele a vendég lakóhelye (ország) szerint történik havonként. Rendszerint az érkezés és a távozás időpontja nem esik egybe, de az éjfél után érkezők és még aznap távozők beleszámítanak a vendégéjszakák számába. Egy személyt ugyanabban az időpontban két szálláshelyen nem lehet nyilvántartani. Aki nem turistaként száll meg (például menekült), azt lehetőleg figyelmen kívül kell hagyni a vendégéjszakák számításakor.

A belföldről, illetve külföldről érkezők száma (vendégforgalom)

Érkezésről, illetve távozásról (vendégforgalomról) akkor beszélhetünk, ha valamely személy egy kereskedelmi vagy magánszálláshelyen megjelenik, és oda be-, illetve onnan kijelentkezik.

Statisztikailag nincs nagy különbség, ha az érkezések helyett a távozások számbavételére kerül sor. Nincs korhatár: a gyermekek számbavétele megegyezik a felnőttekével, még abban az esetben is, ha a gyermekek által eltöltött vendégéjszakák ingyenesek. Az érkezések nyilvántartása a vendég lakóhelye (ország) szerint és havonként történik.

Aki nem turistaként érkezik (pl.: menekült), azt lehetőség szerint figyelmen kívül kell hagyni. A kirándulók, akik csak napközben töltenek néhány órát (nem maradnak éjszakára, az érkezés és a távozás dátuma megegyezik) a létesítményben, nem szerepelnek a szálláshely-statisztikában.

Lakóhely (ország)

Valamely személynek az az ország (hely) a lakóhelye, ahol az illető

- i. az elmúlt év vagy 12 hónap legnagyobb részében lakott, vagy
- ii. ennél rövidebb ideig lakott, de szándékában áll 12 hónapon belül oda visszatérni, és abban az országban (helyen) lakni.

A külföldi turistákat lakóhelyük, nem pedig állampolgárságuk szerint kell csoportosítani. A turizmus szempontjából az a személy, aki egy másik országba (helyre) költözik, és egy évnél tovább kíván ott tartózkodni, azonnal egy tekintet alá esik az adott ország (hely) többi lakójával. Valamely országnak azok a külföldön lakó állampolgárai, akik ideiglenesen, látogatás céljából visszatérnek állampolgárság szerinti országukba, a külföldi látogatók közé tartoznak. Valamely személy állampolgársága az útleveleiben (vagy más, azonosításra szolgáló doku-

mentumban) szerepel, míg a lakóhely országa kérdés alapján határozható meg, vagy következtetni lehet rá például a személy lakcíméből.

Szálláshelyek

A szálláshely olyan létesítmény, amely turisták számára rendszeresen vagy alkalmilag biztosít éjszakai szálláslehetőséget.

A szálláshelyek típusai a következők:

- Kereskedelmi szálláshelyek
- Szállodák és hasonló létesítmények
- Egyéb kereskedelmi szálláshelyek
- Kempingek
- Szakosított létesítmények
- Magánszálláshelyek
- Bérelt szálláshelyek
- Egyéb magánszálláshelyek

Kereskedelmi szálláshelyek

Olyan szálláshelyek, amelyek éjszakai szálláslehetőséget biztosító szobával vagy más helyiséggel rendelkeznek, bennük a férőhelyek számának nagyobbak kell lennie, mint egy átlagos családot meghaladó nagyságú csoportra meghatározott minimális létszám, és a létesítmény – ami lehet nonprofit jellegű is – valamennyi férőhelye közös kereskedelmi vezetés alá tartozik.

Szállodák és hasonló létesítmények

A szállodák és hasonló létesítmények szobákkal rendelkeznek, a szobák száma meghalad egy meghatározott minimumot; közös kereskedelmi vezetés alatt állnak; többek között olyan szolgáltatásokat nyújtanak, mint a szobapincéri szolgálat, a napi ágyazás és a fürdőszoba és WC berendezési tárgyainak tisztántartása; osztályokba és csoportokba sorolhatók létesítményeik és szolgáltatásaik szerint; és nem tartoznak a szakosított létesítmények körébe.

Szállodák

Ide sorolhatók a szállodák, apartmanszállók, motelek, országúti vendégházak, tengerparti szállodák, szállást adó klubok, illetve olyan hasonló létesítmények, amelyek a napi ágyazáson, a szobák takarításán és a fürdőszoba és WC berendezési tárgyainak tisztántartásán túlmenően további szállodai szolgáltatásokat nyújtanak.

Hasonló létesítmények

Panziók, turistaszállások, illetve olyan hasonló szálláshelyek tartoznak ebbe a kategóriába, amelyek szobákkal rendelkeznek, és ahol korlátozott szállodai szolgáltatások – napi ágyazás, szobatakarítás és a fürdőszoba és WC berendezési tárgyainak tisztántartása – állnak rendelkezésre. Szintén ebbe a csoportba tartoznak a vendégházak, a „szoba reggelivel” ellátás és a falusi szállásadás.

Egyéb kereskedelmi szálláshelyek és szakosított létesítmények

Bármely turistáknak szánt létesítmény – lehet nonprofit jellegű is –, amely közös vezetés alá tartozik, és a minimális alapszolgáltatásokat ellátja (ebben nincs benne a napi ágyazás). Nem alapfeltétel, hogy szobákkal rendelkezzenek, ehelyett esetleg lehetnek lakás jellegű egységeik,

kempinghelyeik vagy közös hálótermeik is, és gyakran működnek a szálláshely-szolgáltatás mellett például az egészségügy, a szociális ellátás vagy a közlekedés területén is.

Üdülőházak (nyaralóházak)

Olyan közös vezetés alatt álló létesítmények – mint például a házcsoportok vagy üdülőházak –, amelyek lakás típusú szálláshelyekből állnak, és korlátozott szállodai szolgáltatást nyújtanak (napi ágyazást és takarítást nem végeznek).

Kempingek

Sátrak, lakókocsik, utánfutók és trélerlakások részére elkerített területeken fekvő kereskedelmi létesítmények. Közös vezetés alatt állnak, és idegenforgalmi szolgáltatásokat is nyújtanak (üzletek, információ és kikapcsolódási lehetőségek).

A kempingek a sátorozásra, a lakókocsiknak, a trélerlakásoknak és hasonlóknak fenntartott helyeket egyrészt olyan vendégeknek adják bérbe, akik egy éjszakára, néhány napra vagy néhány hétre maradnak, másrészt olyanoknak, akik egy szezonra vagy egy évre fix helyet kívánnak bérelni. A hosszú távra (egy évnél tovább) bérelt fix helyeket a magánszállásadás körébe lehet sorolni.

10.2. Az Eurostat kiadványai

- Idegenforgalmi Statisztikai Évkönyv, 2000 (1994–1998. évi adatok, CD-ROM)
- Idegenforgalmi trendek a mediterrán országokban, 2001
- Idegenforgalom – Európa, közép-európai országok, mediterrán országok, kulcsadatok 1999-2000
- A Közösség idegenforgalmi statisztikai módszertana
- Idegenforgalom Európában – 1995–1998. évi trendek
- A külföldi turizmusról készülő felmérések megtervezésének és végrehajtásának módszertani kézikönyve
- A kongresszus- és konferenciaturizmus statisztikai módszertani kézikönyve

10.3. Adatforrások

Az idegenforgalmi adatokat az Eurostat megfelelő, D3-as egységéhez küldik a tagországok. A területi adatokat azután ez a részleg küldi meg a területi osztálynak.

10.4. Jogi háttér

Az adatszolgáltatás az 1995. november 23-i 95/57/EK tanácsi irányelven alapul (HL L 291. szám, 1995. december 6).

10.5. Kapcsolattartó személy

Az idegenforgalmi statisztikával foglalkozó kapcsolattartó személy Anna Löff, e-mail címe: anna.loof@cec.eu.int .

Módszertani kérdésekben kérjük a D3-as egység szakértőjét, Hans-Werner Schmidtet keres-sék. E-mail címe: hanswerner.schmidt@cec.eu.int .

10.6. A táblázatok jegyzéke

t_3r	Szálláshelyek, szobák és ágyak száma – NUTS 3 szint – éves adatok 1994-től
t04_2r	Belföldi vendégek száma – NUTS 2 szint – éves adatok 1994-től
t05_2r	Belföldi vendégéjszakák száma – NUTS 2 szint – éves adatok 1994-től
t06_2r	Külföldi vendégek száma – NUTS 2 szint – éves adatok 1994-től
t07_2r	Külföldi vendégéjszakák száma – NUTS 2 szint – éves adatok 1994-től

10.7. Részletes leírás

Megjegyzés: a tagjelölt országok területi egységei (GEO-dimenzió) nem NUTS-egységek, hanem „statisztikai régiók”.

t_3r Szálláshelyek, szobák és ágyak száma –
NUTS 3 szint – éves adatok 1994-től

Dimenziók:

1.	INDICAT	Gazdasági indikátor
	a001	Szálláshelyek
	a002	Szobák
	a003	Férőhelyek
2.	ACTIVITY	a100 Szállodák és hasonló létesítmények
	b010	Kempingek
	b020	Nyarlóházak
	b040	Egyéb, máshova nem sorolt kereskedelmi szálláshelyek
	b100	Egyéb kereskedelmi szálláshely összesen
3.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 3 szinten
4.	TIME	1994-től évente

t04_2r Belföldi vendégek száma – NUTS 2 szint – éves adatok 1994-től

Dimenziók:

1.	ACTIVITY	a100 Szállodák és hasonló létesítmények
	b010	Kempingek
	b020	Nyarlóházak
	b040	Egyéb, máshova nem sorolt kereskedelmi szálláshelyek
	b100	Egyéb kereskedelmi szálláshely összesen
2.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
3.	TIME	1994-től évente

t05_2r Belföldi vendégéjszakák száma – NUTS 2 szint – éves adatok 1994-től

Dimenziók:

1.	ACTIVITY	a100 Szállodák és hasonló létesítmények
	b010	Kempingek
	b020	Nyarlóházak
	b040	Egyéb, máshova nem sorolt kereskedelmi szálláshelyek
	b100	Egyéb kereskedelmi szálláshely összesen
2.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
3.	TIME	1994-től évente

t06_2r Külföldi vendégek száma – NUTS 2 szint – éves adatok 1994-től

Dimenziók:

1.	ACTIVITY	a100	Szállodák és hasonló létesítmények
		b010	Kempingek
		b020	Nyarlóházak
		b040	Egyéb, máshova nem sorolt kereskedelmi szálláshelyek
		b100	Egyéb kereskedelmi szálláshely összesen
2.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten	
3.	TIME	1994-től évente	

t07_2r Külföldi vendégéjszakák száma – NUTS 2 szint – éves adatok 1994-től

Dimenziók:

1.	ACTIVITY	a100	Szállodák és hasonló létesítmények
		b010	Kempingek
		b020	Nyarlóházak
		b040	Egyéb, máshova nem sorolt kereskedelmi szálláshelyek
		b100	Egyéb kereskedelmi szálláshely összesen
2.	GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten	
3.	TIME	1994-től évente	

11. Szállítási és energiasztatistika

11.1. Általános tudnivalók

Energiagazdálkodás

A nettó villamosenergia-termelést az erőműből való kilépés után mérik, azaz miután levonták a kiegészítő (járulékos) szolgáltatások fogyasztását és az erőmű transzformátorainak veszteségét.

A hidroelektromos energia termelése magába foglalja a szél által létrehozott és a geotermikus villamos energia előállítását is.

Szállítás

A Közösség szállítási adatainak kidolgozásánál használt fogalmakat az Eurostat Szállítási Statisztikai Évkönyv című kiadványa foglalja össze.

Közlekedési eszközök

Az első táblázatsorozat egyes általános szállítási adatok területi megoszlását mutatja be:

- A közlekedési hálózatok adatai az utak (pl. autópálya), vasutak (pl. villamosított vasútvonalak) és belvízi utak (pl. csatornák) hosszát és típusát jelzik;
- a járműparkot a személygépkocsik (a vezetőt is számolva legfeljebb kilencüléses járművek), az autóbuszok (tíz vagy többüléses járművek), a különböző típusú haszongépjárművek (pl. áruszállító járművek, különleges célú járművek és közúti nyerges vontatók), a pótkocsik/utánfutók és a motorkerékpárok alkotják.

Személy- és áruszállítás

- Közúti szállítás: a felmérés a Közösség tagállamaiban regisztrált járművekre terjed ki, amelyek vagy egy adott tagállam területén, vagy a tagállam és egy másik ország között közlekednek. A legfeljebb 3,5 tonna hasznos teherbírású vagy legfeljebb 6 tonna engedélyezett összsúlyú járművek kihagyhatók a felmérésből.
- A tengeri és légi szállítás adatai a nemzeti és a külföldi forgalomra vonatkoznak. Előfordulhat, hogy a kisebb kikötők és repülőterek forgalma csak az országos adatokban szerepel.
- A tengeri szállításba beleszámítják a csak egy kikötőt érintő forgalmat is (élelmiszerellátás, halászat, part menti fűróberendezések közötti forgalom), kivéve a Német Szövetségi Köztársaságot, Franciaországot, Olaszországot és Dániát.
- A légi szállítás esetében a régió repülőterén átszálló utasokat kétszer veszik számba (egyszer érkezéskor, egyszer pedig induláskor). Azokat az utasokat viszont, akik ugyanazzal a repülőgéppel folytatják útjukat a jelentést küldő repülőtérrel, csak egyszer veszik számba – tranzitutasokként.

Közúti biztonság

- A közúti közlekedési balesetben meghaltak száma tartalmazza az áldozatok valamennyi csoportját (gyalogosok, kerékpárosok, motorkerékpárosok, autóvezetők stb.).

A áruszállító járművek által megtett útszakaszok

Ennek az adatcsoportnak a mutatói az áruszállítás függvényében mutatják be az európai régiókat. Kiemelt hangsúlyt kapnak az áruszállító járművek által megtett útszakaszok: mennyi útviszonylat indul, megy keresztül és végződik egy adott régióban, és hány kilométert tettek meg a járművek a régióon belül vagy valamely régióig.

Az indikátorok egy közlekedésmodellezési gyakorlat eredményeképpen jöttek létre, melyet a közúti közlekedési statisztika területi dimenziójának fejlesztésére végzett tanulmányhoz végeztek (ERDF-tanulmány 98/00/27/220). Ennek módszertani leírása megtalálható a mutatószámokról készült kísérőjelentésben.

11.2. Az Eurostat kiadványai

ENERGY:	Az energiaipari mérlegkimutatások elvei és módszerei – 1988
ENERGY:	Glosszárium 1997
ENERGY:	Atomerőművek működése
ENERGY:	Energiaipari mérlegkimutatások
ENERGY:	Statisztikai évkönyv
TRANSPORT:	Közúti áruszállítás az Európai Unió régióinak szintjén
	Szállítási panoráma – Statisztikai áttekintés a szállításról az EU-ban
	Nemzeti és nemzetközi, az EU-n belüli és kívüli tengeri szállítás, CD-ROM
	Nemzeti és nemzetközi, az EU-n belüli és kívüli légi szállítás 1993–2000. évi adatai, CD-ROM
	Minden a szállítási statisztikáról, 1970–2000, CD-ROM

11.3. Adatforrások

Energiagazdálkodás

Az országos adatokat a D4-es (energiastatisztikai) egység gyűjti, általában energiaügyi minisztériumoktól vagy egyéb szervektől. Ez a kérdőív regionális táblázatokat sajnos nem tartalmaz, ezért a regionális energiaadatok rendszeresen nem, csupán eseti jelleggel kerülnek frissítésre energiasztatisztikával kapcsolatos kiadványok felhasználásával.

Szállítás

A különböző nemzeti forrásokból – nem csupán nemzeti statisztikai hivataloktól – származó adatokat az Eurostat C2 (szállítási) egységéhez küldik, majd onnan továbbítják a területi osztálynak.

11.4. Jogi háttér

Energiagazdálkodás

Az adatszolgáltatás alapját hallgatólagos megállapodás képezi.

Szállítás

Jogsza- bály típusa	Száma	Dátuma	HL- szá- ma	Megjele- nési dá- tuma	Címe
Tanácsi határozat	93/704/EK	93/11/30	L 329	1993.12.30.	A közúti balesetekre vonatkozó közösségi adat- bázis létrehozása
Rendelet	91/2003	02/12/16	L14	2003.01.21.	A vasúti közlekedés statisztikája – éves és ne- gyedéves adatok; áruk, utasok, balesetek, regio- nális adatok, hálózati forgalom
Bizottsági rendelet	2691/1999	99/12/18	L326	1999.12.18.	A közúti árufuvarozásra vonatkozó statisztikai adatgyűjtésről szóló 1172/98/EK tanácsi rende- let végrehajtásának szabályai
Bizottsági rendelet	2163/2001	01/11/07	L291	2001.11.08.	A közúti árufuvarozás statisztikai adatainak továbbítására vonatkozó technikai rendelkezé- sek
Bizottsági rendelet	6/2003	02/12/30	L1	2003.01.04.	A közúti árufuvarozásra vonatkozó statisztikák terjesztése
Tanácsi irányelv	80/1119	80/11/17	L 339	1980.12.15.	A belvízi áruszállításra vonatkozó statisztikai adatgyűjtés – éves, negyedéves és néhány havi adat
Tanácsi irányelv	95/64	95/12/8	L 320	1995.12.30.	A tengeri áru- és személyszállításban használt statisztikai adatszolgáltatás – éves és negyed- éves adatok; 1997-től alkalmazható (2000-ig átmeneti időszakkal).
Bizottsági határozat	98/385	98/05/13	L174	1998.06.18.	A tengeri áru- és személyszállításra vonatkozó statisztikai adatgyűjtésről szóló 95/64/EK taná- csi irányelv végrehajtásának szabályai
Bizottsági határozat	2000/363	00/04/28	L132	2000.06.05.	A tengeri áru- és személyszállításra vonatkozó statisztikai adatgyűjtésről szóló 95/64/EK taná- csi irányelv végrehajtásának szabályai
Bizottsági határozat	2001/423	01/05/22	L 151	2001.06.07.	A tengeri áru- és személyszállításra használt statisztikai adatgyűjtésről szóló 95/64/EK taná- csi irányelv szerint összegyűjtött statisztikai adatok közzétételének, illetve szétküldésének módja
Tanácsi rendelet	1108/70	70/06/04	L 130	1970.06.15.	A vasúti, közúti és belvízi közlekedéssel kap- csolatos infrastrukturális kiadásokra vonatkozó elszámolási rend bevezetése
Tanácsi rendelet	1172/98	98/05/25	L 163	1998.06.06.	A közúti árufuvarozásra vonatkozó statisztikai adatgyűjtés – mikroadatok

11.5. Kapcsolattartó személy

Az energia- és a közlekedéssziszatika területi témájában Anna Lööf a kapcsolattartó személy.

E-mail: anna.loof@cec.eu.int

Módszertani kérdésekben a következő személyekhez fordulhat:

- ♦ **energiagazdálkodás:** Peter Tavoularidis. E-mail: peter.tavoularidis@cec.eu.int,
- ♦ **közlekedés:** John Allen. E-mail: john.allen@cec.eu.int.

11.6. A táblázatok jegyzéke

Energiagazdálkodás

Az EU tagállamai

en2celec	Villamosenergia-termelési kapacitás (Megawatt)
en2cons	Villamosenergia-felhasználás ágazatok szerint (Gigawatt-óra)

Tagjelölt országok

xencelec	Villamosenergia-termelési kapacitás (Megawatt)
xencons	Villamosenergia-felhasználás ágazatok szerint (Gigawatt-óra)

Közlekedés

Az EU tagállamai

t2net	Közúti, vasúti és vízi úthálózat
t2veh	Közúti szállítás, járműállomány kategóriák szerint
t2secu	Közúti biztonság (halálozások, sérültek stb.)
t2truck	Közúti áruszállítás – a járművek által megtett útszakaszok

t2air_f	Légi áruszállítás (régí módszerian)
t2air_p	Légi személyszállítás (régí módszerian)
t2airf98	Légi áruszállítás (új módszerian)
t2airp98	Légi személyszállítás (új módszerian)

t2sea_f	Tengeri áruszállítás (régí módszerian)
t2sea_p	Tengeri személyszállítás (régí módszerian)
t2seaf98	Tengeri áruszállítás (új módszerian)
t2seap98	Tengeri személyszállítás (új módszerian)

Tagjelölt országok

xtnet	Közúti, vasúti és vízi úthálózat
xtveh	Közúti szállítás, járműállomány kategóriák szerint
xtsecu	Közúti biztonság (halálozások, sérültek stb.)

xtair_f	Légi áruszállítás (régí módszerian)
xtair_p	Légi személyszállítás (régí módszerian)

xtairf98	Légi áruszállítás (új módszertan)
xtairp98	Légi személyszállítás (új módszertan)
xtsea_f	Tengeri áruszállítás (régi módszertan)
xtsea_p	Tengeri személyszállítás (régi módszertan)
xtseaf98	Tengeri áruszállítás (új módszertan)
xtseap98	Tengeri személyszállítás (új módszertan)

11.7. Részletes leírás

Megjegyzés: a tagjelölt országok területi egységei (GEO-dimenzió) nem NUTS-egységek, hanem „statisztikai régiók”.

en2celec Villamosenergia-termelési kapacitás (Megawatt)
(installált nettó kapacitás)

xencelec ugyanaz

Dimenziók:

1. GEO Tagállamok: NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
Tagjelölt országok: 3. szintű statisztikai régiók
2. ENERPROD Energiaforrás:
HYDRO Hidroelektrikus energia
NUCLEAR Atomenergia
THERM Hőenergia
TOTAL Összesen
3. TIME Tagállamok: 1986-tól (évente)
Tagjelölt országok: 1995-től (évente)

Megjegyzés:

- CZ:** A hidro- és hőenergia-termelési kapacitást nem gyűjtik regionális szinten.
- HU:** Villamosenergia-termelési kapacitás: A nettó termelési kapacitás éves átlaga.
- LV:** A hidroelektrikus és hőenergia esetében Riga régió (LV001) adatai tartalmazzák a „Latvenergo” által más régiókban termelt villamos energia mennyiségét is.
- SI:** A hidroelektrikus energia esetében a területi adatok összege nem egyezik az országos adatokkal, mert:
– az IND-I/M kérdőív eredményei alapján értékelik a nettó termelést,
– a kis vízerőműveket nem veszik számításba,
– eltér az adatok forrása és az adatgyűjtés módja,
– a megfigyelt egységek köre eltérő.
Atom- és hőenergia: Csak az állami erőművek területi adatai szerepelnek.
Forrás: IND-4a: a villamosenergia-szolgáltató társaság (ELES) és az áramelosztó társaság éves jelentése. IND-4b: az önellátó villamosenergia-termelők éves jelentése. Energiastatisztikai Évkönyv, 1995.
- SK:** Installált energiatermelési kapacitás. Az 1996. évi adatok a régi (vagyis az 1996. július 31-ig érvényes) közigazgatási területbeosztási rendszert követik.

en2cons
xencons

Villamosenergia-felhasználás ágazatok szerint (Gigawattóra)
ugyanaz

Dimenziók:

1. GEO Tagállamok: NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
Tagjelölt országok: 3. szintű statisztikai régiók
2. ENERSECT Energiafelhasználás szektora:
TOTAL Villamos energia felhasználása összesen
INDU Az ipari szektor felhasználása
ENER Az energiaipari szektor felhasználása
TRAN A szállítási ágazat felhasználása
HH A háztartások felhasználása
AGRI A mezőgazdaság felhasználása
SERV A szolgáltatói szektor felhasználása
OTHER Egyéb felhasználás
3. TIME Tagállamok: 1986-tól (évente)
Tagjelölt országok: 1995-től (évente)

Megjegyzés:

- D, GR, NL: Az ipar felhasználása tartalmazza az energiaipar adatait is.*
- F: A háztartások fogyasztása a mezőgazdaság kis feszültségű villamos-energia-felhasználását is tartalmazza.*
- IRL, NL: A háztartások fogyasztása a mezőgazdasági felhasználást is tartalmazza.*
- DK, FIN: Az ipar felhasználása tartalmazza az építőipar adatait is.*
- FIN: A mezőgazdaság energiafelhasználása a birtokok magáncélú felhasználását is tartalmazza.*
- CZ: 1996 óta csak a háztartások villamosenergia-felhasználásának adatait gyűjtik a régiók szintjén, az egyéb ágazatokat nem.*
- HU: 1998-ig csak országos adatok állnak rendelkezésre, viszont 1999-től már a régiók adatai is. Forrás: Energia Információs Ügynökség.*
- LT: Az energiaipari szektor felhasználásába nem értendő bele az üzemek hidraulikus energiatároláshoz, villanybojlerekhez történő saját célú felhasználása.*
- SI: A végső felhasználás 1995-ben, 1996-ban, illetve 1997-ben 9656, 9582 és 9971 GWh.*
Az ipari illetve energiaipari szektor esetén az összegek nem egyeznek, mivel:
– a villamos energiát – közösségi célokra, illetve önmaguk számára – előállítók egy része a bruttó és nettó termelés közötti különbséget is fogyasztásként jelöli az IND-I/M kérdőívben;
– csupán a legtöbb hibát tartalmazó kérdőíveket szűrték ki;
– a gázművek és a csak közösségi hő termelő üzemek itt nem szerepelnek.
Közlekedési ágazat és háztartások: csak országos szintű adatok.
Mezőgazdaság, szolgáltató- és egyéb ágazatok: nem állnak rendelkezésre az adatok.
- SK: Az ipar felhasználása tartalmazza az energiaipar adatait is. Az 1996. évi adatok a régi (vagyis az 1996. július 31-ig érvényes) közigazgatási területbeosztási rendszert követik.*

t2net: **Közúti, vasúti és hajózható belvízi úthálózatok**
xtnet: ugyanaz

Dimenziók:

1.	TRANNET	A közlekedési hálózat típusa:
		MOTORWAY Autópályák
		ROAD_OTH Egyéb közutak
		TOT_RAIL A vasútvonalak teljes hossza
		RAIL2TR Kettős- vagy többvágányú vasútvonalak hossza
		RAILELEC Villamosított vasútvonalak
		CANAL Hajózható csatornák. Elsősorban hajózás céljára épített vízi utak.
		RIVER Természetes vízi utak, amelyek nyitottak a hajózásra, függetlenül attól, hogy ilyen célból fejlesztettek-e rajtuk. A lagúnákat (a tengertől tengerparti zátonnyal elválasztott, édesvízzel kevert tengervíz területe) is számba kell venni.
2.	GEO	Tagállamok: NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
		Közép-európai tagjelölt országok: 3. szintű statisztikai régiók
3.	TIME	Tagállamok: 1978-tól (évente)
		Közép-európai tagjelölt országok: 1995-től (évente)

Mértékegység: km

Megjegyzés:

Hajózható belvízi utak

Olyan vízterület, amely nem része a tengernek, és amelyen legalább 50 tonna szállítókapacitású hajók közlekedhetnek átlagos terhelés esetén. Ez a kifejezés vonatkozik a hajózható folyókra és tavakra, illetve a hajózható csatornákra is.

A folyók és csatornák hosszát a csatorna közepén mérik. A tavak és lagúnák hosszát a legrövidebb hajózható útvonal mentén kell mérni a legtávolabbi olyan pontok között, amelyek között szállítás zajlik. Két ország közös határát képező vízi útvonalról mindkét ország beszámolási kötelezettséggel tartozik.

A hajózható belvízi utak kategóriái

A hajózható belvízi utak kategóriái olyan nemzetközi osztályozási rendszerekre történő hivatkozással kerültek meghatározásra, mint amelyet az Egyesült Nemzetek Szervezetének Európai Gazdasági Bizottsága vagy az Európai Közlekedési Miniszterek Konferenciája dolgozott ki.

Autópálya

Kifejezetten a gépjárműforgalom számára tervezett és épített út, amely nem a vele határos ingatlanokat szolgálja ki, és amely – egyes helyszínek vagy átmeneti időszakok kivételével – a kétirányú forgalom részére fenntartott két külön úttestből áll, melyeket elválaszthatja egymástól a forgalomtól elzárt elválasztósáv vagy különleges esetben egyéb eszköz; nem keresztezi út, vasúti vagy villamosvágány, gyalogút; kifejezetten autópálya jelzőtáblákkal van ellátva, és a közúti gépjárművek meghatározott kategóriáinak van fenntartva. Az autópályák fel- és lehajtó sávjait figyelembe kell venni, függetlenül attól, hogy hol találhatók a jelzőtáblák. A városok területén húzódó autópálya-szakaszokat mindig számításba kell venni.

EUR 15:	<i>Azokat a folyó- vagy csatornaszakaszokat, amelyek két tagállam határát képezik, csak egyszer veszik számításba, bár mindegyik ország adatában szerepelnek.</i>
D:	<i>A „Gemeindestrassen” „egyéb közút”-ként szerepel. A területi struktúra 1975-ös állapotot mutat, így nincsenek 2-es szintű adatok.</i>
I,B:	<i>Azokat a folyószakaszokat, amelyek két tagállam határát képezik, csak egyszer veszik számításba, az országos adatban.</i>
NL:	<i>A Lauwersmeer, az IJsselmeerpolders és a Randmeeren csatornák csak az országos adatban szerepelnek.</i>
UK:	<i>Közúthálózat április 1-jén</i>
S:	<i>A folyókat is a csatornák között tartják számon.</i>
F:	<i>1990–1995: a folyókat is a csatornák között tartják számon.</i>
EE:	<i>Vasút – az adatok megynkénti bontásban nem szerepelnek. Közút – 1995-re vonatkozóan csak országos közút, 1996–1998-ra valamennyi közút.</i>
HU:	<i>Hálózat: a folyók és csatornák adatai nem állnak rendelkezésre.</i>
SK:	<i>Az összes első-, másod-, illetve harmadrendű út az egyéb közutak között szerepel. Az 1996. évi adatok a régi (vagyis az 1996. július 31-ig érvényes) közigazgatási területbeosztási rendszert követik.</i>

t2veh: **Közúti szállítás, járműállomány kategóriák szerint**
xtveh: ugyanaz

Dimenziók:

1. TRANVEH A járművek típusa:

TOTAL	Minden jármű (kivéve a pótkocsikat, az utánfutókat és a motorkerékpárokat)
CAR	Személygépkocsi
BUS	Autóbusz, távolsági autóbusz és trolibusz
TOT_UTIL	Haszongépjármű összesen (tehergépkocsik, nyerges vontatók, különleges célú járművek)
LORRY	Tehergépkocsik (önjáró áruszállító jármű)
TRACTOR	Közúti nyerges vontatók
SPECIAL	Különleges célú közúti járművek
TRAILER	Pótkocsik, félpótkocsik és utánfutók
MOTO	50 cm ³ -nél nagyobb hengerűrtartalmú motorkerékpárok
2. GEO Tagállamok: NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten
 Tagjelölt országok: 3. szintű statisztikai régiók
3. TIME Tagállamok: 1978-tól (évente)
 Tagjelölt országok: 1995-től (évente)

Mértékegység: 1000 db

Megjegyzés:

KÖZÚTI JÁRMŰVEK

Motorkerékpár

Kétkerekű közúti gépjármű oldalkocsival vagy anélkül, a robogókkal és a legfeljebb 400 kg saját tömegű háromkerekű közúti gépjárművekkel együtt. Minden ilyen, legálább 50 cm³ hengerűrtartalmú járművet számításba kell venni.

Személygépkocsi

Közúti gépjármű, amely nem tartozik a motorkerékpár kategóriába, és személyszállításra tervezték, legfeljebb kilenc ülőhellyel (a vezetővel együtt). A személygépkocsi kifejezés ezért tartalmazza a törpeautókat (nem kell engedély a vezetésükhöz), a taxikat és a bérelt személygépkocsikat, ha azok ülőhelyeinek száma tíz alatti. Ez a kategória tartalmazhatja a „pick-up” kisteherautókat is.

Távolsági autóbusz, illetve autóbusz

Közúti személyszállító gépjármű, amelyet úgy terveztek, hogy kilencnél több ülőhellyel rendelkezzen (a vezetőt is számolva).

A statisztika megfigyeli azokat a minibuszokat is, amelyeket úgy terveztek, hogy kilencnél több ülőhellyel rendelkezzenek (a vezetőt is számolva).

Tehergépkocsi

Merev alvással rendelkező közúti gépjármű, amelyet kizárólag vagy főként árufuvarozásra terveztek.

Ez a kategória tartalmazza az olyan kisteherautókat, amelyek merev alvással rendelkező közúti gépjárművek, kizárólag vagy főként árufuvarozásra tervezték őket, és amely járművek bruttó súlya nem haladja meg a 3500 kg-ot. Ez a kategória tartalmazhatja a „pick-up” kisteherautókat is.

Közúti nyerges vontató

Közúti gépjármű, amelyet kizárólag vagy főként más, meghajtással nem rendelkező közúti járművek (főként félpótkocsik) vontatására terveztek. A mezőgazdasági nyerges vontatókat nem kell számításba venni.

Pótkocsi, utánfutó

Közúti árufuvarozást végző jármű, amelyet arra terveztek, hogy egy közúti fuvarozást végző jármű vontassa.

Ez a kategória nem tartalmazza a mezőgazdasági pótkocsikat és a lakókocsikat. Első tengely nélküli közúti árufuvarozást végző jármű, amelyet olyan módon terveztek, hogy a jármű egy része és hasznos tömegének jelentős része a közúti nyerges vontatóra nehezedik.

Különleges célú közúti jármű

Olyan közúti jármű, amelynek nem a személy- vagy áruszállítás a feladata.

Ez a kategória tartalmazza például a tűzoltó járműveket, mentőautókat, önjáró darukat, önjáró úthengereket, fémkerekes vagy lánc talpas buldózereket, filmfelvételek, rádió- és tv-programok készítésében használt járműveket, a mozgó könyvtárak járműveit, a javításra szoruló járműveket vontató járműveket és egyéb, máshova nem sorolt közúti járműveket.

- B: Augusztus 1-jei számadatok.*
- D: Július 1-jei számadatok, csak a régiók 1. szintjén. A régiók összege eltér az országos adattól: a Deutsche Bundesbahn és a Deutsche Bundespost járművei nem szerepelnek.*
- DK, EL: A különleges célú közúti járművek az áruszállító járművek között szerepelnek.*
- F: A különleges célú közúti járművek az áruszállító járművek között szerepelnek. Járművek és motorkerékpárok: az Argus adatai. A haszongépjárművek száma csak a tíz évnél fiatalabbakra vonatkozik.*
- IRL: Csak a 75 cm³-nél nagyobb hengerűrtartalmú motorkerékpárok.*
- UK: A közúti nyerges vontatók az áruszállító járművek között szerepelnek, a régiók összege eltér az országos adattól.*
- CZ: A „pótkocsi, félpótkocsi és utánfutó” kategóriában csak a pótkocsik és utánfutók szerepelnek.*
- EE: Az adatgyűjtést a Nemzeti Gépjármű-nyilvántartási Központ (NMVRC) végzi. A közúti nyerges vontatókat és a különleges célú járműveket áru fuvarozást végző gépjárműként veszik számba. Ezeknek további bontásától az NMVRC eltekint. A pótkocsik, félpótkocsik és utánfutók, illetve motorkerékpárok száma Észtország egészére vonatkozóan szerepel, mivel az NMVRC nem adja meg ezen adatok területi megoszlását.*
- HU: A járművek teljes száma tartalmazza a Belügyminisztérium nyilvántartásában szereplő, külföldi állampolgárok tulajdonát képező járműveket is. A külföldi járművek a régiós adatokban nem szerepelnek. Áru fuvarozást végző gépjárművek: dömperekkel és különleges célú járművekkel együtt.*
- RO: Áru fuvarozást végző járművek: merev alvázal rendelkező közúti gépjármű, amelyet kizárólag vagy főként áru fuvarozásra terveztek. Közúti nyerges vontatók: nyerges jármű és közúti járműszerelvény.*
- SK: A közúti nyerges vontatók száma 1997-ben tartalmazza az újonnan vásárolt közúti nyerges vontatókat is, melyek külön megfigyelés tárgyát képezték 1997-ben. Az 1996. évi adatok a régi (vagyis az 1996. július 31-ig érvényes) közigazgatási területbeosztási rendszert követik.*

t2secu: Közúti biztonság

xtsecu: ugyanaz

Dimenziók:

1. TRANSECU

DEATH INJURED CAR_RT POP_RT	Áldozatok Közúti balesetben elhalálozottak Baleseti sérültek. Azok a személyek, akik a sérüléssel járó baleset során nem haláloztak el, hanem általában orvosi kezelést igénylő sérülést szenvedtek. A halálozások száma (közúti balesetben elhalálozottak)/millió személygépkocsi A halálozások száma (közúti balesetben elhalálozottak)/millió lakos
--	--
2. GEO

Tagállamok: NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten

Tagjelölt országok: 3. szintű statisztikai régiók
3. TIME

Tagállamok: 1988-tól (évente)

Tagjelölt országok: 1995-től (évente)

Mértékegység: szám

Megjegyzés:

Bármely olyan baleset, amiben legalább egy, a közúton vagy a közönség számára elérhető magánúton mozgásban levő közúti jármű vett részt, és ez egy vagy több személy sérülésével vagy halálával jár.

Számításba kell venni a közúti járművek, közúti járművek és gyalogosok, közúti járművek és állatok vagy rögzített tárgyak összeütközését, és a csupán egy közúti járművet érintő ütközéseket. Figyelembe kell venni a közúti és vasúti járművek összeütközéseit is. A több járművet érintő karambolokat is számba kell venni.

NL: *sérültek: csak a kórházba szállítottak*

Halálozás: *Jelentős különbség van a baleset után figyelembe vett időszakok között. A legtöbb tagállam alkalmazza az ECTM (Európai Közlekedési Miniszterek Konferenciája – az OECD szervezete) által meghatározott 30 napos nemzetközi normát, kivéve:*

GR: *3 napos időszak (1995-ig, 1995-ben is)*

E: *24 órás időszak (1992-ig, 1992-ben is)*

F: *6 napos időszak*

I: *7 napos időszak*

A: *3 napos időszak (1991-ig, 1991-ben is)*

P: *egy napos időszak*

LV: *7 napos időszak*

Ha a fenti időszakok után következik be a halálozás, azt sérülésként veszik számba.

Annak érdekében, hogy az adatokat a 30 napos időszakot alapul véve lehessen összehasonlítani, a következő koefficienseket kell alkalmazni:

GR: + 18% (1995-ig, 1995-ben is)

E: + 30% (1992-ig, 1992-ben is)

F: + 5,7% (9% 1992-ig, 1992-ben is)

I: + 7,8%

A: + 12% (1991-ig, 1991-ben is)

P: + 30%

LV: + 7,8%

FONTOS:

A REGIO adatbázisban (DEATH, CAR_RT, POP_RT) a tagállamok által megadott formában szerepelnek az adatok, tehát korrigálásuk a fenti koefficiensekkel **nem történt meg**.

SK: *Az 1996. évi adatok a régi (vagyis az 1996. július 31-ig érvényes) közigazgatási területbeosztási rendszert követik.*

Dimenziók:

1.	INDIC	Mutatószám
	trips_intra	A régióon belül megtett (más régiót nem érintő) utak teljes száma (áruszállító jármű/nap)
	trips_prod	A régióból kiinduló utak teljes száma (áruszállító jármű/nap)
	trips_attr	A régióba irányuló utak teljes száma (áruszállító jármű/nap)
	trips_tran	A tranzitutak – amelyek se nem a régióból indulnak ki, se nem oda irányulnak – teljes száma (áruszállító jármű/nap)
	km_intra	A régióon belül megtett (más régiót nem érintő) utak teljes hossza (km)
	km_tot	A régióon belül az összes áruszállító jármű által megtett utak teljes hossza, kivéve a régióon belüli (más régiót nem érintő) utakat (km)
	km_prod	A régióból kiinduló utak teljes hossza, kivéve a régióon belüli (más régiót nem érintő) utakat (km)
	km_attr	A régióba irányuló utak teljes hossza, kivéve a régióon belüli (más régiót nem érintő) utakat (km)
	acc_mean	A régió és az Európai Unió összes többi régiója közötti átlagos menetidő (perc)
	acc_min	Más régió áruszállító jármű általi eléréséhez szükséges minimális menetidő (perc)
	acc_max	Más régió áruszállító jármű általi eléréséhez szükséges maximális menetidő (perc)
	tr_ratio	A tranzitforgalom aránya az összes forgalmon belül (%)
2.	GEO	NUTS-99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten

Megjegyzés:

A fenti mutatók alapjául szolgáló adatokat a közúti áru fuvarozásra vonatkozó statisztikai adatgyűjtésről szóló, 78/546/EGK és 89/462/EGK tanácsi irányelvek szerint végzett felmérések során gyűjtötték. A felmérés adatai Görögország esetén 1992-re, Németország és Írország esetén 1993-ra, Olaszország és Portugália esetén 1995-re, Franciaország, Hollandia, Belgium, Luxemburg, az Egyesült Királyság, Dánia, Spanyolország, Ausztria, Svédország és Finnország esetében pedig 1996-ra vonatkoznak.

A szállítási modellben használt további adatok az Eurostat NewCronos adatbázisából származnak.

Egy **út** egy áruszállító jármű által megtett utat jelent egy adott helyről egy másikra, akár egy régióon belül, akár egy régióból egy másikba. Az utak teljes száma megegyezik az egy napra jutó járművek teljes számával.

A régióból **kiinduló** és oda **irányuló** forgalmat a régióból kiinduló, illetve a régióba irányuló utak számával kell kifejezni.

A **régióon belüli** forgalom esetén a forgalom ugyanabba a régióba irányul, mint ahonnan kiindul. Az áruszállító jármű indulási helye és célállomása ugyanabban a régióban található.

A **tranzit**forgalom a régió átmenő olyan forgalom, amelynek során nem kerül sor a régióban áru be-, illetve kirakodására.

A tanulmányban szereplő **szállítási övezetek** NUTS 1 illetve NUTS 2 régiók vegyesen. Ezek megválasztásának célja az volt, hogy az egyes régiók mérete a lehető legjobban közelítsen az európai szintű közlekedés modellezéséhez szükséges régiónagysághoz.

Ország	BE	DK	DE	GR	ES	FR	IRL	IT	LU	NL	A	PO	FIN	SV	UK
NUTS-szint	1	2	1	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1

t2air_f   **Légi áruszállítás**

xtair_f   ugyanaz

Dimenziók:

1.   TRANDIR   A szállítás iránya
ON   Berakott áru
OFF   Kirakott áru
TOTAL   Be- és kirakott áru összesen
2.   GEO   Területi egységek NUTS 2 szinten
3.   TIME   1978-tól (évente)

Mértékegység: árutonna

Megjegyzés:

- D*   A kisebb repülőterek forgalma csak az országos adatban szerepel.
- F*   Bâle-Mulhouse repülőtérének adatai csak az országos adatban szerepelnek.
- F*   Berakott áru = az összes szállított áru (be- és kirakott) mennyisége

t2air_p   **Légi személyszállítás**

xtair_p   ugyanaz

Dimenziók:

1.   TRANDIR   A szállítás iránya
ON   Beszálló utas
OFF   Kiszálló utas
TOTAL   Be- és kiszálló utas összesen
TRANSIT   Transzitus
2.   GEO   Területi egységek NUTS 2 szinten
3.   TIME   1978-tól (évente)

Mértékegység: 1000 utas

Megjegyzés:

D	A kisebb repülőterek forgalma csak az országos adatban szerepel.
F	Bâle-Mulhouse repülőterének adatait csak az országos adat tartalmazza.

t2airf98 Légi áruszállítás (új módszertan)

xtairf98 ugyanaz

Dimenziók:

1. TRANDIR A szállítás iránya
ON Berakott áru
OFF Kirakott áru
TOTAL Be- és kirakott áru összesen
2. GEO Területi egységek NUTS 2 szinten
3. TIME 1998-tól (évente)

Mértékegység: árutonna

Megjegyzés:

A kisebb repülőtereket nem kell figyelembe venni.

t2airp98 Légi személyszállítás (új módszertan)

xtairp98 ugyanaz

Dimenziók:

1. TRANDIR A szállítás iránya
ON Beszálló utas
OFF Kiszálló utas
TOTAL Be- és kiszálló utas összesen
2. GEO Területi egységek NUTS 2 szinten
3. TIME 1998-tól (évente)

Mértékegység: 1000 utas

Megjegyzés:

A kisebb repülőtereket nem kell figyelembe venni.

t2sea_f   **Tengeri áruszállítás**

xtsea_f   ugyanaz

Dimenziók:

1.   TRANDIR   A szállítás iránya
                  ON   Berakott áru
                  OFF   Kirakott áru
                  TOTAL   Be- és kirakott áru összesen
2.   GEO   Területi egységek NUTS 2 szinten
3.   TIME   1978-tól (évente)

Mértékegység: 1000 t

Megjegyzés:

*D, DK, F, I   Nem szerepelnek a csak egy kikötőn áthaladó áruk.
F   A kisebb kikötők forgalmát csak az országos adat tartalmazza.*

t2sea_p: **Tengeri személyszállítás**

xtsea_p: ugyanaz

Dimenziók:

1.   TRANDIR   A szállítás iránya
                  ON   Beszálló utas
                  OFF   Kiszálló utas
                  TOTAL   Beszálló és kiszálló utas összesen
2.   GEO   Területi egységek NUTS 2 szinten
3.   TIME   1978-tól (évente)

Mértékegység: 1000 fő

Megjegyzés:

UK   Csak nemzetközi utasforgalom.

T2seaf_98   **Tengeri áruszállítás (új módszertan)**

Xtseaf98   ugyanaz

Dimenziók:

1.   TRANDIR   A szállítás iránya
                  ON   Berakott áru
                  OFF   Kirakott áru
                  TOTAL   Be- és kirakott áru összesen
2.   GEO   Területi egységek NUTS 2 szinten
3.   TIME   1978-tól (évente)

Mértékegység: 1000 t

Megjegyzés:

Csak azoknak a kikötőknek kell adatokat szolgáltatniuk, amelyek éves áruforgalma meghaladja az 1 millió tonnát.

t2seap_98:   **Tengeri személyszállítás (új módszertan)**

xtseap98:   ugyanaz

Dimenziók:

1.   TRANDIR   A szállítás iránya
                  ON   Beszálló utas
                  OFF   Kiszálló utas
                  TOTAL   Beszálló és kiszálló utas összesen
2.   GEO   Területi egységek NUTS 2 szinten
3.   TIME   1998-tól (évente)

Mértékegység: 1000 fő

Megjegyzés:

Csak azoknak a kikötőknek kell adatokat szolgáltatniuk, amelyek éves utasforgalma meghaladja a 200 000 főt.

12. Munkanélküliség

12.1. Általános tudnivalók

A munkanélküliségi ráta **definíciója**: a munkanélküliek aránya a teljes gazdaságilag aktív népességhez viszonyítva. Ez azokra a személyekre vonatkozik, akik adott időpontban legalább 15 évesek és tovább csoportosíthatók korcsoportok és nemek szerint. A fiatalok munkanélküli rátája azokra a személyekre vonatkozik, akik nem érik el a 25 éves kort.

A munkanélküliség **definíciója** összhangban van a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal (ILO) **ajánásaival**, ezért jelentősen eltérhet az egyes országok által használt fogalmaktól. A nemzetközi ajánlások értelmében az tekinthető munkanélkülinek, akire mindhárom alábbi feltétel teljesül:

- a) nem rendelkezik munkával a vizsgált héten;
- b) munkába állítható, két héten belül foglalkoztatható;
- c) a megelőző négy hét alatt aktívan munkát keresett.

A gazdaságilag aktív népességet a munkanélküliek és a foglalkoztatottak **alkotják**. Foglalkoztatottak azok, akik a vizsgált időszakban munkában álltak.

A **regionális** munkanélküliségi ráták becslésének alapját a foglalkoztatottaknak és a munkanélkülieknek a közösségi **munkaerő-felvételből** (LFS) származó országos szintű becslési adatai képezik, amelyek mindig egy áprilisi időpontra vonatkoznak. A második lépésben – a regisztrált munkanélküliek területi struktúrájának vagy a munkaerő-felvételek regionálisan reprezentatív eredményeinek a segítségével – a munkanélküliség becslési adatait lebontják az egyes területi egységek szintjére. Hasonló módszerrel járnak el a foglalkoztatottak esetében is, ahol a területi felosztáshoz a munkaerő-felvételek regionális eredményeit vagy a legfrissebb népszámlálások területi struktúráját használják.

Megjegyzés: A munkanélküliségi ráták számítása 2003 közepén megváltozik. Lásd az I.7.2. alatti módszertani megjegyzéseket (a 28. és az azt követő oldalon)!

Először külön becsléseket végeznek a 25 év alatti, illetve a 25 éves és idősebb nők, valamint a 25 év alatti, illetve a 25 éves és idősebb férfiak népességi alcsoportjaira. Ezután összeadják a munkanélküliek és a foglalkoztatottak egyes alcsoportjaira vonatkozó becsléseket, és így kapják meg a teljes munkanélküliségi ráta becslését.

A munkanélküliségi ráták az adott munkaerőpiac fejlődését tükrözik, ezért a munkaerőpiaccal kapcsolatos politikai döntések és az általános politikai irányvonalak befolyást gyakorolhatnak a munkanélküliségi rátákra. Minél kisebb egy adott népességi alcsoport, annál jelentősebbek lesznek ezek a hatások. Vegyük például a fiatalok munkanélküliségi rátáját: ha az alacsony kereslet azt jelenti, hogy a fiatalok tovább járnak iskolába, akkor a fiatalok munkanélküliségi rátája alacsonyabb lesz, mintha állást keresnének. Az ilyen hatásokkal mindig számolni kell a munkanélküliségi ráta értelmezésekor.

12.2. Az Eurostat kiadványai

Munkanélküliség – /megjelenik havonta/, Eurostat
Foglalkoztatottság és munkanélküliség, Eurostat

12.3. Adatforrások

A munkaerő-felmérés és a népesség adatai az Eurostaton belüli megfelelő egységektől származnak. A regisztrált munkanélküliek adatai a tagállamoktól érkeznek. A komplex becsléseket ezután a regionális statisztikai osztály végzi.

12.4. Jogi háttér

A munkanélküliségi ráták forrásadatairól lásd ennek az útmutatónak a megfelelő fejezeteit.

12.5. Kapcsolattartó személy

A munkanélküliségi statisztika területi témájában Fernande Klapp a kapcsolattartó személy.
E-mail címe: fernande.klapp@cec.eu.int

Módszertani kérdésekben Axel Behrenshez fordulhat. E-mail: axel.behrens@cec.eu.int

12.6. A táblázatok jegyzéke

Tagállamok

Harmonizált munkanélküliség NUTS 3 szinten

UN0STDV	Régiós munkanélküliségi ráták relatív szórása
UN3RT	Munkanélküliségi ráta NUTS 3 szinten
UN3PERS	Munkanélküliség NUTS 3 szinten
UN3WPOP	Gazdaságilag aktív népesség NUTS 3 szinten

Harmonizált tartós munkanélküliség NUTS 2 szinten

UN2LTU	Tartós munkanélküliség
---------------	------------------------

Tagjelölt országok

Harmonizált munkanélküliség NUTS 3 szinten

XUN0STDV	Régiós munkanélküliségi ráták relatív szórása
XUNRT	Munkanélküliségi ráta NUTS 3 szinten
XUNPERS	Munkanélküliség NUTS 3 szinten
XUNWPOP	Gazdaságilag aktív népesség NUTS 3 szinten

Harmonizált tartós munkanélküliség NUTS 2 szinten

XUN2LTU	Tartós munkanélküliség
----------------	------------------------

12.7. Részletes leírás

Megjegyzés: a tagjelölt országok területi egységei (GEO-dimenzió) nem NUTS-egységek, hanem „statisztikai régiók”.

UN0STDV Régiós munkanélküliségi ráták relatív szórása

XUN0STDV ugyanaz

Dimenziók:

1. GEO NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 0 (országok) szinten
2. STDV Szórás mértéke
CV_NUTS 2 szint – NUTS 2 alapú relatív szórás
CV_NUTS 3 szint – NUTS 3 alapú relatív szórás
3. 1983-tól (évente)

UN3RT Munkanélküliségi ráta NUTS 3 szinten

XUNRT ugyanaz

Dimenziók:

1. GEO NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 3 szinten
2. SEX Nemek:
TOTAL Összesen
M Férfi
F Nő
3. AGE Korcsoportok:
TOTAL Összesen
Y0_24 25 év alatti
Y25_MAX 25 éves és idősebb
4. TIME 1983-tól (évente)

Mértékegység: a gazdaságilag aktív népesség %-ában

UN3PERS Munkanélküliség NUTS 3 szinten

XUNPERS ugyanaz

Dimenziók:

1. GEO NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 3 szinten
2. SEX Nemek:
TOTAL Összesen
M Férfi
F Nő
3. AGE Korcsoportok:
TOTAL Összesen

	Y0_24	25 év alatti
	Y25_MAX	25 éves és idősebb
4. TIME	1983-tól (évente)	

Mértékegység: 1000 fő

UN3WPOP **Gazdaságilag aktív népesség NUTS 3 szinten**

XUNWPOP ugyanaz

Dimenziók:

1. GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 3 szinten	
2. SEX	Nemek:	
	TOTAL	Összesen
	M	Férfi
	F	Nő
3. AGE	Korcsoportok:	
	TOTAL	Összesen
	Y0_24	25 év alatti
	Y25_MAX	25 éves és idősebb
4. TIME	1983-tól (évente)	

Mértékegység: 1000 fő

UN2LTU **Tartós munkanélküliség**

XUNLTU ugyanaz

Dimenziók:

1. GEO	NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten	
2. UNIT	Mértékegységek:	
	PERS	Fő
	LTU_UNE_RT	Tartós munkanélküliség az összes munkanélküli százalékában
3. TIME	1987-től (évente)	

Mértékegység: 1000 fő, a gazdaságilag aktív népesség %-ában, a munkanélküliek %-ában

13. Környezetstatisztika

13.1. Általános tudnivalók

Környezet

A környezet három főbb környezeti témát ölel fel: a vízhasználatot, a szennyvíz-gazdálkodást és a települési- és veszélyeshulladék-gazdálkodást. Mindhárom terület nagymértékben támaszkodik az OECD-nek és az Eurostatnak a környezet állapotára vonatkozó közös kérdőívére. További információkat találhat a témában a NewCronos „Milieu” témakörének a vízzel és a hulladékokkal foglalkozó részeiben.

Víz

A közüzemi vízellátás összes bruttó víztermelése a veszteségeket is tartalmazó összes termelés.

Az összes közüzemi vízellátás az összes ellátást jelenti a veszteségek levonásával („nettó felhasználás”).

Közüzemi vízellátás alatt a vezetékes vízellátást kell érteni („*A vízművek vízellátása. Valamely közüzemi vízellátó vállalatától a másikkhoz eljuttatott vizet figyelmen kívül kell hagyni.*”), nem pedig a közösségi vízfogyasztást.

A teljes bruttó víztermelést (= összes beszerzés) a felhasználás célja szerint kérdezik: mennyi vizet termelnek közüzemi vízellátás céljára, mennyit a mezőgazdaság, az ipar, a magánháztartások stb. részére.

A közüzemi vízellátásra vonatkozó paraméter nem a mezőgazdaságra, iparra, magánháztartásokra stb. vonatkozó paraméterek összege, mert azok önellátásra vonatkoznak.

Az OECD és az Eurostat közös kérdőíve az önellátást így határozza meg: „*nettó víztermelés saját végső felhasználásra*”.

Szennyvíz

Az OECD és az Eurostat közös kérdőívén szereplő megfelelő definíció a következő: „*A pontszerű források által történő szennyvízkibocsátást az ISIC és NACE szerinti tevékenységcsoportokba kell besorolni. A kérdőív a termelőtevékenységek kibocsátása alatt a telephelyet elhagyó szennyvízmennyiséget érti. Ez azt jelenti, hogy a telephelyen történő esetleges szennyvíztisztítás a termelési folyamat részének minősül, tehát az adatkérés csak a telephelyről kiáramló szennyvízre vonatkozik*”.

A regionális kérdőív csak a teljes kibocsátást kérdezi, annak ágazati megoszlása nélkül. Ez a háztartási szektorral való összehasonlítást tesz lehetővé. A regionális kérdőív külön nem kérdez rá a szennyvízkibocsátás ágazati megoszlására, hanem a hatóságok kezelésében levő szennyvíztisztítókra, a strukturális alapok potenciális kedvezményezettjeire helyezi a hangsúlyt.

A kérdőív napi 60 g BOI5-ben határozza meg az egy lakosra jutó egyenértéket.

Hulladékok

Hulladékok azok az anyagok, amelyek nem alaptermékek (azaz nem a piacra gyártott termékek), amelyek kibocsátója nem akarja azokat további saját termelés, átalakítás vagy fogyasztás céljából felhasználni, és amelyektől meg akar válni. Hulladék keletkezhet nyersanyagok kitermelése során, nyersanyagok közbülső vagy végtermékké történő átalakítása során, a végtermékek fogyasztása során és minden egyéb emberi tevékenység során. Nem kell figyelembe venni a kibocsátás helyén újrahasznosított hulladékokat (belső újrahasznosítás), továbbá a közvetlenül a vízbe vagy a levegőbe kibocsátott szennyezőanyagokat sem.

DEFINÍCIÓK

A vízellátás és a szennyvíztisztítás definícióinak nagy része az EGB egységes vízhasználati (CES/636) osztályozási rendszeréből és az EGB térség vízstatisztikai rendszereiből (ECE/Water/43) származik, *és szerepel az OECD és az Eurostat közös, a környezet állapotára vonatkozó kérdőívén is.*

FELSZÍNI ÉDES VIZEK:

A földfelszínen található folyó- vagy állóvizek, természetes áramló vízterületek – például folyók, patakok, csermelyek, tavak stb. –, illetve mesterséges áramló vízterületek – például öntözési, ipari és hajózási célt szolgáló csatornák, lecsapoló csatornarendszerek és mesterséges víztározók. A kérdőív a parti szűrésű vizeket felszíni víznek tekinti, de a tengervízet, a tartósan létező természetes és mesterséges álló vízterületeket, továbbá az átmenetileg létező vizeket – például a félsós mocsarakat, a lagúnákat és a torkolatvidékeket egyéb vízterületként veszi számba.

FELSZÍN ALATTI ÉDES VIZEK:

Föld alatti képződményben tárolódó, onnan vagy azon keresztül rendszerint kinyerhető édesvíz. Valamennyi állandó vagy ideiglenes, mesterségesen kialakított vagy természetes vízkészlet az altalajban, legalább időszakos használatra megfelelő minőségben. Ez a csoportosítás tartalmazza a talajvíztároló rétegeket, valamint a nyomás alatt levő vagy le nem terhelt, porózus talajban vagy talajrepedésben tárolódó mélyebb rétegeket. A kérdőív a talajvíz csoportjába sorolja a koncentrált vagy diffúz, akár víz alatti termálforrásokat is.

Nem minősülnek talajvíznek a parti szűrésű vizek (azokat felszíni víznek kell tekinteni).

EGYÉB VIZEK:

A lehullott csapadék, a tengervíz, a tartósan létező természetes és mesterséges álló vízterületek, a bányavíz, a lecsapolt vizek és az átmenetileg létező vizek – például a félsós mocsarak, a lagúnák és a torkolatvidékek. Az egyéb vizek egyes alkotóelemeinek készletei külön-külön mérhetők statisztikailag, együttesen azonban nem.

Az egyéb vízkészletek jelentősége helyi szinten nagy lehet, bár országos szinten rendszerint kevésbé számottevőek, mint a felszíni és a felszín alatti vízkészletek.

VÍZTERMELÉS = VÍZBESZERZÉS:

Bármilyen forrásból történő vízkivétel állandó vagy ideiglenes jelleggel. Számításba kell venni a bányavízet és a lecsapolt vizeket is. A felszín alatti vízkészletekből történő vízkivétel bármely adott időszakban megfelel a víztárolókból kivett összes víz és a víztárolókba mesterségesen visszatöltött vagy visszafecskendezett összes víz különbségének. A mesterségesen

visszatöltött vagy visszafecskendezett vízmennyiséget annál a vízkivételi forrásnál kell figyelembe venni, ahonnan eredetileg származik.

VÍZELLÁTÁS:

Végső felhasználóknak szolgáltatott víz és nettó víztermelés saját végső felhasználásra (önellátás).

KÖZÜZEMI VÍZELLÁTÁS:

Vízellátás a vízművek által. Nem kell figyelembe venni a közüzemi vízellátó vállalatok közötti vízszolgáltatást.

HŰTŐVÍZ:

Hőelnyelésre és hőelvezetésre használt víz. A kérdőív a hűtővizet az erőművi villamosenergia-termelésben használt hűtővízre és az egyéb ipari folyamatokban használt hűtővízre osztja fel.

BERUHÁZÁS:

A tárgydőszakban az épületekre, gépekre, felszerelésekre és egyéb olyan tőkejavakra fordított kiadások, amelyek hasznos élettartama egy évnél hosszabb, és amelyeket a vízellátás, a hulladékgyűjtés, illetve -kezelés területén használnak fel. A beruházás összege a beszerzési árnak, illetve az építési költségnek felel meg, beleértve a tervezési és az üzembehelyezési költséget is. Az üzembehelyezéshez szükséges földterület értékét szintén figyelembe kell venni.

Az élettartam meghosszabbítását vagy a termelőkapacitás növelését szolgáló bővítést, átalakítást, javítást és felújítást ide kell sorolni. A karbantartás folyó költségeit nem kell számításba venni. Ha több tárgydőszakot átfogó nagyberuházásról van szó, csak a kérdéses tárgydőszak során felmerült kiadásokról kell beszámolni.

A beruházást a finanszírozó intézmény – országos, regionális vagy lokális szerv – szerint meg kell bontani, amihez szükség lehet a különböző szintű kormányzati szervek közötti pénzáttalások kiszűrésére.

SZENNYVÍZ:

Olyan víz, amely már nem bír közvetlen értékkel annak a tevékenységnek a szempontjából, amelyre eredetileg használták, vagy amelynek folytatása során előállították, minőségi vagy mennyiségi okok vagy a tevékenység időpontja miatt. Ugyanakkor valamely felhasználó által elhasznált víz még potenciálisan használható víz lehet egy másik felhasználó számára. A kérdőív a hűtővizet nem tekinti szennyvíznek.

SZENNYVÍZTISZTÍTÁS:

Az a folyamat, amelynek révén a szennyvizet az érvényes környezeti szabványoknak vagy az újrahasznosítás, újrafelhasználás egyéb minőségi normáinak megfelelően átalakítják. A kérdőív a szennyvíztisztítás három fő kategóriáját különbözteti meg: a mechanikai, a biológiai és a III. fokozatú szennyvíztisztítást. A megtisztított szennyvíz teljes mennyiségének kiszámításához a közölt mennyiségnek csak a rajta végrehajtott legmagasabb fokozatú tisztításnál kell megjelennie.

Így a mechanikailag és biológiailag is tisztított szennyvíznek a biológiai tisztításnál kell szerepelnie, míg a mindhárom fokozattal tisztított szennyvízről III. fokozattal tisztítottként kell számot adni.

Megjegyzés: nem tartozik a szennyvíztisztításhoz a szenny- vagy esővíz gyűjtése még akkor sem, ha gyűjtés nélkül nem lehetséges a tisztítás.

SZENNYVÍZTISZTÍTÓ TELEP:

Az a berendezés, amellyel a szennyvizet, az iszapot, az esővizet vagy a hűtővizet az érvényes környezeti szabványoknak vagy az újrahasznosítás, újrafelhasználás egyéb minőségi normáinak megfelelően átalakítják.

KÖZÜZEMI SZENNYVÍZCSATORNA:

A háztartási és egyéb szennyvíz eltávolítására szolgáló szennyvízcsatorna-hálózat, amelyet kormányzati, szövetségi vagy helyi hatóságok, települések, vízügyi hatóságok vagy a szenny- és használt víz összegyűjtését, elvezetését és tisztítását végző társaságok üzemeltetnek. Nem feltétlenül tartozik ide a szennyvíztisztítás.

NEM KÖZÜZEMI SZENNYVÍZCSATORNA (vagy EGYEDI SZENNYVÍZCSATORNA):

Magáncélú egyedi létesítmény, amely olyan esetekben szolgál a háztartási és egyéb szennyvíz eltávolítására, ha közüzemi szennyvízcsatorna nincs, vagy annak léte vagy azért nem indokolt, mert nem lenne környezeti szempontból hasznos, vagy mert túl költséges volna.

KÖZÜZEMI SZENNYVÍZTISZTÍTÁS:

Közüzemi szennyvíztisztítás a települési szennyvíztisztító telepeken a hivatalos szervek vagy (a helyi hatóságok megbízásából) magántársaságok által végzett minden olyan szennyvíztisztítás, ahol a vállalat célja a szennyvíztisztítás.

EGYÉB SZENNYVÍZTISZTÍTÁS:

Használt vagy szennyvíz tisztítása bármelyik tisztítótelepen, amelyik nem minősül közüzemi tisztítónak vagyis az üzemi szennyvíztisztító telepeken. Az egyéb szennyvíztisztítás nem tartalmazza a víztisztító tartályokban történő víztisztítást.

MECHANIKAI SZENNYVÍZTISZTÍTÁSI TECHNOLÓGIA (I. FOKOZAT):

Fizikai vagy mechanikai folyamatok, amelyekkel elkülönítik a szennyvíztől az iszapot.

A mechanikai folyamatokat a biológiai és a III. szennyvíztisztítási fokozattal kombinálva és/vagy azokkal együtt is alkalmazzák. A mechanikai tisztítás tartalmazza legalább az ülepetést, az úsztató eljárást stb.

BIOLÓGIAI SZENNYVÍZTISZTÍTÁSI TECHNOLÓGIA (II. FOKOZAT):

Olyan folyamat, amely aerob vagy anaerob mikroorganizmusok segítségével különíti el a szennyvíztől a mikrobiális masszát és a szennyezőanyagokat tartalmazó iszapot. A biológiai szennyvíztisztítási eljárásokat a mechanikai és a III. szennyvíztisztítási fokozattal kombinálva és/vagy azokkal együtt is alkalmazzák.

III. FOKOZATÚ SZENNYVÍZTISZTÍTÁSI TECHNOLÓGIA

A szennyvíz vagy iszap speciális összetevőinek csökkentésére képes eljárás, amely más tisztítási lehetőségekkel rendszerint nem lehetséges. A kérdőív minden szennyvíztisztítási eljárást III. fokozatúnak tekint, amely nem minősül mechanikainak vagy biológainak. A szennyvíztisztítás területéről ide sorolható például a kémiai koaguláció, a pelyhesítés és a kicsapás, a derítésponton történő klórozás, a vegyes közegű szűrés, a mikroszűrés, a szelektív ioncsere, az aktív szén adszorpció, a fordított ozmózis, az ultraszűrés és az elektroflotálás.

A III. fokozatú szennyvíztisztítási eljárásokat a mechanikai és a biológiai szennyvíztisztítással kombinálva és/vagy azokkal együtt is alkalmazzák.

SZENNYVÍZTISZTÍTÁSI KAPACITÁS:

Az oxigént igénylő anyagok teljes mennyisége, amelyet egy erre tervezett szennyvíztisztító telep naponta meg tud tisztítani bizonyos hatékonysággal. Ezt a mennyiséget általában lakosegyenértékben kell kifejezni.

Kérjük megadni, hogyan történt a lakosegyenérték meghatározása (... g BOI naponta).

KELETKEZETT SZENNYVÍZ:

A vízfolyásba kerülő hulladék vagy hő által szennyezetté vált vízmennyiség köbméterben (m^3), vagy a szennyvízbe került anyagok (BOI kg/nap vagy hasonló módon kifejezett szennyezés). A szennyezés forrása lehet háztartási (fürdéshez, WC-öblítéshez, főzéshez stb. használt víz) vagy ipari felhasználás.

HÁZTARTÁSI SZENNYVÍZ:

A háztartások, települések által és a közösségi, szociális és személyi szolgáltatások (NACE/ISIC 75-99) keretében kibocsátott elhasznált víz. A kérdőív a háztartási szennyvízhez sorolja az olyan ipari és kereskedelmi szennyvizet, amelyet nem lehet elkülönítve megadni.

HULLADÉKOK:

(A hulladékokról szóló 75/442/EGK irányelv 1. számú mellékletének megfelelően) olyan anyagok vagy tárgyak, amelyekről birtokosa megválnak vagy szándékában áll megválni, vagy a nemzeti jogi szabályozásnak megfelelően megválni köteles.

A szennyvízcsatornába, a belvizekbe és a tengerbe bocsátott hulladékokat itt kell elszámolni.

VESZÉLYES HULLADÉKOK:

Olyan anyagok vagy tárgyak, amelyekre vonatkozik a hulladék definíciója, és amelyek potenciális veszélyt jelentenek az emberi egészségre és/vagy a természeti környezet minőségére. A veszélyes hulladékok felsorolása a bázeli egyezmény mellékleteiben, az EU 94/904/EK tanácsi határozatában található meg, vagy nemzeti jogi szabályozás határozza meg azokat.

TELEPÜLÉSI HULLADÉKOK:

A települési önkormányzatok által vagy megbízásából gyűjtött hulladékok. Ide tartoznak a háztartási hulladékok (háztartási fogyasztással keletkező hulladékok, amelyeket a rendszeres szemetshozzáállítás keretében gyűjtenek, vagy ártalmatlanító telepre szállítanak), a hasonló ipari és kereskedelmi hulladékok és a hasonló kórházi, utcai és piaci hulladékok. A definíció tartalmaz továbbá minden olyan elkülönítetten gyűjtött hulladékot, amelyet főleg a háztartásoktól gyűjtenek a települési önkormányzatok vagy csomagoló magánszervezetek.

HULLADÉKHASZNOSÍTÁSI MŰVELETEK:

Technikai műveletek az egyszerű válogatástól kezdve az összetettebb kezelésig, amelyek célja hasznosítható anyagokat vagy energiát előállítani a hulladékokból.

ENERGIA-VISSZANYERÉS:

Éghető hulladék felhasználása az energiatermelés eszközeként közvetlen égetéssel, amely lehetséges egyéb hulladékkal együtt vagy anélkül is, de nettó energiatöbbletet eredményez.

ANYAGOK VISSZANYERÉSE:

Válogatás, fizikai-kémiai kezelés és hasonló hulladékhasznosítási műveletek, melyek célja a hasznosítható anyagok elkülönítése a hulladékoktól, illetve újraelőkészítése azokból (használt

oldószeres lepárlása, kőolaj újrafinomítása stb.). Nem azonos a visszatérítéssel történő hasznosítással.

MÁSODNYERSANYAGOK = VISSZANYERT ANYAGOK:

A hulladékokból válogatott vagy kivont újrahasznosuló anyagok, amelyeket visszavezetnek a termelési folyamatba.

13.2. Az Eurostat kiadványai

Fókuszban a statisztika

Vízgazdálkodás az Európai Unió régióiban

Egyéb kiadványok

Regionális környezetstatisztika – az adatgyűjtés kezdeti eredményei. 1980–1999. évi adatok. ISBN 92-828-6259-3

13.3. Adatforrások

Az adatokat az Eurostat állította össze az 1999-es regionális környezeti kérdőívre adott országos válaszok alapján.

Az adatokat az Eurostat F3-as egysége gyűjti, majd továbbítja a területi osztálynak.

13.4. Jogi háttér

Az adatszolgáltatás hallgatólagos megállapodás alapján történik.

13.5. Kapcsolattartó személy

A regionális környezeti statisztikával foglalkozó kapcsolattartó személy Anna Löff, e-mail címe: anna.loof@cec.eu.int.

Módszertani kérdésekben kérjük Jean Kleint keressék. E-mail címe: jean.klein@cec.eu.int.

13.6. A táblázatok jegyzéke

Környezet

EU-tagállamok

env2wa	Regionális vízstatisztika
env2wwat	Regionális szennyvízstatisztika
env2wast	Regionális hulladékstatisztika

Tagjelölt országok

xenv2wat	Regionális vízstatisztika – csatlakozó országok
xenv2wwt	Regionális szennyvízstatisztika – csatlakozó országok
xenv2was	Regionális hulladékstatisztika – csatlakozó országok

13.7. Részletes leírás

Megjegyzés: Az EU-tagállamok területi egységei (GEO-dimenzió) a NUTS-99 osztályozási rendszer szerintiek. A tagjelölt országok területi egységei „statisztikai régiók”. Míg a tagállamok adatai általában NUTS 2 szinten állnak rendelkezésre, Észtország, Lettország, Litvánia és Szlovénia esetében gyakran csak a statisztikai régiók 3. szintjén.

env2wa   Regionális vízstatisztika

xenv2wat   ugyanaz

Dimenziók:

1. GEO	Tagállamok: NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten Tagjelölt országok: 2. szintű statisztikai régiók
2. WA	Víz kivétel ágazata
sfw_0	Összes bruttó felszíni édesvízkivétel (millió m ³ /év)
sfw_1	Felszíni édesvízkivétel a közüzemi vízellátás által (millió m ³ /év)
sfw_2	Felszíni édesvízkivétel a mezőgazdaság stb. által (millió m ³ /év)
sfw_3	Felszíni édesvízkivétel a háztartási szektor (magánháztartások) által (millió m ³ /év)
sfw_4	Felszíni édesvízkivétel a villamosenergia-termelési ágazat által (hűtés) (millió m ³ /év)
sfw_5	Felszíni édesvízkivétel az ipar valamennyi ágazata által (millió m ³ /év)
gdw_0	Összes bruttó felszín alatti édesvízkivétel (millió m ³ /év)
gdw_1	Felszín alatti édesvízkivétel a közüzemi vízellátás által (millió m ³ /év)
gdw_2	Felszín alatti édesvízkivétel a mezőgazdaság stb. által (millió m ³ /év)
gdw_3	Felszín alatti édesvízkivétel a háztartási szektor (magánháztartások) által (millió m ³ /év)
gdw_4	Felszín alatti édesvízkivétel a villamosenergia-termelési ágazat által (hűtés) (millió m ³ /év)
gdw_5	Felszín alatti édesvízkivétel az ipar valamennyi ágazata által (millió m ³ /év)
totw_0	Összes bruttó (felszíni és felszín alatti) édesvízkivétel (millió m ³ /év)
totw_1	Összes (felszíni és felszín alatti) édesvízkivétel a közüzemi vízellátás által (millió m ³ /év)
totw_2	Összes (felszíni és felszín alatti) édesvízkivétel a mezőgazdaság stb. által (millió m ³ /év)
totw_3	Összes (felszíni és felszín alatti) édesvízkivétel a háztartási szektor (magánháztartások) által (millió m ³ /év)

totw_4	Összes (felszíni és felszín alatti) édesvízkivétel a villamosenergia-termelési ágazat által (hűtés) (millió m ³ /év)
totw_5	Összes (felszíni és felszín alatti) édesvízkivétel az ipar valamennyi ágazata által (millió m ³ /év)
otw_0	Egyéb felszíni vizek (tartalmazza a tengeri és a félig sós vizeket is) összes bruttó kivétele (millió m ³ /év)
otw_1	Egyéb felszíni vizek (tartalmazza a tengeri és a félig sós vizeket is) kivétele a villamosenergia-termelési ágazat által (hűtés) (millió m ³ /év)
otw_2	Egyéb felszíni vizek (tartalmazza a tengeri és a félig sós vizeket is) kivétele az ipar valamennyi ágazata által (millió m ³ /év)
pws_0	Összes közüzemi vízellátás (millió m ³ /év)
pws_1	A közüzemi vízellátásban a háztartási szektornak szolgáltatott összes víz (millió m ³ /év)
pws_2	A közüzemi vízellátás rendszerébe bekapcsolt lakosság (az országos népesség %-ában)
iws_0	Összes beruházás a vízellátás létesítményeibe az állami és a magánszektor által (millió nemzeti valuta)
iws_1	Összes beruházás a vízellátás létesítményeibe az állami szektor által (millió nemzeti valuta)
iws_1_1	Összes beruházás a vízellátás létesítményeibe az országos hatóságok által (millió nemzeti valuta)
iws_1_2	Összes beruházás a vízellátás létesítményeibe a regionális hatóságok által (millió nemzeti valuta)
iws_1_3	Összes beruházás a vízellátás létesítményeibe a helyi hatóságok által (millió nemzeti valuta)
iws_2	Összes beruházás a vízellátás létesítményeibe a magánszektor által (millió nemzeti valuta)

3. TIME

Tagállamok: 1980-tól

Tagjelölt országok: 1980-tól

env2wwat

Regionális szennyvízstatisztika

xenv2wwt

ugyanaz

Dimenziók:

1. WW

A szennyvíz forrásai és szektorai

wwpop_1 A közüzemi szennyvíztisztításba bevont lakosság (az országos népesség százalékában)

wwpop_2 A közüzemi szennyvízcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakosság (az országos népesség százalékában)

wwg_1 A pontszerű források által kibocsátott összes szennyvíz (1000 lakosegyenérték)

wwg_2	A háztartási szektor által kibocsátott összes szennyvíz (1000 lakosegyenérték)
wwg_3	A közüzemi szennyvíztisztításba bekapcsolt összes szennyvíz (1000 lakosegyenérték)
wwtp_0_1	Az összes szennyvíztisztító telep száma
wwtp_0_2	Az összes szennyvíztisztító telep tervezett kapacitása (1000 lakosegyenérték)
wwtp_0_3	Az összes szennyvíztisztító telep tényleges kihasználtsága (1000 lakosegyenérték)
wwtp_1_1	Mechanikai szennyvíztisztító telepek száma
wwtp_1_2	Mechanikai szennyvíztisztító telepek tervezett kapacitása (1000 lakosegyenérték)
wwtp_1_3	Mechanikai szennyvíztisztító telepek tényleges kihasználtsága (1000 lakosegyenérték)
wwtp_2_1	Biológiai szennyvíztisztító telepek száma
wwtp_2_2	Biológiai szennyvíztisztító telepek tervezett kapacitása (1000 lakosegyenérték)
wwtp_2_3	Biológiai szennyvíztisztító telepek tényleges kihasználtsága (1000 lakosegyenérték)
wwtp_3_1	III. fokozatú szennyvíztisztító telepek száma
wwtp_3_2	III. fokozatú szennyvíztisztító telepek tervezett kapacitása (1000 lakosegyenérték)
wwtp_3_3	III. fokozatú szennyvíztisztító telepek tényleges kihasználtsága (1000 lakosegyenérték)
iww_0	Összes beruházás a szennyvízgyűjtés és -tisztítás létesítményeibe (az állami és a magánszektor által) (millió nemzeti valuta)
iww_1	Összes beruházás a szennyvízgyűjtés és -tisztítás létesítményeibe az állami szektor által (millió nemzeti valuta)
iww_1_1	Összes beruházás a szennyvízgyűjtés és -tisztítás létesítményeibe az országos hatóságok által (millió nemzeti valuta)
iww_1_2	Összes beruházás a szennyvízgyűjtés és -tisztítás létesítményeibe a regionális hatóságok által (millió nemzeti valuta)
iww_1_3	Összes beruházás a szennyvízgyűjtés és -tisztítás létesítményeibe a helyi hatóságok által (millió nemzeti valuta)
iww_2	Összes beruházás a szennyvízgyűjtés és -tisztítás létesítményeibe a magánszektor által (millió nemzeti valuta)
2. GEO	Tagállamok: NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten Tagjelölt országok: 2. szintű statisztikai régiók
3. TIME	Tagállamok: 1980-tól Tagjelölt országok: 1980-tól

env2wast

xenv2was

Regionális hulladékstatisztika

ugyanaz

Dimenziók:

1. WASTE

muc_0	A települési önkormányzatok által vagy megbízásából gyűjtött települési hulladék teljes mennyisége (1000 t)
muc_1	A háztartásoktól gyűjtött települési hulladék (1000 t)
muc_2	A háztartásokon kívüli forrásokból gyűjtött települési hulladék (1000 t)
muc_3	A települési hulladékgyűjtésbe bevont lakosság (az országos népesség százalékában)
mu_1	Elégetett települési hulladék, energia visszanyerésével vagy nélküle (1000 t)
mu_2	Lerakással ártalmatlanított települési hulladék (1000 t)
mu_3	Égetéstől vagy lerakástól eltérő módszerrel kezelt vagy ártalmatlanított települési hulladék (1000 t)
mutp_0_1	Hulladékkezelő telepek száma összesen
mutp_0_2	Összes hulladékkezelő telepek éves kapacitása (1000 t)
mutp_1_1	Lerakóhelyek száma
mutp_1_2	Lerakóhelyek kapacitása (1000 t)
mutp_1_3	Lerakóhelyek tényleges kihasználtsága (1000 t)
mutp_1_4	Nem ellenőrzött lerakóhelyek száma
mutp_2_1	Hulladékégetők száma
mutp_2_2	Hulladékégetők kapacitása (1000 t)
mutp_3_1	A kezelés és ártalmatlanítás egyéb berendezéseinek száma
mutp_3_2	A kezelés és ártalmatlanítás egyéb berendezéseinek kapacitása (1000 t)
imu_0	Összes beruházás (állami és magán) a települési hulladékkezelő és -ártalmatlanító létesítményekbe (millió nemzeti valuta)
imu_1	Összes beruházás a települési hulladékkezelő és -ártalmatlanító létesítményekbe az állami szektor által (millió nemzeti valuta)
imu_1_1	Összes beruházás a települési hulladékkezelő és -ártalmatlanító létesítményekbe az országos hatóságok által (millió nemzeti valuta)
imu_1_2	Összes beruházás a települési hulladékkezelő és -ártalmatlanító létesítményekbe a regionális hatóságok által (millió nemzeti valuta)
imu_1_3	Összes beruházás a települési hulladékkezelő és -ártalmatlanító létesítményekbe a helyi hatóságok által (millió nemzeti valuta)

	imu_2	Összes beruházás a települési hulladékkezelő és -ártalmatlanító létesítményekbe a magánszektor által (millió nemzeti valuta)
	hw_0	A keletkezett veszélyes hulladék teljes mennyisége (1000 t)
	hw_1	Elégetett veszélyes hulladék (1000 t)
	hw_2	Lerakással ártalmatlanított veszélyes hulladék, az égetés során keletkezett hulladékkal együtt (1000 t)
	hw_3	Egyéb módon kezelt vagy ártalmatlanított veszélyes hulladék (1000 t)
2.	GEO	Tagállamok: NUTS 99 szerinti geopolitikai egységek NUTS 2 szinten Tagjelölt országok: 2. szintű statisztikai régiók
3.	TIME	Tagállamok: 1980-tól (évente) Tagjelölt országok: 1980-tól (évente)

I. SZÁMÚ FÜGGELÉK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1059/2003/EK RENDELETE

(2003. május 26.)

a statisztikai célú területi egységek nomenklatúrájának (NUTS) létrehozásáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 285. cikkére,

tekintettel a Bizottság javaslatára¹,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére²,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére³,

a Szerződés 251. cikkében megállapított eljárásnak megfelelően⁴,

mivel:

- (1) A statisztikák felhasználói növekvő összehangolási igényüket fejezik ki annak érdekében, hogy az Európai Unió egész területén összehasonlítható adatokat kapjanak. A belső piac működése érdekében a nemzeti és a közösségi statisztikák gyűjtésére, továbbítására és közzétételére vonatkozó statisztikai szabványokra van szükség ahhoz, hogy az egységes piac valamennyi szereplőjét el tudják látni összehasonlítható statisztikai adatokkal. Ebben az összefüggésben az osztályozás fontos eszköze az összehasonlítható statisztikák gyűjtésének, összeállításának és terjesztésének.
- (2) A regionális statisztikák az európai statisztikai rendszer alapkövei. Számos célra használják fel azokat. Az európai regionális statisztikákat hosszú évek óta a „Statisztikai célú területi egységek nomenklatúrája” (a továbbiakban: NUTS) elnevezésű közös regionális osztályozás alapján gyűjtik, állítják össze és terjesztik. Most helyénvaló ezt a regionális osztályozást jogi keretbe foglalni, és egyértelmű szabályokat bevezetni a fenti osztályozás jövőbeni módosításaihoz. A NUTS-osztályozás nem zárhatja ki egyéb albontások vagy osztályozások meglétét.

¹ HL C 180. E, 2001.6.26., 108. o.

² HL C 260., 2001.9.17., 57. o.

³ HL C 107., 2002.5.3., 54. o.

⁴ Az Európai Parlament 2001. október 24-i véleménye (HL C 112. E, 2002.5.9., 146. o.), a Tanács 2002. december 9-i közös álláspontja (HL C 32. E, 2003.2.11., 26. o.), valamint az Európai Parlament 2003. április 8-i határozata (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

- (3) Ennek megfelelően a Bizottságnak továbbított valamennyi – területi egységekre bontott – tagállami statisztikának adott esetben a NUTS-osztályozást kell használnia.
- (4) A fentiek elemzése és terjesztése során a Bizottságnak a területi egységek szerint osztályozott valamennyi statisztikához adott esetben a NUTS-osztályozást kell használnia.
- (5) A regionális statisztikákhoz e statisztikák nemzeti és európai szintű céljától függően különböző szintekre van szükség. Helyénvaló, hogy az európai regionális NUTS-osztályozásnak legalább három részletezett hierarchikus szintje legyen. Ha a tagállamok szükségesnek tartják, lehetnek további NUTS-szintjeik is.
- (6) A NUTS-osztályozás megfelelő alkalmazásához szükség van a 3. NUTS-szinthez tartozó régiók jelenlegi területi összetételére vonatkozó információkra, és ezért ezeket rendszeresen továbbítani kell a Bizottságnak.
- (7) A régiók meghatározásához tárgyilagos ismérvekre van szükség annak érdekében, hogy biztosítsák a pártatlanságot a regionális statisztikák összeállításakor és felhasználásakor.
- (8) A regionális statisztikák felhasználóinak a nomenklatúra hosszú távú stabilitására van szükségük. Ezért a NUTS-osztályozást nem szabad túl gyakran módosítani. E rendelet hosszú távon a szabályok nagyobb stabilitását biztosítja.
- (9) A regionális statisztikák összehasonlíthatósága megköveteli, hogy a régiók a népesség tekintetében összehasonlítható méretűek legyenek. E cél elérése érdekében a NUTS-osztályozás módosításainak – a népesség mérete tekintetében – homogénebbé kell tenniük a regionális szerkezetet.
- (10) Az aktuális politikai, közigazgatási és intézményi helyzetet is tiszteletben kell tartani. A nem közigazgatási egységeknek tükrözniük kell a gazdasági, társadalmi, történelmi, kulturális, földrajzi vagy környezeti körülményeket.
- (11) Hivatkozni kell az osztályozás alapjául szolgáló „népesség” meghatározására.
- (12) A NUTS-osztályozás a tagállamok gazdasági területére korlátozódik, és nem biztosítja annak a területnek a teljes lefedettségét, amelyre az Európai Közösséget létrehozó szerződés vonatkozik. Közösségi célokra való alkalmazását így mindig eseti alapon kell megvizsgálni. Minden egyes ország gazdasági területe – ahogyan a 91/450/EGK bizottsági határozat⁵ meghatározza – magában foglal olyan régió kívüli területet is, amely a gazdasági terület egy bizonyos régióhoz sem csatolható részeiből áll (légtér, felségvizek és a kontinentális talapzat, területi enklávék – különösen a nagykövetségek, konzulátusok és katonai támaszpontok –, valamint a kontinentális talapzaton kívül a nemzetközi vizekben található – helyi egységek által kezelt – kőolaj-, földgáz-stb. lelőhelyek). A NUTS-osztályozásnak biztosítania kell az ilyen régió kívüli terület statisztikájának lehetőségét is.

---

⁵ HL L 240., 1991.8.29., 36. o.

- (13) A NUTS-osztályozás módosításai a tagállamokkal folytatott szoros együttműködést követelnek meg.
- (14) Mivel a javasolt cselekvés célkitűzését – nevezetesen a regionális statisztikák összehangolását – a tagállamok nem tudják kellőképpen megvalósítani, és ezért azt közösségi szinten jobban meg lehet valósítani, a Közösség – a Szerződés 5. cikkében megállapított szubszidiaritás elvének megfelelően – intézkedéseket fogadhat el. A fenti cikkben megállapított arányosság elvének megfelelően e rendelet nem megy túl a fenti célkitűzés megvalósításához szükséges mértéken.
- (15) Az e rendeletben meghatározott NUTS-osztályozás az Európai Közösségek Statisztikai Hivatala által a nemzeti statisztikai intézetekkel együttműködve a mai napig létrehozott „Statisztikai célú területi egységek nomenklatúrája (NUTS)” helyébe lép. Ebből következően a közösségi jogi aktusokban a „Statisztikai célú területi egységek nomenklatúrája (NUTS)”-ra történő valamennyi hivatkozást az e rendeletben meghatározott NUTS-osztályozásra való hivatkozásként kell érteni.
- (16) A közösségi statisztikákról szóló, 1997. február 17-i 322/97/EK tanácsi rendelet⁶ képezi e rendelet rendelkezéseinek hivatkozási keretét.
- (17) Az e rendelet végrehajtásához szükséges intézkedéseket a Bizottságra ruházott végrehajtási hatáskörök gyakorlására vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 1999. június 28-i 1999/468/EK tanácsi határozatnak⁷ megfelelően kell elfogadni.
- (18) A 89/382/EGK, Euratom tanácsi határozattal⁸ létrehozott statisztikai programbizottsággal az említett rendelet 3. cikkének megfelelően konzultációt folytattak,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Tárgy

- (1) E rendelet célja egy közös statisztikai célú területi osztályozás – a továbbiakban: NUTS – kialakítása annak érdekében, hogy lehetővé tegyék az összehangolt regionális statisztikák Közösségen belüli gyűjtését, összeállítását és terjesztését.
- (2) Az I. mellékletben meghatározott NUTS-osztályozás az Európai Közösségek Statisztikai Hivatala által a nemzeti statisztikai intézetekkel együttműködve létrehozott „Statisztikai célú területi egységek nomenklatúrája (NUTS)” helyébe lép.

⁶ HL L 52., 1997.2.22., 1. o.

⁷ HL L 184., 1999.7.17., 23. o.

⁸ HL L 181., 1989.6.28., 47. o.

2. cikk

Szerkezet

- (1) A 91/450/EGK-határozat értelmében a NUTS-osztályozás a tagállamok gazdasági területét területi egységekre osztja fel. Minden egyes területi egységhez egyedi kódot és nevet rendel.
- (2) A NUTS-osztályozás egy hierarchikus jellegű nomenklátúra. Minden tagállamot 1. NUTS-szintű területi egységekre oszt fel, amelyek mindegyike 2. NUTS-szintű területi egységekre osztódik, ezek pedig 3. NUTS-szintű területi egységekre osztódnak.
- (3) Egy adott területi egységet azonban több NUTS-szintre is be lehet sorolni.
- (4) Ugyanazon a NUTS-szinten az ugyanabban a tagállamban található két különböző területi egység nem azonosítható ugyanazzal a névvel. Amennyiben a különböző tagállamokban található két területi egységnek ugyanaz a neve, a területi egységek nevét kiegészítik az országazonosító jellel.
- (5) Minden egyes tagállamban az adott tagállam határozatával tovább részletezett hierarchikus szintek hozhatók létre, amelyekkel a 3. NUTS-szintet osztják fel. Az e rendelet hatálybalépésétől számított két éven belül a Bizottság a tagállamokkal folytatott konzultációt követően közleményt nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a részletesebb NUTS-osztályozás egész Európára kiterjedő alapjára vonatkozó szabályok létrehozásának helyénvalóságáról.

3. cikk

Osztályozási ismérvek

- (1) A tagállamokon belül meglevő közigazgatási egységek képezik a területi egységek meghatározására felhasznált első ismérvet.

E célból a „közigazgatási egység” olyan közigazgatási hatósággal rendelkező földrajzi terület, amely a tagállam jogi és intézményi keretén belül rendelkezik a fenti területre vonatkozó közigazgatási vagy politikai döntéshozatali hatáskörrel.

- (2) Annak érdekében, hogy megállapítsák a vonatkozó NUTS-szintet, amelybe egy tagállam közigazgatási egységeinek adott osztályát be kell sorolni, a közigazgatási egységek ezen osztálya átlagos méretének a következő népesség-küszöbértékeken belül kell lennie:

Szint	Legalább	Legfeljebb
NUTS 1	3 millió	7 millió
NUTS 2	800 000	3 millió
NUTS 3	150 000	800 000

Amennyiben egy tagállam teljes népessége egy adott NUTS-szintre vonatkozó legkisebb küszöbérték alatt van, ezen a szinten az egész tagállam egyetlen NUTS területi egységet alkot.

(3) E rendelet alkalmazásában egy területi egység népessége azokból a személyekből áll, akiknek szokásos lakóhelye a fenti területen található.

(4) A NUTS-osztályozáshoz felhasznált meglévő közigazgatási egységeket a II. melléklet határozza meg. A II. melléklet módosításait a 7. cikk (2) bekezdésében említett szabályozási bizottsági eljárásnak megfelelően kell elfogadni.

(5) Ha egy adott NUTS-szinthez egy tagállamban – a (2) bekezdésben említett ismérveknek megfelelően – nincs megfelelő méretű közigazgatási egység, e NUTS-szintet megfelelő számú, egymással határos, meglévő kisebb közigazgatási egység összevonásával kell képezni. Az ilyen összevonás olyan vonatkozó ismérveket vesz figyelembe, mint a földrajzi, társadalmi-gazdasági, történelmi, kulturális vagy környezeti körülmények.

Az így keletkezett összevont egységek a továbbiakban: nem közigazgatási egységek. Az egy tagállamban található, egy adott NUTS-szintre besorolt nem közigazgatási egységek méretének a (2) bekezdésben említett népesség-küszöbértékeken belül kell lennie.

A 7. cikk (2) bekezdésében említett szabályozási eljárásnak megfelelően azonban egyes nem közigazgatási egységek – sajátos földrajzi, társadalmi-gazdasági, történelmi, kulturális vagy környezeti körülmények miatt – eltérhetnek a fenti küszöbértékektől, különösen a szigeteken és a legkülső régiókban.

4. cikk

A NUTS alkotóelemei

(1) Az e rendelet hatálybalépésétől számított hat hónapon belül a Bizottság – a tagállamok által továbbítottaknak megfelelően – közzéteszi minden egyes 3. NUTS-szintű területi egység III. mellékletben megállapított kisebb közigazgatási egységekben kifejezett alkotóelemeit.

A III. melléklet módosításait a 7. cikk (2) bekezdésében említett szabályozási eljárásnak megfelelően kell elfogadni.

(2) A tagállamok minden év első hat hónapján belül, a Bizottság által kért elektronikus formában, továbbítják a Bizottságnak az alkotóelemek előző évre vonatkozó minden olyan változását, amely érintheti a 3. NUTS-szint határait.

5. cikk

A NUTS módosításai

- (1) A tagállamok értesítik a Bizottságot:
    - a) a közigazgatási egységekben bekövetkezett valamennyi változásról, amennyiben az érintheti az I. mellékletben megállapított NUTS-osztályozást vagy a II. és III. melléklet tartalmát;
    - b) minden egyéb, nemzeti szintű változásról, amely a 3. cikkben megállapított osztályozási ismérveknek megfelelően érintheti a NUTS-osztályozást.
  - (2) A 3. NUTS-szintű határoknak a III. mellékletben megállapított kisebb közigazgatási egységek változásai miatt bekövetkező változásai:
    - a) nem tekinthetők a NUTS módosításainak, amennyiben az érintett 3. NUTS-szintű területi egységek legfeljebb egy százalékával megegyező népesség átvitelét vonják maguk után;
    - b) e cikk (3) bekezdésének megfelelően a NUTS módosításainak tekintendők, amennyiben az érintett 3. NUTS-szintű területi egységek népessége több mint egy százalékának átvitelét vonják maguk után.
  - (3) Egy tagállamnak a 3. cikk (5) bekezdésében említett nem közigazgatási egységeire vonatkozó NUTS akkor módosítható, ha a módosítás az érintett NUTS-szinten a népesség tekintetében csökkenti minden EU területi egység méretének a szórását.
  - (4) A NUTS-osztályozás módosításait a 7. cikk (2) bekezdésében említett szabályozási eljárásnak megfelelően legfeljebb háromévenként a naptári év második felében, a 3. cikkben meghatározott ismérvek alapján fogadják el. Mindazonáltal, ha egy tagállamban a vonatkozó közigazgatási szerkezetet jelentősen átszervezik, a NUTS-osztályozás módosításait háromévesnél kisebb időközönként is el lehet fogadni.
- A Bizottságnak az első albekezdésben említett, az adatok Bizottsághoz történő továbbítására vonatkozó végrehajtási intézkedései az elfogadásukat követő második év január 1-jén lépnek hatályba.
- (5) Ha a NUTS-osztályozást módosítják, az érintett tagállam a korábban továbbított adatok helyettesítése céljából az új regionális bontás idősorait továbbítja a Bizottsághoz. Az idősorok és azok hosszának jegyzékét a 7. cikk (2) bekezdésében említett szabályozási eljárásnak megfelelően határozzák meg, figyelembe véve, hogy egyáltalán átadhatók-e. Ezeket az idősorokat a NUTS-osztályozás módosításától számított két éven belül kell benyújtani.

6. cikk

Igazgatás

A Bizottság meghozza azokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy biztosítsák a NUTS-osztályozás következetes igazgatását. Ezek az intézkedések különösen magukban foglalhatják:

- a) a NUTS-ra vonatkozó magyarázó megjegyzések elkészítését és frissítését;
- b) a NUTS bevezetése során a tagállamok területi egységeinek osztályozásában felmerült problémák vizsgálatát.

7. cikk

Eljárás

(1) A Bizottságot munkájában a 89/382/EGK, Euratom határozat 1. cikkével létrehozott statisztikai programbizottság (a továbbiakban: bizottság) segíti.

(2) Az e bekezdésre történő hivatkozás esetén az 1999/468/EK-határozat 5. és 7. cikkét kell alkalmazni, tekintettel annak 8. cikke rendelkezéseire.

Az 1999/468/EK-határozat 5. cikkének (6) bekezdésében meghatározott időtartamot három hónapban rögzítik.

(3) A bizottság elfogadja eljárási szabályzatát.

8. cikk

Jelentés

Az e rendelet hatálybalépésétől számított három éven belül a Bizottság jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak e rendelet végrehajtásáról.

9. cikk

A hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő 20. napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2003. május 26-án.

az Európai Parlament részéről

az elnök

P. COX

a Tanács részéről

az elnök

G. DRYG

II. SZÁMÚ FÜGGELÉK

A statisztikai célú területi egységek nómenklatúrájának (NUTS)

2003. évi változásai

Németországban két új régió jött létre NUTS 2 szinten Brandenburg tartományban: „Brandenburg – Nordost” és „Brandenburg – Südwest”.

Spanyolországban a NUTS 2 szintű „Ceuta y Melilla” régiót kettéosztották „Ceuta” és „Melilla” régiókra.

Olaszországban NUTS 1 szinten 11-ről 5-re csökkent a területi egységek száma, míg NUTS 2 szinten „Trentino-Alto Adige” régiót „Bolzano/Bozen” és „Trento” régiókra osztották fel.

Portugáliában módosították a főváros körüli NUTS 2 szintű régiókat, ugyanakkor a régiók száma nem változott.

Finnországban NUTS 2 szinten úgy változott meg a területbeosztási rendszer, hogy a régiók száma eggyel csökkent. Csupán két régió maradt változatlan a NUTS 99-hez viszonyítva.

III. SZÁMÚ FÜGGELÉK

Magyarország NUTS-szintjei 2004. május 1-jétől:

Kód	Ország, 1. szint	2. szint	3. szint
HU	Magyarország		
HU1	Közép-Magyarország		
HU10		Közép-Magyarország	
HU101			Budapest
HU102			Pest
HU2	Dunántúl		
HU21		Közép-Dunántúl	
HU211			Fejér
HU212			Komárom-Esztergom
HU213			Veszprém
HU22		Nyugat-Dunántúl	
HU221			Győr-Moson-Sopron
HU222			Vas
HU223			Zala
HU23		Dél-Dunántúl	
HU231			Baranya
HU232			Somogy
HU233			Tolna
HU3	Alföld és Észak		
HU31		Észak-Magyarország	
HU311			Borsod-Abaúj-Zemplén
HU312			Heves
HU313			Nógrád
HU32		Észak-Alföld	
HU321			Hajdú-Bihar
HU322			Jász-Nagykun-Szolnok
HU323			Szabolcs-Szatmár-Bereg
HU33		Dél-Alföld	
HU331			Bács-Kiskun
HU332			Békés
HU333			Csongrád